

VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK, HET ENERGIEDECREET VAN 8 MEI 2009 EN HET DECREET VAN 19 APRIL 2024 OVER DE OPERATIONALISERING VAN EEN VLAAMSE NUTSREGULATOR, WAT BETREFT DE INVOERING VAN EEN REGULEREND KADER VOOR EEN WATERSTOFMARKT IN HET VLAAMSE GEWEST EN DE INVOERING VAN DE UITDIENSTNAMEPLANNEN VOOR HET AARDGASDISTRIBUTIENET

Samenvatting

Voorliggend voorontwerp van decreet voert een regelgevend kader in voor een waterstofmarkt in het Vlaamse Gewest en de invoering van de uitdienstnameplannen voor het aardgasdistributienet en vormt aldus reeds een gedeeltelijke omzetting van de Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG. Dit zal bijdragen aan de ontwikkeling van de waterstofmarkt en de uitbouw van waterstofleidingen en -netten in het Vlaamse Gewest. Het potentieel van waterstof kan zo maximaal en kostenefficiënt benut worden. Daarnaast regelt dit voorontwerp van decreet ook de opmaak van uitdienstnameplannen voor het aardgasdistributienet in het Vlaamse Gewest en enkele andere zaken die verband houden met een exit-beleid voor aardgas. Deze aspecten zullen bijdragen aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen. Tot slot, wijzigt dit voorontwerp van decreet ook de aanpak voor de opmaak van de investeringsplannen voor de distributienetten.

Dit voorontwerp van decreet stelt de fundamentele principes vast voor de toekomstige regulering van de waterstofmarkt. Zo stelt dit voorontwerp van decreet de kandidaatstelling en aanwijzingsprocedure vast voor beheerders van een publiek waterstofnet op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. De taken en verplichtingen van beheerders van een publiek waterstofnet en de Vlaamse Nutsregulator als regulator worden vastgelegd. Deze rollen en verantwoordelijkheden zijn gebaseerd op deze in de elektriciteits- en aardgasmarkt, maar vanwege de verschillen met de waterstofmarkt, zijn er enkele bijkomende en afwijkende taken voorzien.

De beheerders van publieke waterstofnetten zijn verantwoordelijk voor het opstellen van een tienjarig ontwikkelingsplan voor de infrastructuur dat eindafnemers van waterstof belevt. Deze plannen zijn gebaseerd op een gezamenlijk scenario dat in samenwerking met andere netbeheerders wordt opgesteld. Verder horen beheerders van publieke waterstofnetten open en niet-discriminerende toegang te verlenen tot hun publiek waterstofnet tegen gereguleerde tarieven. Tot slot, waarborgen beheerders van publieke waterstofnetten de waterstofkwaliteit in hun waterstofnet.

Dit voorontwerp van decreet stelt eveneens de taken en verplichtingen van beheerders van bestaande waterstofdistributienetten, geografisch afgebakende waterstofdistributienetten en gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten vast. Deze types waterstofinfrastructuur genieten van een uitzonderingsregime waardoor

ze aan minder strenge regels moeten voldoen dan beheerders van een publiek waterstofnet.
--

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

A.1. Algemene context

1. De transitie naar een duurzame en klimaatbestendige samenleving en economie is een enorme uitdaging. De realisatie van deze transitie vereist een diepgaande defossilisering van de energievoorziening en dus een grootschalige overschakeling van het gebruik van fossiele energie naar fossielvrije energie. Daarnaast is het ook essentieel om de grondstoffen voor de industrie te defossiliseren, zoals in de staalproductie, cementproductie, chemie en raffinage, die momenteel vaak een hoge CO₂-uitstoot hebben tijdens het productieproces. Een belangrijk onderdeel van deze transitie is de evolutie naar het elektrificeren van de energievoorziening, zowel op vlak van transport, industrie als warmte. Echter is elektrificatie niet altijd technisch haalbaar of economisch realistisch. In deze hard-to-abate sectoren kan waterstof een belangrijke rol vervullen.
2. Recent is er waterstof (H₂) ontdekt in de grond. Deze waterstof wordt witte waterstof genoemd. Dit maakt dat het niet alleen een energiedrager is, maar ook een energiebron. Toch zal waterstof voornamelijk geproduceerd worden met andere energiebronnen en zien we dit gas dus voornamelijk als een energiedrager. De productie van waterstof kan gebeuren op verschillende manieren. Momenteel wordt het voornamelijk aangemaakt op basis van het stoomkraken van aardgas (CH₄). Deze waterstof wordt grijze waterstof genoemd. Wanneer de CO₂ die vrijkomt bij dit proces wordt afgevangen en opgeslagen (of hergebruikt voor industriële toepassingen), spreekt men van blauwe waterstof. Deze is voor het grootste deel koolstofvrij en is dus een vorm van koolstofarme waterstof. De productie van blauwe waterstof zal in de toekomst toenemen. Daarnaast zal in de toekomst waterstof zeer waarschijnlijk in toenemende mate worden geproduceerd op basis van elektriciteit. Dat gebeurt met het elektrolyseproces, waarbij water wordt gescheiden in zuurstof en waterstof. Indien waterstof wordt geproduceerd met hernieuwbare elektriciteit, is het hele proces in principe koolstofvrij en spreekt men van groene of hernieuwbare waterstof. Indien waterstof wordt geproduceerd met elektriciteit afkomstig van kernenergie wordt er gesproken van roze ofwel paarse waterstof. Tevens is waterstof een bijproduct uit de (petro-)chemie (o.a. bij

chloorproductie). Voor waterstof als bijproduct bestaat er geen eenduidige kleuraanduiding.

3. Waterstof kan een centrale rol spelen bij de transitie naar klimaatneutraliteit. Zo heeft waterstof het potentieel om fossiele gassen, waaronder aardgas, geleidelijk te vervangen en kan het worden gebruikt als brandstof, energiedrager, tussenproduct of grondstof om de emissies in hard-to-abate sectoren, i.e. sectoren waar elektrificatie technisch niet haalbaar of economisch niet realistisch is, met name in de industrie, te verminderen. Het toepassingspotentieel van waterstof wordt visueel samengevat in de [Waterstofladder van Michael Liebreich](#)¹, waarbij er prioriteit gegeven wordt aan het verduurzamen van de huidige grijze waterstoftoepassingen.

A.2. Vlaamse context

Vlaams Regeerakkoord 2024-2029

4. *"We actualiseren de Vlaamse Waterstofstrategie. Voor wat betreft de inzet van koolstofarme waterstof en mogelijke ondersteuning voor import, productie en gebruik van waterstof starten we een studie op."* (p. 51)
5. *"Onze buurlanden zijn en blijven onze voornaamste partners, zowel politiek, diplomatiek, cultureel als economisch. Samen met onze buurlanden zetten we in op een Europese infrastructuuragenda. Denk aan energie- en **waterstofcorridors**, aan digitale en transportnetwerken zoals 3RX en de Einsteintelecoop."* (p. 86)

Beleidsnota energie en klimaat 2024-2029

6. *"Met betrekking tot de doelstelling voor toepassing van groene waterstof voor industrieel gebruik (RFNBO doelstelling), bepleit de Vlaamse Regering een bijsturing die het mogelijk maakt dat meer dan enkel groene waterstof kan gebruikt worden om onze industrie koolstofvrij te maken."* (p. 39)
7. *"We zetten de verschillende beheerders van elektriciteits-, gas-, waterstof- en warmte- en koudenetten aan tot een geïntegreerde aanpak voor de opmaak van hun netontwikkelingsplannen. Dergelijke geïntegreerde netontwikkelingsplannen moeten in overeenstemming zijn met de energietransitie naar een klimaatneutrale energievoorziening en het exitbeleid voor aardgas."* (p. 63)
8. *"Ik zal de minister van Economie ondersteunen bij de actualisatie van de Vlaamse waterstofstrategie, en zal in overleg gaan met betrekking tot de toepassingen voor hernieuwbare waterstof en low-carbon waterstof waar prioritair wordt op ingezet met het oog het bereiken van klimaatneutraliteit."* (p. 63)

¹ <https://www.linkedin.com/pulse/hydrogen-ladder-version-50-michael-liebreich/>

9. *"Via de opmaak van het Waterstofnettendecreet creëren we een regulerend kader, in lijn met het Europese Gaspakket, voor de distributie van waterstof via waterstofnetten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. Dit decreet zal het voor de Vlaamse Regering onder meer mogelijk maken om de beheerder van het waterstofdistributienet in Vlaanderen aan te stellen en zal zo bijdragen aan de uitbouw van waterstofleidingen en -netten in het Vlaamse Gewest."* (p. 63)

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030

10. *"Het clusterbeleid in Vlaanderen is een belangrijke hefboom om de positie van de Vlaamse ondernemingen in de regionale en internationale markt te versterken. (...) Daarnaast is er de Waterstof Industrie Cluster, het industriële samenwerkingsverband op vlak van waterstof waar naast bedrijven ook kennisinstellingen en overheden aan deelnemen. De WIC wordt gecoördineerd door WaterstofNet, het Vlaamse kennis- en netwerkplatform voor waterstof."* (p. 211)
11. *"In Vlaanderen is reeds heel wat kennis en expertise opgebouwd rond waterstof, zowel in de industrie als aan de kennisinstellingen. Duurzame waterstof ('groene' waterstof uit elektrolyse, of lage koolstof 'blauwe' waterstof via CCS) kan vooral een rol spelen in het klimaatneutraal maken van sommige energie-intensieve sectoren zoals staal en kunstmest. Ondertussen is duidelijk dat waterstof amper of geen rol zal spelen in het klimaatneutraal maken van de grondgebonden transportsector en de gebouwensector, waar elektrificatie een veel energie-efficiëntere en goedkopere optie is. De actualisatie van de Vlaamse Waterstofstrategie, zoals voorzien door het Vlaams regeerakkoord 2024- 2029, moet duidelijk maken welke rol Vlaanderen kan spelen inzake de ontwikkeling van waterstoftechnologie en op welke manier in welke sectoren de toepassing van waterstof ondersteund kan worden."*
12. *"De Vlaamse waterstofvisie en -strategie 'Europese koploper via duurzame innovatie' werd gepubliceerd op 13 november 2020. Het is een tweeledige visie met vijf strategische doelstellingen.*
- via onderzoek en innovatie het Vlaams industrieel ecosysteem versterken met het oog op een optimale positionering in de Europese en wereldwijde waardeketen van waterstoftechnologie;*
 - de implementatie van waterstof in Vlaanderen ondersteunen met het oog op de duurzame transitie in de industrie.*

De vijf strategische doelstellingen zijn:

- 1. versterken Vlaamse onderzoeksbasis in het domein van waterstof;*
- 2. versterken Vlaams industrieel ecosysteem;*
- 3. stimuleren gebruik van H2 en toepassing H2-technologieën;*
- 4. internationaal met focus op de buurlanden;*
- 5. flankerend beleid dat moet stimuleren en ondersteunen.*

Een belangrijke implementatie van de Vlaamse waterstofstrategie is de deelname van Vlaanderen aan de Europese IPCEI (Important Project of Common European Interest) Hydrogen for Climate, met als doelstelling de ontwikkeling van een Europese waardeketen rond waterstof. In dit kader financiert Vlaanderen een

aantal belangrijke investeringsprojecten¹⁴⁶ (grootteorde 125 miljoen euro). Naast de IPCEI-projecten, biedt VLAIO ondersteuning aan bedrijven die projecten in de context van waterstof wensen uit te voeren via de volgende kanalen:

- ondersteuning bij het aanvragen van Europese subsidies (Connecting Europe Facility en ETS Innovatiefonds);*
- de mogelijkheid van ad hoc Vlaamse subsidies om investeringsdossiers voor te bereiden;*
- beschikbaarheid van het reguliere ondersteuningsaanbod van VLAIO (onderzoeks- en innovatiekanalen en financieel ondersteuningsaanbod)."* (p. 218)

Actieplan "Omzetting en implementatie Fit for 55" en verdeling Vlaamse bevoegdheden

13. Het Fit for 55-pakket omvat een brede waaier aan nieuwe en herziene richtlijnen en verordeningen op het vlak van energie en klimaat. Voor Vlaanderen betekent dit de grootste implementatie-oefening ooit inzake Europese energie- en klimaatregelgeving. Ook het Gaspakket komt hierin aan bod. Aangezien voor de omzetting en implementatie van het Fit-for 55 pakket niet alleen aanpassingen aan de Vlaamse regelgeving zijn vereist, maar ook nieuwe regelgeving en samenwerking met andere gewesten en de federale overheid noodzakelijk is, werd op 4 april 2025 het actieplan "Omzetting en implementatie Fit for 55" (hierna: Actieplan FF55) door de Vlaamse Regering goedgekeurd.
14. In het Actieplan FF55 wordt een alomvattende aanpak uitgewerkt waarin vanuit het perspectief van het VEKA per om te zetten richtlijn en te implementeren verordening de nodige doelen, afspraken met andere beleidsniveaus en entiteiten, actiestappen, verantwoordelijkheden, timing en middelen worden afgelijnd in functie van het maximaal respecteren van de omzettingstermijnen en de voorbereiding van de implementatie ervan. Hierbij wordt voor elke richtlijn en verordening nagegaan welke beleids- (en eventuele bevoegdheids-)keuzes zich aandienen, wordt bekeken of de huidige regelgeving nog relevant is en/of uitbesteding van taken mogelijk is. Bij de goedkeuring van het Actieplan F55 keurde de Vlaamse Regering ook de hiervoor benodigde personeelsuitbreiding binnen het VEKA goed.
15. Om op niveau van de Vlaamse Overheid voldoende coördinatie te voorzien werd daarnaast op 18 juli 2025 een governance aanpak voor omzetting van het Fit-for-55 pakket door de Vlaamse Regering goedgekeurd². Deze governance aanpak voorziet in de nodige aansturing met betrekking tot de omzetting van richtlijnen, waarbij een programmawerking wordt opgezet en een periodieke gestroomlijnde rapportering richting een ambtelijke stuurgroep. Daarnaast wordt een politiek stuurorgaan opgericht dat toeziet op de algemene voortgang en op het bewaken van de timing van de omzetting van FF55, en in functie van noodzaak samen komt.

² VR 2025 1807 MED.0297/1BIS.

A.3. Europese context

16. De snelle ontwikkeling van een waterstofmarkt kan op veel belangstelling rekenen, dit zien we ook in onze buurlanden en op Europees niveau. Wat het regelgevend kader betreft, publiceerde de Europese Commissie op 8 juli 2020 haar waterstofstrategie (COM/2020/301 final). Een publieke consultatie over deze strategie heeft geleid tot de publicatie van het "Waterstof en gas decarbonisatiepakket" (of "Gaspakket"), op 15 december 2021. Dat Gaspakket bestaat uit de Richtlijn (EU) 2024/1788 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG (hierna "Vierde Gasrichtlijn" te noemen) en de Verordening (EU) 2024/1789 inzake de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 en (EU) 2022/869 en Besluit (EU) 2017/684 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 715/2009 (hierna "Vierde Gasverordening" te noemen). In november 2023 vonden de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad een consensus over deze richtlijn en verordening. Op 13 juni 2024 werden ze goedgekeurd, op 15 juli 2024 gepubliceerd en op 4 augustus 2024 traden ze in werking.
17. Eén van de belangrijkste doelstellingen van het Gaspakket is het tot stand brengen van een competitieve waterstofmarkt, het creëren van het juiste investeringsklimaat en het mogelijk maken van de ontwikkeling van een specifieke, kosteneffectieve waterstofinfrastructuur, ook voor de handel met derde landen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

18. Vlaanderen ziet een specifieke rol weggelegd voor waterstof, als grondstof maar ook als energiedrager in die sectoren waar elektrificatie geen oplossing kan bieden met het oog op het bereiken van haar klimaatdoelstellingen. Het opzetten van een waardeketen rond de productie, import en verdeling van deze waterstof kan heel wat economische opportuniteiten creëren. Daarenboven beschikt Vlaanderen momenteel al over een uitgebreid waterstofnetwerk dat ontwikkeld en gebouwd werd door private spelers als onderdeel van hun marktontwikkeling. Onze centrale positie in Europa en onze havens zorgen voor een voortreffelijk logistieke en strategische ligging. Vlaanderen heeft dan ook troeven in handen om een ondersteunend industrieel en logistiek ecosysteem rond waterstof uit te bouwen.
19. De bevoegdheid rondom het transport van waterstof is in België opgesplitst in een federale bevoegdheid (het 'grote' vervoer van waterstof over grote afstand in combinatie met groot volume voor interconnecties tussen clusters, landen, knooppunten van waterstof, waarbij uitzonderlijk bepaalde afnemers van waterstof kunnen worden bediend) en een regionale bevoegdheid (de *distributie* van waterstof, d.w.z. het transport van waterstof met het oog op de beleving aan afnemers van waterstof). De federale overheid is dan ook bevoegd om een wetgevend initiatief te nemen om het vervoer van waterstof via leidingen te

reguleren. De wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen werd op 25 juli 2023 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Door de publicatie van het Europees Gaspakket zal deze federale wet nog wel aangepast moeten worden om ze in lijn te brengen met de regels van de Vierde Gasrichtlijn.

20. De distributie van waterstof via pijpleidingen is vandaag de dag in het Vlaamse Gewest nauwelijks aan regulering onderworpen. Weliswaar dienen deze pijpleidingen te voldoen aan een aantal bepalingen om de veiligheid bij de bouw en exploitatie van deze infrastructuur te garanderen. Echter bestaat er nog geen specifiek regelgevend kader voor de waterstofmarkt en -infrastructuur. Zo kan momenteel iedereen die over de vereiste vergunningen beschikt een waterstofdistributienetwerk ontwikkelen en uitbaten.
21. Een duidelijk, adequaat en pragmatisch regelgevend kader voor de waterstofdistributienetten is echter essentieel met het oog op het bieden van investerings- en rechtszekerheid om o.a. de verdere ontwikkeling van een waterstofeconomie en concrete investeringen mogelijk te maken. Momenteel belemmert het ontbreken van een aantal regelgevende basisprincipes, zoals de Europese Commissie reeds heeft vooropgesteld voor de aardgas- en elektriciteitsmarkt (waaronder de vrije toegang tot waterstofnetwerken, transparante tarieven, vrije vermarkting van de waterstofmoleculen en transparante investeringsplannen die investeringen op de middellange en lange termijn mogelijk maken) de participatie van marktspelers op deze nieuwe waterstofmarkt en dus ook het broeikasgasemissiereductiepotentieel van de toepassing van waterstof in hun activiteiten. Om de integratie van waterstof in het Vlaamse Gewest te bevorderen, is het opzetten van een gepast regelgevend kader voor waterstofdistributienetten dus van cruciaal belang.
22. Echter zijn de huidige omstandigheden van de energiemarkt voor waterstof in het Vlaamse Gewest sterk verschillend van deze op de elektriciteits- en aardgasmarkt ten tijde van de introductie van de regulering. Zo zijn de elektriciteits- en aardgasmarkt vandaag de dag mature markten, terwijl de energiemarkt voor waterstof zich nog in een ontwikkelingsfase bevindt. Aangezien de mate van regulering de maturiteit van de markt dient te weerspiegelen, kan de invoering van een regulerend kader voor waterstof best op een flexibele en stapsgewijze manier gebeuren. Het regelgevend kader voor de distributie van waterstof via leidingen zal dan ook op een aantal punten verschillen van deze voor aardgas. Het is daarom belangrijk dat er voldoende flexibel kan worden ingespeeld op relevante ontwikkelingen. Het voorontwerp van decreet voorziet ook in een aantal uitzonderingsregimes die van toepassing zijn op de reeds bestaande waterstofdistributienetten en de geografisch afgebakende waterstofdistributienetten. Het nu reeds implementeren van een verregaande regulering voor deze waterstofinfrastructuur zou namelijk net de ontwikkeling van de waterstofenergiemarkt verhinderen.

Beleidsmaatregelen en doelstellingen

23. De belangrijkste bepalingen van het voorontwerp van decreet zijn de volgende:
 - Nieuwe **definities** die verband houden met de waterstofmarkt (art 5)

- De invoering van de opmaak van **uitdienstnameplannen** voor het aardgasdistributienet door de aardgasdistributienetbeheerder (art 13)
- De **certificering en aanwijzingsprocedure** voor beheerders van een publiek waterstofnet (art 18 tem 26)
- **Taken** van beheerders van een publiek waterstofnet, beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, beheerders van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en beheerders van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit (art 29, 31, 108, 120 en 128)
- **Technisch reglement** waterstof (art 41)
- Regels voor **derdentoegang** tot een publiek waterstofnet, een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit (art 47, 116 , 124 en 133)
- **Investeringsplannen** voor beheerders van een publiek waterstofnet, beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en beheerders van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt (art 50, 117 en 125)
- Regels en procedure voor de **waterstofnettarieven** (art 80 tem 92)
- Regels rond **aanleg en beheer** van geografisch afgebakende waterstofdistributienetten, bestaande waterstofdistributienetten en gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten (art 106, 119 en 127)
- De taken van de **Vlaamse Nutsregulator** uitbreiden naar waterstof (art 145 tem 160)

C. Totstandkomingsprocedure

Na de publicatie van het Europees Gaspakket op 4 augustus 2024 werd een eerste voorontwerp van decreet opgemaakt en eind februari 2026 overgemaakt aan het kabinet van minister van Klimaat en Energie Hans Bonte (tijdelijke vervanger voor Melissa Depraetere). Dit voorontwerp van decreet werd vervolgens rondgestuurd naar de stakeholders op 13 april 2026. Op 22 april 2026 werd er een mondelinge toelichting georganiseerd over de decretale artikels met betrekking tot waterstof waarbij de relevante stakeholders werden uitgenodigd. Ook de administratie van de federale, Waalse en Brusselse overheid die de voor hen van toepassing zijnde artikels uit het Gaspakket omzetten, werden hiervoor uitgenodigd. Op 23 april werd er een mondelinge toelichting georganiseerd over de decretale artikels met betrekking tot aardgas. De Vlaamse Nutsregulator, Fluvius en VVSG werden uitgenodigd. De stakeholders kregen de mogelijkheid om te reageren tot en met 4 mei 2026. De feedback werd verwerkt en het aangepaste voorontwerp van decreet werd vervolgens besproken binnen de leden van Enover Gaspakket (administratie van de federale en de regionale overheden). Voldoende afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus is namelijk essentieel om een consistente regelgeving binnen België te verzekeren.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

De bevoegdheid voor distributienetwerken voor waterstof ligt bij de gewesten om de volgende redenen.

1. Ingevolge art. 6, §1, VII, eerste lid, b) van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) behoort de "openbare gasdistributie" toe aan de gewesten, terwijl de federale overheid op grond van art. 6, §1, VII, tweede lid, c) BWHI bevoegd is voor "vervoer" van energie.

2. In tegenstelling tot voor elektriciteit (70 kV), wordt in de BWHI geen duidelijk aanknopingspunt aangereikt voor het onderscheid tussen vervoer en distributie van gas.

3. In de parlementaire voorbereiding werd de gasdistributie (op basis van de definitie in art. 1 van de Gaswet van 12 april 1965) omschreven als *"de werkzaamheid die tot doel heeft gas door middel van leidingen te leveren aan verbruikers gevestigd op het grondgebied van een bepaalde gemeente of op het grondgebied van verschillende aan elkaar palende gemeenten die met het oog op de levering van gas onderling een overeenkomst hebben gesloten"*.³

4. Aansluitend hierbij schuift het Grondwettelijk Hof in haar arrest van 14 november 2024⁴ als onderscheidend criterium het 'al dan niet in hoofdzaak beleveren over het net van eindafnemers' naar voren:

- de gewestelijke bevoegdheid inzake gasdistributie omvat dan de bevoegdheid om de netten te reguleren die in essentie bestemd zijn om eindafnemers te bedienen. Dit geldt zelfs indien die eindafnemers geen huishoudelijke afnemers zijn;
- de federale bevoegdheid inzake gasvervoer heeft dan weer betrekking op de infrastructuur die in essentie bestemd is voor het louter transporteren van gas. Hierbij kan dit net desgevallend enkel uitzonderlijk gebruikt worden om bepaalde eindafnemers te bedienen, zonder dat dit net daardoor onmiddellijk een distributienet wordt.

5. Inzake de vraag of beide bevoegdheidsgronden ook betrekking hebben op andere energieproducten (dan aardgas), kunnen we het volgende opmerken:

- Federale bevoegdheid inzake vervoer van energie:

Hier kan worden verwezen naar de parlementaire voorbereidingen waarbij inzake vervoer reeds werd gesteld: *"Hiermee worden bijvoorbeeld geïsoleerd de hoogspanningslijnen van 150, 220 en 380 KV, de pijpleidingen voor vervoer van petroleum en het transportnet van Distrigaz."*⁵ (eigen onderlijning);

- Gewestelijke bevoegdheid inzake openbare gasdistributie:

Inzake distributie is het in die zin relevant dat voor invulling van het begrip 'openbare gasdistributie' in art. 6, §1, VII, eerste lid, b) BWHI teruggegrepen wordt naar art. 1 van de Gaswet van 12 april 1965 (zie boven). Gelet op het feit dat (i)

³ Verslag bij het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/6, 144 en Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/1, 12.

⁴ GwH 14 november 2024, nr. 126/2024; GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013, §B.11.3.

⁵ Verslag bij het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/6, 145.

de Gaswet van 12 april 1965 een duidelijk onderscheid maakt tussen 'gas' (i.e. "elke brandstof die gasvormig is bij een temperatuur van 15 graden Celsius en onder een absolute druk van 1,01325 bar")⁶ en 'aardgas' (i.e. "elke gasvormige brandstof die hoofdzakelijk bestaat uit methaan van ondergrondse oorsprong, met inbegrip van vloeibaar aardgas, afgekort 'LNG'")⁷; (ii) waterstof aldus kwalificeert als 'gas' in de zin van de Gaswet; en (iii) de definitie van 'gasdistributie'⁸ enkel verwijst naar 'gas', kan er bijgevolg van worden uitgegaan dat openbare waterstofdistributienetten (met het oog op het beleveren van eindafnemers) vallen onder de bevoegdheid inzake 'openbare gasdistributie'.

Bovenstaande redenering werd bevestigd door de afdeling Wetgeving van de Raad van State die in een advies van 2 februari 2022 besloot: "*Bijgevolg is de bevoegdheid van de gewesten niet beperkt tot de openbare distributie van aardgas, maar geldt ze ook voor andere vormen van gas.*"⁹

Bijgevolg zijn bovenstaande bevoegdheidsgronden wel degelijk van toepassing op waterstofnetten.

Volgens de interne rechtspraak is **het doel van het waterstofnet** dus het criterium dat de gewestelijke bevoegdheid van de federale bevoegdheid onderscheidt. In de Vierde Gasrichtlijn geldt hetzelfde criterium, maar voegt nog een extra criterium toe, namelijk **'de aansluiting van waterstofopslaginstallaties, waterstofterminals of twee of meer waterstofinterconnectoren'** op het waterstofnet. Op waterstoftransmissienetten kunnen er wel waterstofopslaginstallaties, waterstofterminals en waterstofinterconnectoren aangesloten worden, maar op waterstofdistributienetten niet. **De aansluiting van dergelijke infrastructuur doet er echter niet toe internrechtelijk.** Dit betekent dat de interne rechtspraak waterstofnetten die tot doel hebben om eindafnemers te beleveren en waarop er waterstofopslaginstallaties, waterstofterminals en/of waterstofinterconnectoren zijn aangesloten, ook definieert als waterstofdistributienetten.

Hierbij verwijzen we ook naar de passage uit het Jaarboek Energierecht 2024. Advocaat D. Verhoeven stelt dat met de criteria bepaald in het arrest het lijkt dat minstens de grote meerderheid van de bestaande waterstofleidingen - zo niet alle leidingen- onder de gewestelijke bevoegdheid vallen. Waterstof wordt immers niet door een groot aantal marktspelers gebruikt, zodat veel leidingen (rechtstreeks) "*bestemd zullen zijn om eindafnemers te bedienen*".

De bevoegdheid voor distributienetwerken voor aardgas ligt bij de gewesten. Ingevolge art. 6, §1, VII, eerste lid, b) BWHI behoort de "openbare gasdistributie" toe aan de gewesten, terwijl de federale overheid op grond van art. 6, §1, VII, tweede lid, c) BWHI bevoegd is voor "vervoer" van energie.

E. Beknopte inhoud

Op grond van dit voorontwerp van decreet wordt de facultatieve procedure omschreven tot kandidaatstelling en aanwijzing van beheerders van een **publiek waterstofnet**. De

procedure en de criteria voor de aanwijzing worden bepaald, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, door de Vlaamse Regering die de kandidaturen zal evalueren op basis van transparante en onpartijdige criteria. De aanduidingstermijn bedraagt twintig jaar.

Beheerders van publieke waterstofnetten krijgen verschillende verantwoordelijkheden, waaronder het zorgen voor een vrije en niet-discriminerende toegang tot hun publiek waterstofnet tegen gereguleerde tarieven. Daarnaast zijn beheerders van publieke waterstofnetten verantwoordelijk voor het garanderen van de veiligheid van de infrastructuur door tijdig waterstoflekages op te sporen en te herstellen en waterstofemissies tot een minimum te beperken. De waterstofkwaliteit in hun netwerk moet ook verzekerd worden. Daarnaast zijn ze verantwoordelijk voor het opstellen van een investeringsplan in overleg met andere netbeheerders, relevante marktdeelnemers en overheden. Verder krijgen beheerders van publieke waterstofnetten activiteiten toegewezen inzake databeheer. Beheerders van publieke waterstofnetten moeten zich ook houden aan voorwaarden voor verticale en horizontale ontvlechting. Om hun onafhankelijkheid ten opzichte van de waterstofnetgebruikers te waarborgen en discriminatie van bepaalde netgebruikers te voorkomen, is het niet toegestaan dat ze betrokken zijn bij de productie of levering van waterstof, aardgas, biogas, biomethaan, andere vormen van synthetisch methaan of elektriciteit (verticale ontvlechting). Om te voorkomen dat er sprake is van kruissubsidiëring, zijn beheerders van publieke waterstofnetten minstens wat betreft hun rechtsvorm onafhankelijk van ondernemingen die actief zijn in aardgasdistributie, vervoer van aardgas, transmissie en distributie van elektriciteit. Voor alle resterende activiteiten van de beheerders van publieke waterstofnetten moet er een aparte boekhouding gevoerd worden. Naast een regelgevend kader voor publieke waterstofnetten, voorziet dit voorontwerp van decreet eveneens in een verschillend regelgevend kader voor geografisch afgebakende waterstofdistributienetten en bestaande waterstofdistributienetten.

De rechtsfiguur van een **geografisch afgebakend waterstofdistributienet** maakt het mogelijk dat er waterstof wordt uitgewisseld tussen een beperkt aantal installaties van één of meerdere bedrijven op één site of meerdere aangrenzende sites binnen een geografisch afgebakende industriële locatie. Typisch hier vindt de waterstofproductie dicht bij de vraag plaats. We maken een onderscheid tussen een geografisch afgebakend waterstofdistributienet op eigen site en een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Het net op eigen site stellen we vrij van alle regels, met uitzondering van een verplichte melding bij de Vlaamse Nutsregulator, enkele veiligheidsvereisten, het verbod op discriminatie en een confidentialiteitsplicht. De reden hiervoor is dat dit type netwerk niet cruciaal is voor de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt. We willen met deze beleidskeuze overregulering vermijden dat onnodige belemmeringen en barrières met zich mee zou kunnen brengen.

Om geclassificeerd te worden als een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moet de beheerder van dat net een aanvraag indienen bij de Vlaamse Nutsregulator die toelating geeft, mits aan de voorwaarden zijn voldaan. Zo mag er geen significant risico bestaan dat de mededinging wordt belemmerd en de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt mag niet nadelig worden beïnvloed en de veiligheid van andere (waterstof)netten mag niet in het gedrang komen. De Vlaamse Nutsregulator heft de toelating van het geografisch

afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt op indien niet meer aan de criteria is voldaan.

Beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, genieten van minder strikte regulering dan beheerders van een publiek waterstofnet. Zo moeten deze beheerders niet voldoen aan ontvlechtigingsvereisten (met uitzondering van boekhoudkundige ontvlechting) op voorwaarde dat hun net niet geconnecteerd is met een publiek waterstofnet. Als niet voldaan is aan die voorwaarde, behoudt het waterstofnet zijn statuut als geografisch afgebakend waterstofdistributienet, maar moet de beheerder met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming verticaal ontvlochten zijn.

De derde en laatste rechtsfiguur is een **bestaand waterstofdistributienet**. Dit zijn waterstofnetten die in dienst zijn genomen voor 4 augustus 2024, de datum van de inwerkingtreding van het Gaspakket. Ook hier maken we een onderscheid tussen een bestaand waterstofdistributienet op eigen site en een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Het net op eigen site stellen we eveneens vrij van alle regels, met uitzondering van een verplichte melding bij de Vlaamse Nutsregulator, enkele veiligheidsvereisten, het verbod op discriminatie en een confidentialiteitsplicht.

Om geclassificeerd te worden als een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moet de beheerder van dat net een aanvraag indienen bij de Vlaamse Nutsregulator. De toelating wordt verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan: (1) het net wordt niet aangesloten op andere waterstofnetten, (2) het net breidt slechts beperkt met maximum 5% uit, (3) er bestaat geen significant risico dat de mededinging wordt belemmerd en de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt wordt niet nadelig beïnvloed en (4) de veiligheid van andere (waterstof)netten komt niet in het gedrang. De Vlaamse Nutsregulator heft de toelating van het bestaand waterstofdistributienet op indien niet meer aan deze criteria wordt voldaan.

De beheerders van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moeten aan minder strikte regels voldoen dan de beheerders van een publiek waterstofnet en de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Zo is er hier onderhandelde derdentoegang van toepassing en zijn er minder regels van toepassing bij het weigeren van toegang. Ook zijn er geen ontvlechtigingsvereisten. Dit uitzonderingsregime dient om (1) rekening te houden met het feit dat deze bestaande infrastructuur gefinancierd en gebouwd werd en geopereerd wordt als onderdeel van de bedrijfsactiviteit, (2) de beheerders ervan in staat stellen hun lopende contracten te blijven naleven en (3) de ontwikkeling van de waterstofmarkt niet te belemmeren. Beheerders van bestaande waterstofdistributienetten zijn wel verplicht om de veiligheid van hun waterstofnet te waarborgen, zoals het opsporen van waterstoflekken en zijn waterstofnet preventief te onderhouden en indien nodig te herstellen, als onderdeel van hun investeringsplan.

Ook de Vlaamse Nutsregulator krijgt extra bevoegdheden toegewezen. Zo wordt de regulator belast met het toezicht op en de regulering van de markt voor de distributie van waterstof via pijpleidingen volgens de bepalingen van dit voorontwerp van decreet. De rol van de regulator is geïnspireerd op de rol die hij vandaag reeds speelt in de elektriciteits- en aardgasmarkten.

Naast de drie verschillende types waterstofnetten voorziet dit voorontwerp van decreet ook in een regelgevend kader voor **gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten**. Het gaat daarbij om installaties die aangesloten zijn op een publiek waterstofnet en die gebruikt worden voor de opslag van waterstof. Wanneer een rechtspersoon dergelijke opslagfaciliteit wil aanleggen en beheren, is een melding bij de Vlaamse Nutsregulator voldoende. De beheerders zijn eveneens aan minder strikte regulering onderworpen dan beheerders van een publiek waterstofnet. Enkel boekhoudkundige ontvlechting is hier van toepassing. De toegangsregels zijn dezelfde als bij een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Dat wil zeggen dat de toegang wordt gereguleerd waarbij de toepasselijke tarieven moeten worden goedgekeurd door de Vlaamse Nutsregulator. In tegenstelling tot beheerders van waterstofnetten moeten beheerders van gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten geen investeringsplan opmaken.

Hoewel dit voorontwerp van decreet de leidende beginselen en de grote lijnen voor distributie van waterstof via pijpleidingen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest wettelijk verankert om een stabiel kader op lange termijn te bieden, zal de meer gedetailleerde invulling van deze beginselen in de besluiten van de Vlaamse Regering en in de beslissingen van de regulator zorgen voor voldoende flexibiliteit om dit regelgevingskader te laten evolueren naargelang de ontwikkeling van de waterstofmarkt.

Naast het waterstofluik voert dit voorontwerp van decreet ook een verplichting in tot de opmaak van **uitdienstnameplannen voor het aardgasdistributienet**. De aardgasdistributienetbeheerder stelt de plannen vierjaarlijks op voor een periode van tien jaar. Het uitdienstnameplan dient te voldoen aan een aantal vereisten. Zo moet het plan afgestemd zijn op bestaande of geplande lokale warmte- of koudenetten en lokale verwarmings- of koelingsplannen, de bescherming van afnemers bevorderen en rekening houden met hun rechten en een lijst meegeven van de uit dienst te nemen delen van het aardgasdistributienet. De aardgasdistributienetbeheerder gaat tijdens de opmaak van het uitdienstnameplan in overleg met andere netbeheerders en gemeenten, inclusief gemeenten die nog niet beschikken over lokale verwarmings- en koelingsplannen maar daar wel voor verantwoordelijk zijn, om wisselwerking tussen beide te stimuleren. Hierbij wordt gezorgd voor een doeltreffende integratie van de energiesystemen en wordt rekening gehouden met het verminderde verbruik van aardgas voor het verwarmen en koelen van gebouwen waar energie- en kostenefficiëntere, duurzame alternatieven beschikbaar zijn.

Met het oog op de uitvoering van die uitdienstnameplannen krijgt de aardgasdistributienetbeheerder de mogelijkheid om aansluitingen op (en toegang tot) het aardgasdistributienet te weigeren of beëindigen. Dit kan enkel nadat dat zo in het goedgekeurde uitdienstnameplan is opgenomen. Daarnaast dient de aardgasdistributienetbeheerder kosteloos de aardgasmeter te verzegelen of de aardgasaansluiting weg te nemen bij beëindiging van aansluiting, waarbij heraansluiting verboden wordt.

De Vlaamse Nutsregulator krijgt hierbij ook extra bevoegdheden toegewezen, waaronder het goedkeuren van het uitdienstnameplan en het bepalen van criteria op basis waarvan de Vlaamse Regering de verdere regels en de procedure voor de weigering of beëindiging van een aansluiting op of toegang tot het aardgasdistributienet voorziet. Er wordt een nieuwe richtsnoer voor de tariefmethodologie ingevoerd die voorschrijft dat de Vlaamse Nutsregulator bij de opmaak daarvan regels vaststelt voor een structurele aanpak voor de

afschrijving van assets die voor het oorspronkelijk geplande einde van hun levenscyclus uit dienst genomen worden, en de vaststelling van de aardgasdistributietarieven in die gevallen. Ten slotte wordt aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid gegeven om de methodologie en nadere regels vast te stellen voor de prioritering en timing van de uit dienst te nemen infrastructuur van het aardgasdistributienet. Hierbij moet de Vlaamse Regering met enkele zaken rekening houden die zijn vastgelegd in het voorontwerp van decreet.

II. Toelichting bij de artikelen

Allereerst een tabel met de verschillende soorten waterstofnetten en bijhorende regels:

Afkortingen:

- VR: Vlaamse Regering
- VNR: Vlaamse Nutsregulator
- GAWDN: geografisch afgebakend waterstofdistributienet
- BWDN: bestaand waterstofdistributienet
- OES: op eigen site
- SO: site-overschrijdend

	Publiek waterstofnet	Geografisch afgebakend waterstofdistributienet	Bestaand waterstofdistributienet
Aanwijzing en beheer	1 beheerder per publiek waterstofnet Certificering door de VNR + aanwijzing door VR	1 beheerder per GAWDN OES: melding van aanleg en beheer aan VNR SO: goedkeuring van aanleg en beheer door VNR	1 beheerder per BWDN OES: melding van beheer aan VNR SO: goedkeuring van beheer door VNR
Netactiviteit	Waterstoftransport	Waterstofdistributie tussen het beperkt aantal installaties aangesloten op het GAWDN.	Waterstofdistributie naar de aangesloten afnemers.
Ontvlechting	- Verticale (eigendoms)ontvlechting - Horizontale (juridische + boekhoudkundige) ontvlechting	- Juridisch en functionele ontvlechting (als GAWDN geconnecteerd is met publiek waterstofnet, anders geldt er een vrijstelling voor deze ontvlechtingsregels) - Boekhoudkundige ontvlechting	Geen regels

Toegang van derden	Recht op toegang tot het publiek waterstofnet → de beheerder maakt de voorwaarden en tarieven openbaar op website Technisch reglement bepaalt wie als toegangshouder op een toegangspunt kan worden aangeduid. Beheerder kan enkel in beperkte situaties toegang weigeren en na toestemming VNR	OES: geen regels SO: Recht op toegang tot het GAWDN → de beheerder maakt de voorwaarden en tarieven bekend aan gebruikers van het GAWDN Technisch reglement bepaalt wie als toegangshouder op een toegangspunt kan worden aangeduid Beheerder kan enkel in beperkte situaties toegang weigeren en na toestemming VNR	OES: geen regels SO: Onderhandelde toegang
Ontwikkelingsplan	Verplicht (tweejaarlijks) Goedkeuring door VNR	OES: geen regels SO: Verplicht (vierjaarlijks) Goedkeuring ervan door de VNR is niet verplicht	OES: geen regels SO: Verplicht (vierjaarlijks) Goedkeuring ervan door de VNR is niet verplicht
Tarieven	VNR stelt tariefmethodologie op → tariefvoorstel door beheerder → goedkeuring door VNR aan de hand van decretale richtsnoeren en publicatie op website	OES: geen regels SO: gereguleerde tarieven Beheerder maakt geldende tarieven en voorwaarden voor aansluiting bekend aan de gebruikers van het GAWDN	Geen regels
Aansluiting van waterstofterminals en waterstofopslagfaciliteiten	Mogelijk	Niet mogelijk	Niet mogelijk

Aansluiting van waterstofinterconnectoren	Het mag geen interconnectoren <i>omvatten</i> (i.e. <i>onderdeel van</i> het publiek waterstofnet), maar er mogen wel interconnectoren <i>aangesloten</i> zijn	Niet mogelijk	Niet mogelijk
---	--	---------------	---------------

Artikel 1

Dit voorontwerp van decreet regelt een gewestbevoegdheid zoals bedoeld in artikel 6, §1, VII, eerste lid, b) van de BWHI. Het gaat om de bevoegdheid voor de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas. (zie punt I.D voor verdere toelichting).

Artikel 2

Dit is de omzettingsbepaling. Dit voorontwerp van decreet dient tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 4

Dit artikel voegt de Vierde Gasrichtlijn toe aan de opsomming van richtlijnen waarvan het Energiedecreet van 8 mei 2009 de omzetting vormt.

Artikel 5

Dit artikel bevat de nieuwe definities die worden ingevoegd in het Energiedecreet van 8 mei 2009. Waar mogelijk worden deze definities afgestemd op de overeenkomstige begrippen in het Energiedecreet van 8 mei 2009 en in de Vierde Gasrichtlijn. In het bijzonder zijn de volgende begrippen bepalend voor de lezing van dit voorontwerp van decreet:

- Punt 1 "**aardgas**" en punt 13 "**biomethaan**": De definitie van aardgas stond al in het Energiedecreet van 8 mei 2009, maar met dit voorontwerp van decreet wordt de definitie aangepast conform de Vierde Gasrichtlijn. Zo wordt onder andere biomethaan toegevoegd aan het begrip waardoor deze term ook gedefinieerd moet worden. Momenteel staat de definitie van biomethaan in het Energiebesluit van 19 november 2010 waardoor we die definitie daar moeten opheffen en opnieuw moeten invoegen in het Energiedecreet van 8 mei 2009.
- Punt 37 "**publiek waterstofnet**", punt 51 "**waterstofdistributienet**" en punt 36 "**plaatselijk vervoernet van waterstof**": De Vierde Gasrichtlijn voorziet in

definities van “waterstoftransmissienet” (artikel 2, punt 23) en “waterstofdistributienet” (artikel 2, punt 24) die gebaseerd zijn op de **functies** van de respectievelijke netwerkcategorieën en op de al dan niet **verbonden infrastructuur**¹⁰ (met name waterstofinterconnectoren, waterstofopslagfaciliteiten en waterstofterminals). Echter is het criterium van de aanwezigheid van verbonden infrastructuur binnen de Belgische rechtsorde bevoegdheidsrechtelijk irrelevant. Het enige relevante criterium voor het onderscheid tussen “distributie” (gewestelijk) en “vervoer” (federaal) in het licht van artikel 6, §1, VII, eerste lid, b) en tweede lid, c) van de BWHI is de vraag of het betrokken net al dan niet hoofdzakelijk tot doel heeft om eindafnemers te belevaren.

Daarom voorziet het voorliggende voorontwerp van decreet in een definitie van “waterstofdistributienet” en een definitie van “plaatselijk vervoernet van waterstof”. Dat laatste is een gewestelijk distributienet met een Europees transmissieaspect. Zowel het waterstofdistributienet als het plaatselijk vervoernet van waterstof zijn namelijk waterstofnetten die gebruikt worden voor de waterstofdistributie aan afnemers van waterstof binnen het Vlaamse Gewest.

Het onderscheidend criterium tussen de twee netwerkcategorieën is de aanwezigheid (plaatselijk vervoernet van waterstof) of afwezigheid (waterstofdistributienet) van rechtstreeks aangesloten infrastructuur (zijnde één of meerdere waterstofopslagfaciliteiten, waterstofterminals of waterstofinterconnectoren). Er bestaat echter een uitzondering: Europeesrechtelijk mag een waterstofdistributienet wel rechtstreeks aangesloten zijn op waterstofopslagfaciliteiten of waterstofterminals wanneer het betrokken net een *herbestemd aardgasdistributienet* is. Deze uitzondering wordt hier evenwel niet voorzien, aangezien ze niet relevant is in Vlaamse context (de LNG-terminal in Zeebrugge en de aardgasopslag in Loenhout zijn beide aangesloten op het vervoersnet). In de definitie van plaatselijk vervoernet van waterstof staat dat ze “rechtstreeks is aangesloten op een of meer gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten, waterstofterminals” etc. Het is dus mogelijk dat waterstofterminals aangesloten worden op een plaatselijk vervoernet van waterstof (een waterstofnet onder Vlaamse bevoegdheid), ook al vallen de waterstofterminals *an sich* onder federale bevoegdheid. Bij waterstofopslagfaciliteiten specificeren we dat enkel *gewestelijke* waterstofopslagfaciliteiten mogen aangesloten worden op een plaatselijk vervoernet van waterstof en dus geen federale waterstofopslagfaciliteiten. In de definitie van waterstofdistributienet staat dat ze “**niet** rechtstreeks is aangesloten op een of meer waterstofopslagfaciliteiten, waterstofterminals” etc. Hier horen dus zowel gewestelijke als federale waterstofopslagfaciliteiten onder.

Om de omzetting verder zo pragmatisch mogelijk te houden, passen we dezelfde regels toe op het waterstofdistributienet als op het plaatselijk vervoernet van waterstof. In het verdere verloop van voorliggend voorontwerp van decreet worden deze beide netwerken samengenomen als één “**publiek waterstofnet**”. We laten bovendien meerdere publieke waterstofnetten toe met elk hun eigen beheerder. Slechts één beheerder toelaten per publiek waterstofnet dat zowel een waterstofdistributienet als een plaatselijk vervoernet van waterstof kan omvatten, biedt voordelen in de realiteit. Stel dat er op een bepaalde pijpleiding, dat tot dusver onderdeel is van een waterstofdistributienet, een waterstofterminal wordt

¹⁰ Zie overweging (78) van de Vierde Gasrichtlijn

aangesloten. Dan behoort die pijpleiding vanaf dan tot het plaatselijk vervoernet van waterstof. Dat zou betekenen dat het beheer van die pijpleiding overgedragen moet worden van de beheerder van het waterstofdistributienet naar de beheerder van het plaatselijk vervoernet van waterstof. Bijgevolg zouden er andere regels van toepassing zijn. Dergelijke case wordt vermeden doordat we beide netwerkcategorieën (het waterstofdistributienet en het plaatselijk vervoernet van waterstofnet) samennemen in één type waterstofnet (het publiek waterstofnet) met één beheerder (één beheerder per publiek waterstofnet).

Deze wijze van omzetting heeft ook juridische implicaties. Doordat we het plaatselijk vervoernet van waterstof (Europeesrechtelijk een transmissienet) en het waterstofdistributienet (Europeesrechtelijk een distributienet) samennemen in een publiek waterstofnet moeten we zowel de artikels uit de richtlijn van toepassing op de waterstoftransmissienetbeheerders als de artikels uit de richtlijn van toepassing op de waterstofdistributienetbeheerders omzetten en van toepassing maken op de beheerders van een publiek waterstofnet. De regels voor waterstoftransmissienetbeheerders zijn echter uitgebreider dan die voor waterstofdistributienetbeheerders. Als we dus enkel deze uitgebreidere set van regels toepassen op de beheerders van een publiek waterstofnet is de Vierde Gasrichtlijn correct omgezet. Daardoor moeten beheerders van publieke waterstofnetten de aanwijzingsprocedure voor de waterstoftransmissienetbeheerder in de Vierde Gasrichtlijn volgen waarbij de regulator de kandidaat-beheerder eerst moet certificeren alvorens de aanwijzing kan plaatsvinden. Wat betreft de netplanning zetten we artikel 55 (gericht aan de transmissienetbeheerders) van de richtlijn om in plaats van artikel 56 (gericht aan de distributienetbeheerders). Ook de ontvlechtigingsartikels voor waterstoftransmissienetbeheerders overeenkomstig artikel 68 en 69 zijn van toepassing op de beheerder van een publiek waterstofnet.

Europeesrechtelijk mag een waterstoftransmissienet, in tegenstelling tot een waterstofdistributienet, *rechtstreeks aangesloten zijn* op waterstofinterconnectoren en mag het deze ook *omvatten*. Terwijl een publiek waterstofnet wel rechtstreeks aangesloten mag zijn op een waterstofinterconnector, wordt in dit voorontwerp van decreet bepaald dat een publiek waterstofnet geen waterstofinterconnector mag *omvatten* (d.w.z. dat waterstofinterconnectoren geen onderdeel mogen zijn van het waterstofnet). Waterstofnetten die waterstofinterconnectoren, zoals Europeesrechtelijk gedefinieerd in artikel 2, punt 40 van de Vierde Gasrichtlijn, omvatten, vallen immers onder de federale bevoegdheid op grond van artikel 6, §1, VII, tweede lid, c) van de BWHI.

- Punt 12 “**bestaand waterstofdistributienet**” en punt 20 “**geografisch afgebakend waterstofdistributienet**”: Naast een regelgevend kader voor publieke waterstofnetten voorziet dit voorontwerp van decreet in twee uitzonderingen op dit sterk gereguleerd type waterstofnet, namelijk een bestaand waterstofdistributienet (zoals voorzien in artikel 51 van de Vierde Gasrichtlijn) en een geografisch afgebakend waterstofdistributienet (zoals voorzien in artikel 52 van de Vierde Gasrichtlijn). Bestaande waterstofdistributienetten en geografisch afgebakende waterstofdistributienetten zijn waterstofdistributienetten in de zin van de functie van het net (nl. een net dat gebruikt wordt voor de distributie van waterstof) en in de zin van de aangesloten infrastructuur. Deze waterstofnetten mogen dus geen

waterstofinterconnectoren omvatten en niet rechtstreeks aangesloten zijn op één of meer waterstofopslagfaciliteiten, waterstofterminals of waterstofinterconnectoren.

Een bestaand waterstofdistributienet moet in dienst genomen zijn voor de datum van inwerkingtreding van de Vierde Gasrichtlijn (i.e. 4 augustus 2024). Beperkte uitbreidingen ervan zijn weliswaar toegelaten.

Een geografisch afgebakend waterstofdistributienet wordt gebruikt voor de distributie van waterstof tussen een beperkt aantal installaties van één of meerdere bedrijven op één site of meerdere aangrenzende sites binnen een geografisch afgebakende industriële locatie in het Vlaamse Gewest. In principe zal het concept van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet betrekking hebben op situaties waarbij sprake is van meerdere ondernemingen. Echter is het eveneens de bedoeling dat onder het concept ook verschillende installaties van eenzelfde onderneming vallen. Dit om te vermijden dat bijvoorbeeld het transport van waterstof tussen installaties van eenzelfde onderneming binnen een geografisch afgebakende industriële locatie *die de grenzen van de eigen site overschrijdt* niet gereguleerd zou zijn.

Bepaalde waterstofnetten of -leidingen zullen aan beide figuren beantwoorden. Er kan evenwel niet verwacht worden van de beheerder van deze waterstofnetten of -leidingen dat aan beide regimes voldaan wordt. De beheerder van deze waterstofnetten of -leidingen zal dan ook voor één van beide regimes moeten kiezen met de daarbij horende rechten en plichten, via de voorziene melding/toelating bij de Vlaamse Nutsregulator. Daarom wordt de combinatie van beide figuren uitgesloten in de desbetreffende definities.

- Punt 53 "**waterstofinterconnector**": In lijn met artikel 2, 40) van de Vierde Gasrichtlijn is een waterstofinterconnector een waterstofleiding met als doel om de nationale waterstofnetten met een vervoersfunctie op elkaar aan te sluiten, of een waterstofleiding tussen een lidstaat en een derde land tot aan het grondgebied van de lidstaten of tot aan de territoriale wateren van die lidstaat. Dergelijke waterstofleiding valt op grond van artikel 6, §1, VII, 2^e lid, c) BWHI onder de federale bevoegdheid. De bedoeling om de nationale waterstofnetten met een vervoersfunctie aan elkaar te koppelen, moet blijken uit de respectievelijke netontwikkelingsplannen. Hierbij dient er gedacht te worden aan het concept van de European Hydrogen Backbone, waarbij er door middel van waterstofinterconnectoren een koppeling wordt gemaakt tussen de waterstofnetten met een vervoersfunctie van de verschillende Europese waterstoftransmissienetbeheerders.

In de beperkte gevallen waarin een waterstofnet met een distributiefunctie (nl. een publiek waterstofnet, een bestaand waterstofdistributienet of een geografisch afgebakend waterstofdistributienet) aangesloten is op een waterstofnet met een vervoersfunctie in een andere lidstaat, wordt de waterstofleiding die de aansluiting maakt, volgens de Vierde Gasrichtlijn niet als een waterstofinterconnector beschouwd indien het waterstofnet met een distributiefunctie niet is aangesloten op het waterstofnet met een vervoersfunctie in de lidstaat waar het zich bevindt en deze koppeling ook niet wordt voorzien in de respectievelijke netontwikkelingsplannen. Zo wordt een waterstofleiding evenmin als

waterstofinterconnector beschouwd wanneer deze leiding twee waterstofnetten met een distributiefunctie tussen twee lidstaten verbindt mits de betrokken waterstofdistributienetten niet zijn aangesloten op het waterstofnet met een vervoersfunctie in de eigen lidstaat en deze aansluiting ook niet wordt voorzien in de respectievelijke netontwikkelingsplannen. In de hierboven beschreven situaties waarbij de waterstofleiding niet als waterstofinterconnector wordt beschouwd, dient deze waterstofleiding beheerd te worden zoals het betrokken waterstofnet met een distributiefunctie¹¹.

Hoewel de definitie van waterstofinterconnector op een federale aangelegenheid slaat, wordt deze toch in het Energiedecreet van 8 mei 2009 ingevoerd, omdat dit begrip wordt gebruikt in de definities van het waterstofdistributienet, het plaatselijk vervoernet van waterstof, een bestaand waterstofdistributienet en een geografisch afgebakend waterstofdistributienet. Aangezien het overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, b) BWHI aan de gewesten toekomt om regelgevend op te treden ten aanzien van de voornoemde netten, die in hoofdzaak bestemd zijn om waterstof te leveren aan eindafnemers, en dus ook die Europees voorziene beperkingen op te leggen, is het noodzakelijk om het begrip "waterstofinterconnector" te definiëren. Dit heeft geen enkele impact op de federale bevoegdheden.

- Punt 21 "**gewestelijke waterstofopslagfaciliteit**": Het begrip "gewestelijke waterstofopslagfaciliteit" wordt in voorliggend voorontwerp van decreet gedefinieerd als: een installatie aangesloten op een publiek waterstofnet die wordt gebruikt voor de opslag van waterstof, inclusief het deel van een waterstofterminal dat wordt gebruikt voor opslag, maar exclusief het deel dat wordt gebruikt voor productiehandelingen en faciliteiten die exclusief bestemd zijn voor waterstofnetbeheerders in het kader van de uitoefening van hun functies, en exclusief kleinschalige waterstofopslaginstallaties.

Deze definitie is gebaseerd op de definitie van een "waterstofopslaginstallatie" in de Vierde Gasrichtlijn (artikel 2, punt 5), maar is op twee plaatsen gewijzigd:

1. we voegen de zinsnede "aangesloten op een publiek waterstofnet" toe;
2. "inclusief grote, met name ondergrondse, waterstofopslaginstallaties" laten we achterwege

De federale overheid is bevoegd voor "grote" opslaginstallaties (die op voldoende significante wijze kunnen bijdragen aan de bevoorradingszekerheid) conform artikel 6, §1, VII, 2^e lid, c) BWHI. Vandaar dat grote, met name ondergrondse, waterstofopslaginstallaties buiten deze definitie worden gehouden.

Om het onderscheid te maken tussen gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten en federale waterstofopslagfaciliteiten, wordt ervoor gekozen om gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten te laten aansluiten op een publiek waterstofnet. Het is namelijk zo dat, wanneer een waterstofopslagfaciliteit op significante wijze bijdraagt aan de bevoorradingszekerheid van het land, deze waterstofopslagfaciliteit onder de federale bevoegdheid valt. We veronderstellen dat deze bijdraagt aan de bevoorradingszekerheid wanneer een waterstofopslagfaciliteit is aangesloten op het federaal waterstofvervoersnet, dat

¹¹ Zie overweging (79) van de Vierde Gasrichtlijn.

op zijn beurt geconnecteerd is met buitenlandse waterstofnetten. In dat geval maakt de waterstofopslagfaciliteit dus deel uit van het bredere, grensoverschrijdende waterstofsysteem dat de nationale bevoorradingszekerheid ondersteunt. Daarentegen wordt een waterstofopslagfaciliteit die is aangesloten op een publiek waterstofnet niet geacht op significante wijze bij te dragen aan de bevoorradingszekerheid, en valt zij bijgevolg onder de gewestelijke bevoegdheid.

Tot slot, horen kleine, eenvoudig repliceerbare waterstofopslaginstallaties niet binnen de definitie van een gewestelijke opslagfaciliteit aangezien die buiten beschouwing worden gelaten door de Vierde Gasrichtlijn. Ter verduidelijking hebben we de woorden 'kleine, eenvoudig repliceerbare' veranderd naar 'kleinschalige', omdat die laatste term al gebruikt wordt in het Energiedecreet van 8 mei 2009 in titel XII. Energiebeleidsrapportering, hoofdstuk II, artikel 12.2.1 waarin de Vlaamse Regering verplichtingen kan opleggen aan onder andere beheerders van kleinschalige waterstofopslaginstallaties.

- Punt 64° "**waterstofterminal**": Waterstofterminals behoren uitsluitend tot de federale bevoegdheid. In artikel 6, §1, VII, 2^e lid, c) van de BWHI staat namelijk dat de federale overheid bevoegd is voor vervoer van energie. Een waterstofterminal zet waterstof om naar vloeibaar waterstof, ammoniak, LOHC, enz. met daaraan gekoppeld de omgekeerde transformatie en injectie in een net. De reden hiervoor is om waterstof efficiënter te vervoeren. Vandaar dat wij waterstofterminals als vervoersinstallaties zien, hetgeen onder de federale bevoegdheid valt. Deze definitie wordt toch in het Energiedecreet van 8 mei 2009 ingevoerd, aangezien de term gebruikt wordt in voorliggend voorontwerp van decreet, met name de vermelding dat waterstofterminals op een publiek waterstofnet kunnen aangesloten worden.
- Punt 19 "**gecombineerde waterstofbeheerder**": Deze term komt voort uit artikel 49 van de Vierde Gasrichtlijn. Wanneer een natuurlijk persoon of rechtspersoon twee of meer van de vier opgesomde infrastructuren in beheer heeft, is die persoon een gecombineerde waterstofbeheerder en gelden er strengere ontvlechtigingsregels (geregeld in artikel 68 en 69 van de Vierde Gasrichtlijn en artikel 20 van dit voorontwerp van decreet). Je wordt niet gezien als een gecombineerde waterstofbeheerder wanneer je meerdere van dezelfde soort infrastructuur beheert, bijvoorbeeld twee waterstofopslagfaciliteiten.

Artikel 49 vermeldt dat 'artikel 46 geen beletsel vormt voor de exploitatie van infrastructuur voor waterstoftransmissienetten, waterstofterminals, waterstofopslaginstallaties of waterstofdistributienetten door één enkele beheerder, mits de beheerder voldoet aan de artikelen 68 en 69.'

Hieruit interpreteren we dat de waterstofnetbeheerders die volledig vrijgesteld zijn van artikel 46 ook niet moeten voldoen aan artikel 49. Met andere woorden, beheerders van bestaande waterstofdistributienetten, die vrijgesteld zijn van de ontvlechtigingsregels van artikel 46, moeten in geen geval voldoen aan de regels uit artikel 49, ook al combineren ze het beheer van twee soorten infrastructuren.

- Punt 65 "**waterstoftransport**": Dit is de term die gebruikt wordt voor de distributieactiviteiten van de beheerder van een publiek waterstofnet. Het betreft dus de activiteit die erin bestaat waterstof via een publiek waterstofnet te brengen tot bij afnemers van waterstof, de waterstoflevering zelf niet inbegrepen. We

gebruiken bewust niet de term 'distributie', omdat een publiek waterstofnet Europeesrechtelijk zowel een waterstofdistributienet als een waterstofvervoersnet is.

Artikel 6

De wijzigingen aan artikel 4.1.6, §1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 vormen een omzetting van artikel 44, lid 1, van de Vierde Gasrichtlijn. Er worden enkele extra taken opgelegd aan de aardgasdistributienetbeheerder. Ten eerste omvat het beheer van het aardgasdistributienet ook het opstellen van een uitdienstnameplan en de uitdienstname van dit net, onder economische voorwaarden van een veilig, betrouwbaar en efficiënt net met inachtneming van het milieu en de in de Vierde Gasverordening vastgelegde verplichtingen. Ten tweede wordt er voldoende netcapaciteit gewaarborgd voor de injectie van biomethaan in het distributienet. Daarnaast wordt de taak van de aardgasdistributienetbeheerder om zijn net uit te breiden binnen het geografisch afgebakende gebied waarvoor hij is aangewezen geschrapt. De expliciete taak om het aardgasdistributienet uit te breiden kaderde in het aansluitbeleid van vroeger, maar is niet meer relevant met oog op de uitfasering van aardgas. Onder uitbreiding moet dan ook verstaan worden dat nieuwe netinfrastructuur wordt aangelegd, zonder dat er een concrete aansluitingsaanvraag is. Het schrappen van deze taak betekent dus niet dat er geen nieuwe aansluitingen gemaakt kunnen worden. Ontwikkeling van het aardgasdistributienet blijft een taak onder punt 1° van artikel 4.1.6, in lijn met artikel 44, lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn. Daarnaast blijven het aansluiten van installaties en het verlenen van nettoegang taken onder punt 7° en 8° van artikel 4.1.6 zo blijft het bijvoorbeeld mogelijk om een nieuwe industriële installatie aan te sluiten, ook als daar de aanleg van nieuwe aardgasinfrastructuur voor nodig is.

Artikel 7

Dit artikel voorziet in de omzetting van artikel 13, artikel 38, lid 3 t.e.m. lid 6 en artikel 44, lid 8 van de Vierde Gasrichtlijn. Met dit nieuwe artikel wordt de mogelijkheid gegeven aan de aardgasdistributienetbeheerder om de aansluiting op of toegang tot zijn net te weigeren of te beëindigen. Deze mogelijkheid wordt gegeven in het kader van de uitfasering van aardgas. De Vierde Gasrichtlijn heeft tot doel om de rol van aardgas te verkleinen en om hernieuwbaar gas, koolstofarm gas en koolstofarme waterstof een belangrijke rol te laten spelen bij de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de Unie voor 2030 en klimaatneutraliteit uiterlijk in 2050. Diezelfde Richtlijn beoogt alle marktdeelnemers in staat te stellen en ertoe aan te zetten aardgas af te bouwen en hun activiteiten te plannen om een lock-in-effect te vermijden, en beoogt een geleidelijke en tijdige uitfasering van aardgas te waarborgen. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met de rechten van de afnemers en dienen kwetsbare groepen beschermd te worden.

De aardgasdistributienetbeheerder kan de aansluiting op of toegang tot zijn net weigeren of beëindigen om ervoor te zorgen dat de verwezenlijking van de in artikel 2, lid 1, van verordening (EU) 2021/1119 vastgestelde doelstellingen inzake klimaatneutraliteit wordt nagestreefd. Hij kan dit enkel en alleen nadat de Vlaamse Nutsregulator het uitdienstnameplan, door hem opgesteld, goedgekeurd heeft. Aangezien in het nieuw ingevoerde artikel 4.1.19/3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bepaald wordt dat de Vlaamse Regering de datum bepaalt waarop het uitdienstnameplan door de

aardgasdistributienetbeheerder voor het eerst wordt opgemaakt en ingediend, zal dit artikel pas toegepast kunnen worden eens de Vlaamse Regering deze datum heeft vastgelegd en het eerste uitdienstnameplan is goedgekeurd door de Vlaamse Nutsregulator.

De weigering of beëindiging van een aansluiting of toegang moet steeds voldoende gemotiveerd zijn en er dient een strikte procedure gevolgd te worden. Tegen een beslissing van weigering of beëindiging van een aansluiting op of toegang tot het aardgasdistributienet staat een geschillenbeslechts- of bemiddelingsprocedure bij de Vlaamse Nutsregulator open, zoals vastgelegd in artikels 4.1.35 en 4.1.36 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De Vlaamse Regering krijgt de opdracht om de rechten en de beschermingsmaatregelen voor netgebruikers, met inbegrip van beschermde afnemers, vast te leggen voor het geval hun aansluiting of toegang wordt geweigerd of beëindigd. Deze kunnen de vorm aannemen van het aanwezig zijn of ontwikkelen van een duurzaam alternatief voor warmtevoorziening. Zo kan de Vlaamse Regering de installatie van een warmtepomp of aansluiting op een warmtenet als voorwaarde voor de weigering of beëindiging van een aansluiting op of toegang tot het aardgasdistributienet opleggen, aangezien dit een aangewezen alternatief vormt vanuit technisch, economisch en energetisch oogpunt. De Vlaamse Regering moet ook voorzien in een communicatieplan zodat de netgebruikers tijdig en voldoende gedetailleerd geïnformeerd worden over de uit dienst name van het aardgasdistributienet.

Ten slotte bepaalt het artikel dat de aardgasdistributienetbeheerder niet het recht heeft om economisch redelijke en technisch haalbare aansluitings- of toegangsverzoeken van een nieuwe of bestaande maar nog niet aangesloten installatie voor de productie van hernieuwbaar gas en koolstofarm gas te weigeren, behalve onder de voorwaarden vermeld in artikel 36 van de Vierde Gasverordening. Het is echter in functie van de verder vermelde uitdienstnameplannen zeker mogelijk dat onderdelen van de aardgasinfrastructuur uit dienst genomen worden, indien niet kan aangetoond worden dat de verdere uitbating van deze infrastructuur louter omwille van de injectie economisch en technisch haalbaar is. De aardgasdistributienetbeheerder beoordeelt en toont aan of het om economisch redelijke en technisch haalbare aansluitings- of toegangsverzoeken gaat op het moment van de indiening van het verzoek en in functie van de verdere uitdienstnameplannen en het aardgas exitbeleid.

Artikel 8

Met dit artikel wordt een openbaredienstverplichting aan de aardgasdistributienetbeheerder opgelegd voor de kosteloze uitdienstname van aardgasmeters in de vorm van verzegeling van de aardgasmeter of de sloop van aardgasaansluitingen. Dit zorgt voor een extra stimulans bij de (voormalige) netgebruiker om over te schakelen op een warmtepomp, vermijdt dat die netgebruiker gepenaliseerd wordt voor het afstappen van fossiele warmtevoorziening en voorkomt dat er in de toekomst opnieuw overgeschakeld kan worden op fossiele warmtevoorziening. Het is een extra indicator op basis waarvan de uitdienstnameplannen kunnen worden opgemaakt of geprioriteerd.

Artikel 9

Dit artikel vormt een omzetting van artikel 44, lid 7, van de Vierde Gasrichtlijn. De aardgasdistributienetbeheerder werkt nauw samen met de beheerder van het vervoersnet voor de effectieve deelname van marktdeelnemers op de detailhandels-, groothandels- en balanceringsmarkten die aan zijn net is verbonden.

Artikel 10

Dit artikel vormt een omzetting van artikel 31, lid 3, laatste zin en artikel 2, punt 56, van de Vierde Gasrichtlijn. Er wordt bepaald dat, met uitzondering van leveringscontracten voor biomethaan, geen aardgasleveringscontracten met een duur van langer dan één jaar gesloten mogen worden die doorlopen na 31 december 2049. Aangezien de Vierde Gasrichtlijn het verbod enkel oplegt aan "onbehandelde fossiele gassen" – waarvoor de Richtlijn geen definitie voorziet – , wordt er een uitzondering op het verbod voorzien wanneer het geleverde aardgas voldoet aan volgende (beide) vereisten:

- Bij het verbruik van het aardgas worden CO₂-emissies vermeden door het gebruik van CCUS of door het gebruik van aardgas als grondstof in een proces dat geen CO₂-emissies veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn de productie van blauwe waterstof en de productie van carbon black uit pyrolyse van aardgas;
- Het aardgas voldoet aan alle verplichtingen in de Europese Methaanverordening.

Hiermee wordt het begrip "onbehandelde fossiele gassen" geïnterpreteerd in lijn met de definitie van het IPCC voor "unabated fossil fuels": *"fossil fuels produced and used without interventions that substantially reduce the amount of GHG emitted throughout the life cycle"*.

Daarnaast blijft het volgens deze bepaling ook mogelijk om na 31 december 2049 aardgasleveringscontracten te sluiten met een duur van maximaal één jaar. Louter een bijmenging van aardgas met hernieuwbaar of koolstofarm gas valt wel onder het verbod, aangezien het aandeel aardgas in die mix nog steeds "unabated" is. Dat aandeel dient dus nog steeds te voldoen aan de vereisten hierboven vermeld om niet onder het verbod te vallen. Aardgasleveringscontracten van onbepaalde duur die niet voldoen aan de vereiste emissiereductiemaatregelen vallen eveneens onder het verbod, tenzij ze worden beëindigd ten laatste op 31 december 2049.

Deze wijziging kadert in het doel van de Vierde Gasrichtlijn om de rol van aardgas te verkleinen en om hernieuwbaar gas, koolstofarm gas en koolstofarme waterstof een belangrijke rol te laten spelen bij de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de Unie voor 2030 en klimaatneutraliteit uiterlijk in 2050.

Artikel 11

Dit artikel past "afdeling VII. Investeringsplannen" aan zodat de afdeling ook "uitdienstnameplannen" vermeld.

Artikel 12

Artikel 4.1.19 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt gewijzigd zodat de groep van belanghebbenden wordt uitgebreid. De elektriciteitsdistributienetbeheerder, de aardgasdistributienetbeheerder en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit consulteren bij de publieke raadpleging over hun tweejaarlijks opgestelde investeringsplannen ook de beheerder van het vervoersnet, de beheerders van een publiek waterstofnet, de waterstofvervoersnetbeheerder, de warmte- of koudenetbeheerders, de gemeenten die beschikken over lokale verwarmings- en koelingsplannen of die bevoegd

zijn voor de opmaak daarvan, de beheerders van lokale clusters, vermeld in artikel 3, 2°, van het decreet van 29 maart 2024 over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest en de beheerder van het vervoersnetwerk, vermeld in artikel 3, 5°, van het decreet van 29 maart 2024 over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest. Wanneer de netbeheerder een publieke consultatie organiseert, heeft hij voldaan aan zijn verplichting volgens dit artikel.

Deze wijzigingen stroomlijnen de consultatieregels van de investeringsplannen van de distributienetbeheerders en beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, de uitdienstnameplannen van de aardgasdistributienetbeheerder en de investeringsplannen van de beheerders van een publiek waterstofnet en de beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

Artikel 13

De Vierde Gasrichtlijn legt op dat distributienetbeheerders netontmantelingsplannen voor het aardgasdistributienet moeten opmaken vanaf wanneer een daling in het aardgasverbruik wordt verwacht. Dit omdat als gevolg van een daling van het aardgasverbruik dat mogelijk bepaalde delen van het aardgasdistributienet niet meer nodig zullen zijn. Dit artikel voert de verplichting tot opmaak van ontmantelingsplannen voor de aardgasdistributienetbeheerder in en zet het artikel 57 uit de Vierde Gasrichtlijn om. Vlaanderen opteert alleen voor de term uitdienstnameplannen in plaats van ontmantelingsplannen omdat het uit dienst nemen van het aardgasdistributienet niet noodzakelijk met een volledige ontmanteling van het aardgasdistributienet gepaard hoeft te gaan.

Een uitdienstnameplan loopt over een periode van tien jaar en moet om de vier jaar opgemaakt of geactualiseerd worden. De Vlaamse Regering bepaalt de datum waarop het uitdienstnameplan door de aardgasdistributienetbeheerder voor het eerst wordt opgemaakt en ingediend. Aardgasdistributienetbeheerders die in het Vlaamse Gewest actief zijn, kunnen ervoor kiezen één enkel gezamenlijk uitdienstnameplan op te stellen. De Vierde Gasrichtlijn spreekt in artikel 57, lid 2, punt g) van 'hetzelfde regionale gebied'. Deze term hebben we dus omgezet naar 'in het Vlaamse Gewest' aangezien dit een duidelijk afgebakend gebied voorstelt in tegenstelling tot 'een regionaal gebied'. Dit artikel bepaalt de elementen die verplicht dienen toegepast te worden bij de opmaak van een uitdienstnameplan. Er wordt een delegatie aan de Vlaamse Regering gegeven om bijkomende elementen van het uitdienstnameplan te bepalen. Daarnaast wordt er ook een delegatie aan de Vlaamse Regering gegeven om nadere regels vast te leggen met betrekking tot de verplichtingen die al worden vastgelegd in dit voorontwerp van decreet. Hieronder valt onder meer de methodologie en nadere regels op basis waarvan de afstemming op bestaande of geplande warmte- of koudenetten verloopt. Net zoals de investeringsplannen van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders, zijn de uitdienstnameplannen niet bindend. De uitdienstnameplannen kunnen gezien worden als een afgeleide van beleidskeuzes en worden gehanteerd als planningsinstrument. Aan de uitdienstnameplannen kan geen automatische aansprakelijkheid voor de netbeheerder verbonden worden wanneer aanpassingen het gevolg zijn van externe beleids- of projectbeslissingen. Voor de opmaak van een uitdienstnameplan moet de aardgasdistributienetbeheerder alle relevante belanghebbenden consulteren en met hen in overleg gaan. Waar deze beschikbaar of in opmaak zijn, moet de aardgasdistributienetbeheerder bij opmaak van het uitdienstnameplan rekening houden met de lokale verwarmings- en koelingsplannen, waardoor wisselwerking tussen beide

mogelijk wordt. Het uitdienstnameplan moet een raming geven van de evolutie van het aardgasverbruik in de verschillende sectoren aangesloten op het aardgasdistributienet, een overzicht geven van de noodzakelijke aanpassingen aan de infrastructuur en aangeven welke infrastructuur uit dienst genomen zal worden en welke een herbestemming kan krijgen. Met betrekking tot een eventuele herbestemming van delen van het aardgasdistributienet moet de aardgasdistributienetbeheerder zeker in overleg gaan met de beheerders van een publiek waterstofnet.

De aardgasdistributienetbeheerder moet bij de uitdienstname van aardgasdistributieinfrastructuur niet overgaan tot het fysiek wegnemen van aardgasleidingen. Echter, wanneer er sleufwerken zijn op een locatie waar ook het aardgasnet uit dienst genomen is, dient de netbeheerder wel te overwegen om deze leidingen fysiek weg te nemen. De aardgasdistributienetbeheerder maakt die overweging op basis van kosten, technische haalbaarheid, veiligheid en impact op milieu.

Na opmaak wordt het uitdienstnameplan ter goedkeuring voorgelegd aan de regulator. De Vlaamse Nutsregulator houdt toezicht op en evalueert de uitvoering van de uitdienstnameplannen. De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen met betrekking tot de uitvoering, evaluatie en aanpassing van het uitdienstnameplan.

Het opstellen en indienen van een uitdienstnameplan is niet vereist voor de aardgasdistributienetbeheerder die kleinschalige netten voor de distributie van aardgas bedient op het grondgebied van de gemeente Baarle-Hertog dat volledig omgeven is door Nederlands grondgebied.

Artikel 14

Met dit artikel wordt een delegatie aan de Vlaamse Regering gegeven om een kader uit te werken op basis waarvan een prioritering en timing van de uitdienstname van de infrastructuur van het aardgasdistributienet kan bepaald worden. Er worden een aantal minimumcriteria vastgelegd op basis waarvan de prioritering en tijdslijn bepaald kunnen worden. Indien de Vlaamse Regering dat kader uitwerkt, dan moet de aardgasdistributienetbeheerder zich hierop baseren bij de opmaak van het uitdienstnameplan, in lijn met het derde lid, punt 9° van het nieuw toegevoegde artikel 4.1.19/3, §1, in dit voorontwerp van decreet.

Artikel 15

Met dit artikel wordt er allereerst een nieuwe richtsnoer ingevoerd waarmee de Vlaamse Nutsregulator rekening dient te houden bij het opstellen van de tariefmethodologie. Deze richtsnoer houdt in dat de tariefmethodologie in een structurele en tijdige aanpak voorziet voor de afschrijving van delen van het aardgasdistributienet die voor het oorspronkelijk geplande einde van hun levenscyclus uit dienst genomen worden, en voor de vaststelling van de aardgasdistributienettarieven in die gevallen. Een tijdige aanpak houdt in dat de afschrijvingstermijnen van delen van het aardgasdistributienet die voor het einde van hun economische levensduur uit dienst worden genomen, tijdig worden herzien om stranded assets te vermijden. De andere richtsnoeren in artikel 4.1.32, §1 van het Energiedecreet verzekeren dat dergelijke versnelde afschrijving de competitiviteit van bedrijven en betaalbaarheid voor de burgers niet in gevaar brengt, door te expliciteren dat de tarieven proportioneel (4°), kostenreflectief (5°), en in evenwicht zijn met de gepresteerde diensten (6°).

Er wordt ook een tweede lid toegevoegd dat een uitzondering voorziet op het verbod op kruissubsidiëring tussen gereguleerde activiteiten onderling en tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. De Vlaamse Nutsregulator kan wanneer die vaststelt dat de financiering van een publiek waterstofnet door middel van waterstofnettarieven die de waterstofnetgebruikers betalen, niet haalbaar is de Vlaamse Regering verzoeken om financiële overdrachten toe te staan ten voordele van de tarieven die worden geïnd door een beheerder van een publiek waterstofnet overeenkomstig artikel 5, lid 4 en 5, van verordening (EU) 2024/1789. In overweging 10 van Verordening (EU) 2024/1789 wordt uitgelegd waarom dergelijke uitzondering bij waterstof is toegestaan. Dit wordt verder uiteengezet in de toelichting bij artikel 88 van voorliggend voorontwerp van decreet.

Artikel 16

Met dit artikel wordt er een extra titel toegevoegd aan het Energiedecreet van 8 mei 2009 genaamd "Titel IV/2. De organisatie van de waterstofmarkt in het Vlaams Gewest". Alle artikels met betrekking tot waterstof staan dus in een apart deel in het Energiedecreet van 8 mei 2009. De artikels uit "titel IV. De organisatie van de elektriciteits- en aardgasmarkt in het Vlaams Gewest" worden bewust apart gehouden van de nieuwe artikels uit "titel IV/2. De organisatie van de waterstofmarkt in het Vlaams gewest" omdat de waterstofmarkt een markt in ontwikkeling is terwijl de elektriciteits- en aardgasmarkt al mature markten zijn.

Artikel 17-18

Deze artikels behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 19

Dit artikel beschrijft de certificerings- en aanwijzingsprocedure voor de beheerder van een publiek waterstofnet. Deze procedure wordt pas opgestart wanneer een rechtspersoon interesse uit om aangesteld te worden als beheerder van een publiek waterstofnet en dit ter kennis brengt aan het VEKA met een aangetekende brief. De Vlaamse Regering maakt vervolgens de procedure tot certificatie en aanwijzing bekend in het Belgisch Staatsblad met een aankondiging. Vanaf deze publicatie hebben kandidaat-beheerders negentig dagen de tijd om een aanvraag tot certificatie en aanwijzing als beheerder van een publiek waterstofnet in te dienen met een beveiligde zending bij de Vlaamse Nutsregulator en met een kopie aan het VEKA.

In die aanvraag moet aangetoond worden dat de kandidaat-beheerder voldoet aan de ontvlechtigingsvereisten (vermeld in artikel 4/2.1.3) en aan de aanwijzingsvoorwaarden (vermeld in artikel 4/2.1.4).

Alvorens de Vlaamse Regering een partij kan aanwijzen als beheerder van een publiek waterstofnet moet die partij gecertificeerd worden door de Vlaamse Nutsregulator. De Vierde Gasrichtlijn schrijft voor dat enkel waterstoftransmissienetbeheerders gecertificeerd moeten worden, maar wij nemen deze regel dus over voor beheerders van publieke waterstofnetten. (zie toelichting bij artikel 5, punten 36, 37 en 51 van dit voorontwerp van decreet). Kandidaat-beheerders hebben 90 dagen de tijd nadat de aankondiging gepubliceerd is in het Belgisch Staatsblad om hun aanvraag in te dienen bij de Vlaamse Nutsregulator. In de aanvraag moet aangetoond worden dat de kandidaat-beheerder voldoet aan de ontvlechtigingsvereisten (vermeld in artikel 4/2.1.3) en aan de aanwijzingsvoorwaarden (vermeld in artikel 4/2.1.4).

De Vlaamse Nutsregulator beoordeelt de ingediende aanvragen en heeft daarvoor een termijn van 100 werkdagen. Tijdens die beoordeling gaat de Vlaamse Nutsregulator na of de kandidaat-beheerder voldoet aan de ontvlechtigingsvereisten. Dit is een essentiële voorwaarde om de certificering te kunnen verlenen. Als de Vlaamse Nutsregulator geen beslissing heeft genomen binnen de 100 werkdagen wordt de certificering geacht te zijn toegekend (i.e. stilzwijgende beslissing). Zijn beoordeling wordt vervolgens aan de Europese Commissie meegedeeld die daarover een advies opmaakt. Eens de Vlaamse Nutsregulator het advies van de Europese Commissie heeft ontvangen, heeft de regulator 50 werkdagen de tijd om een definitieve beslissing i.v.m. de certificering te maken, zoals bepaald in artikel 14, lid 2 van de Verordening 2024/1789.

De Vlaamse Nutsregulator gaat binnen diezelfde 100 werkdagen ook na of aan de aanwijzingsvoorwaarden (vermeld in artikel 4/2.1.4) is voldaan zodat de Vlaamse Nutsregulator hierover een advies kan opmaken en doorsturen naar de Vlaamse Regering. Dit advies wordt meegenomen wanneer de Vlaamse Regering overgaat tot aanwijzing van een kandidaat-beheerder van een publiek waterstofnet.

Binnen de twaalf maanden wijst de Vlaamse Regering de beheerder van een publiek waterstofnet aan. Deze twaalf maanden bestaat uit de termijn van 90 dagen waarin de aanvragen tot certificatie en aanwijzing kunnen worden ingediend en 9 maanden na het aflopen van die termijn van 90 dagen.

Artikel 20

De Vlaamse Regering wijst de beheerder van een publiek waterstofnet aan voor een hernieuwbare termijn van twintig jaar. De aanvraag tot hernieuwing kan vijf jaar voor het einde van de termijn ingediend worden en volgt dezelfde procedure als in artikel 4/2.1.1

Artikel 21

De (kandidaat-)beheerder van een publiek waterstofnet dient te voldoen aan een aantal ontvlechtigingsvereisten om gecertificeerd te worden en om gecertificeerd te blijven. In principe zijn enkel de ontvlechtigingsvereisten van artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn van toepassing voor de waterstof*distributie*netbeheerders. Voor de waterstof*transmissie*netbeheerders zijn de ontvlechtigingsvereisten van de artikels 68 en 69 van de Vierde Gasrichtlijn van toepassing.

Aangezien de beheerder van een publiek waterstofnet Europeesrechtelijk gezien zowel distributie- als transmissie-activiteiten uitvoert, moet deze beheerder voldoen aan zowel artikel 46 als de artikels 68 en 69 van de Vierde Gasrichtlijn. Hieronder wordt echter aangetoond dat als voldaan is aan de ontvlechtigingsregels uit artikel 68 de omzetting van artikel 46 overbodig wordt.

Artikel 68 juncto artikel 60 bepaalt dat de waterstofnetbeheerder verticaal ontvlochten moet zijn volgens het "ownership unbundling" ontvlechtigingsmodel ten aanzien van productie of levering van elektriciteit, waterstof, aardgas, biogas of elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan. De (kandidaat-)beheerder van een publiek waterstofnet dient daarbij aan te tonen dat hij eigenaar zal zijn van het publiek waterstofnet, met uitzondering van de leidingen die voorheen deel uitmaakten van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet of een bestaand waterstofdistributienet en die hij in beheer krijgt volgend op een opheffing van de toelating van zulk een uitzonderingsregime, en dat zijn kernactiviteit (nl. waterstoftransport) gescheiden is van elke activiteit van productie of levering van elektriciteit, waterstof, aardgas, biogas of elk

gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan. Dit houdt in dat hetzelfde bedrijf geen zeggenschap kan uitoefenen over een leverancier of producent.

Doordat de beheerder van een publiek waterstofnet verticaal ontvlochten moet zijn volgens het "ownership unbundling" ontvlechtigingsmodel, is artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn niet meer van toepassing. Dit artikel geldt namelijk enkel "indien de waterstofdistributienetbeheerder deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd bedrijf...", maar wanneer een netbeheerder ontvlochten is volgens het ownership unbundling model is verticale integratie niet meer mogelijk. Verticale integratie betekent namelijk dat er een afhankelijkheid of verwevenheid is met productie en levering van waterstof, aardgas, etc. Dit wordt echter verboden door het ownership unbundling model. Dus door het toepassen van de regels uit artikel 68 van de Vierde Gasrichtlijn is artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn niet meer van toepassing.

In de tweede plaats moet de (kandidaat-)beheerder van een publiek waterstofnet horizontaal ontvlochten zijn van vervoer of distributie van elektriciteit en aardgas, via een systeem van juridische ontvlechting, zoals bepaald in artikel 69 van de Vierde Gasrichtlijn. Juridische ontvlechting houdt louter in dat beide activiteiten in verschillende juridische entiteiten moeten zijn ondergebracht, die weliswaar tot dezelfde groep mogen behoren. Er is dus synergie mogelijk tussen de beheerder van een publiek waterstofnet en de beheerder van een gasdistributie- of gasvervoersnet. Het personeel en management kan bijvoorbeeld wel gedeeld worden.

Tot slot verzekeren de regels inzake boekhoudkundige ontvlechting dat, indien de beheerder van een publiek waterstofnet ook nog andere – in het kader van de verticale (artikel 68) en horizontale (artikel 69) ontvlechtigingsvereisten – toegelaten activiteiten uitoefent, er een onderscheiden boekhouding zal worden gevoerd voor elk van deze activiteiten, zoals bepaald in artikel 70 van de Vierde Gasrichtlijn. Dit is van belang voor het creëren van aparte "regulatory asset bases" op basis waarvan de tarifiering kan worden vastgesteld: bv. distributienettarieven moeten zuiver worden berekend op basis van investerings- en onderhoudskosten gerelateerd aan netwerkactiva en mogen niet dienen om investering met betrekking tot andere activiteiten terug te verdienen. Dit blijkt ook uit artikel 5 van de vierde gasverordening.

Boekhoudkundige ontvlechting is enkel relevant binnen eenzelfde juridische entiteit. Het heeft geen zin om ten aanzien van juridisch ontvlochten activiteiten ook nog eens expliciet boekhoudkundige ontvlechting op te leggen. Immers dient elke juridische entiteit sowieso een eigen boekhouding aan te houden. Daarom wordt de vereiste van een gescheiden boekhouding opgelegd voor activiteiten van opslag van aardgas of waterstof, LNG-activiteiten, exploitatie van een waterstofterminal, en voor andere niet hieraan gerelateerde activiteiten. Hoewel niet strikt vereist in het kader van artikel 75 van de Vierde Gasrichtlijn, is er ook voorzien in een verplichting tot het voeren van een gescheiden boekhouding voor activiteiten van waterstoftransport (netactiviteit van de beheerder van een publiek waterstofnet) en waterstofvervoer (netactiviteit van de federale waterstofvervoersnetbeheerder). De reden is om kruissubsidiëring tegen te gaan en onderscheiden kostenreflectieve nettarieven mogelijk te maken voor zowel het waterstofvervoer als het waterstoftransport.

Er zal één waterstofnettarief gelden per publiek waterstofnet, ook al bestaat een publiek waterstofnet *Europeesrechtelijk* gezien uit een waterstofvervoersnet en een waterstofdistributienet én is het mogelijk dat één publiek waterstofnet bestaat uit

meerdere niet-verbonden onderdelen. Volgens het *intern recht* is een publiek waterstofnet zuiver een waterstofdistributienet en waarbij de BWHI stelt dat de gewesten bevoegd zijn voor “de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas”.

Artikel 22

Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaraan de (kandidaat-)beheerder van een publiek waterstofnet moet voldoen om aangewezen te kunnen worden en om aangewezen te blijven als beheerder van een publiek waterstofnet. De (kandidaat-)beheerder moet over voldoende financiële, technische en organisatorische capaciteit beschikken en moet blijk geven van voldoende professionele betrouwbaarheid. Daarnaast zijn er enkele voorwaarden gerelateerd aan databeheer en risicobeheer, in lijn met het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Artikel 23

Dit artikel bepaalt bijkomende criteria waar, naast de aanwijzingsvoorwaarden uit artikel 4/2.1.4 bij de aanwijzing van de beheerder van een publiek waterstofnet rekening mee wordt gehouden. Dit is vooral relevant wanneer meer dan één kandidaat-beheerder van een publiek waterstofnet voldoet aan de aanwijzingsvoorwaarden in artikel 4/2.1.4. Deze criteria zijn vergelijkbaar met de aanwijzingsvoorwaarden die van toepassing zijn op de federale waterstofvervoersnetbeheerder, bepaald in artikel 11 van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen.

Deze criteria hebben betrekking op de financiële, technische, materiële en personele middelen waarover de kandidaat kan beschikken, op de waterstofleidingen waarover hij beschikt of binnenkort zal beschikken, op zijn visie op de rol van de beheerder van een publiek waterstofnet in het bredere energiesysteem en de mate waarmee rekening gehouden wordt met de Vlaamse klimaatdoelstellingen, en op het monitoringssysteem om negatieve effecten op het milieu op te volgen waarover hij beschikt.

Artikel 24

Dit artikel stelt dat de Vlaamse Nutsregulator de certificatieprocedure kan heropenen in 3 gevallen:

- 1) wanneer de beheerder van een publiek waterstofnet de Vlaamse Nutsregulator inlicht over een geplande transactie die een herbeoordeling kan vereisen van de naleving van de certificeringsvoorwaarden, nl. de ontvlechtigingsvereisten vermeld in artikel 4/2.1.3,
- 2) op eigen initiatief,
- 3) na verzoek van de Europese Commissie.

Indien de Vlaamse Nutsregulator de certificatieprocedure heropent, beslist ze binnen de 90 dagen of de certificatie al dan niet wordt opgeheven. De Vlaamse Nutsregulator stelt de Vlaamse Regering hiervan op de hoogte. De beheerder van een publiek waterstofnet wordt ook door de Vlaamse Nutsregulator op de hoogte gesteld, maar dan via beveiligde zending.

Dit artikel betreft een gedeeltelijke omzetting van artikel 71 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 25

Dit artikel bepaalt de procedure tot aanwijzing en certificering van de (kandidaat-)beheerder van een publiek waterstofnet wanneer een natuurlijke persoon of rechtspersoon die niet gevestigd is in een lidstaat van de Europese Unie of in een andere staat van de Europese Economische Ruimte, zeggenschap heeft over de kandidaat-beheerder in kwestie.

Wanneer de beheerder van een publiek waterstofnet reeds aangewezen is, maar er zich omstandigheden voordoen die ertoe zouden leiden dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon die niet gevestigd is in een lidstaat van de Europese Unie of in een andere staat van de Europese Economische Ruimte zeggenschap krijgt over de beheerder van een publiek waterstofnet, stelt die beheerder de Vlaamse Nutsregulator daarvan in kennis. De Vlaamse Nutsregulator stelt op zijn beurt zo snel mogelijk de Europese Commissie hiervan in kennis. Dit is een omzetting van artikel 72, lid 1, paragraaf 1 en lid 2.

Ten opzichte van de procedure vastgelegd in artikel 4/2.1.1, paragraaf 3 en 4, zijn er bij deze procedure twee extra toevoegingen.

Als eerste, dient de Vlaamse Nutsregulator de Europese Commissie op de hoogte te stellen wanneer deze procedure wordt gevolgd naar aanleiding van een natuurlijke persoon of rechtspersoon, niet gevestigd in de EU of Europese Economische Ruimte, die zeggenschap heeft over een (kandidaat-)beheerder van een publiek waterstofnet.

Daarnaast wordt er een bijkomende certificeringsvoorwaarde opgelegd bovenop de ontvlechtigingsvereisten vermeld in artikel 4/2.1.3, namelijk dat certificering van de kandidaat-beheerder in kwestie geen bedreiging vormt voor de energieleveringszekerheid of de essentiële veiligheidsbelangen. Bij de beoordeling van deze voorwaarde houdt de Vlaamse Nutsregulator rekening met:

- de rechten en verplichtingen van
 - de Europese Unie met betrekking tot het land in kwestie, waaronder internationale overeenkomsten die de Europese Unie heeft met landen buiten de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte waarbij de Europese Unie partij is en waarin energieleveringszekerheid aan bod komt. Met andere woorden, moet er rekening gehouden worden met de internationale verhoudingen tussen de Europese Unie en het betrokken land;
 - de lidstaat ten aanzien van het land buiten de Europese Unie of Europese Economische Ruimte in kwestie, bepaald in overeenkomsten met dit land, zolang die stroken met het EU-recht. Hier wordt erkend dat lidstaten ook afzonderlijk bepaalde verhoudingen kunnen hebben of bepaalde overeenkomsten kunnen gesloten hebben met het betrokken land;
- commerciële betrekkingen die de prikkels voor en het vermogen van de beheerder om zijn of haar taken te vervullen, negatief kunnen beïnvloeden¹³. Dit criterium moet garanderen dat de Vlaamse energievoorziening niet afhankelijk wordt van externe commerciële belangen en de kandidaat-beheerder in staat is om waterstof op een veilige en betrouwbare manier kan leveren;
- andere specifieke feiten en omstandigheden van het land in kwestie. Dergelijke feiten en omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de als wapen ingezette verminderingen van de aardgaslevering en manipulatie van de markten door opzettelijke verstoringen van de aardgasstromen die duidelijk directe en

ernstige gevolgen kunnen hebben voor de essentiële internationale veiligheidsbelangen van de lidstaten en de Europese Unie.¹²

Dit artikel is een omzetting van artikel 72 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 26

De Vlaamse Regering beëindigt de aanwijzing van de beheerder van een publiek waterstofnet bij faillissement, ontbinding of bij opheffing van de certificatie door de Vlaamse Nutsregulator. Daarnaast kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de aanwijzing van de beheerder van een publiek waterstofnet beëindigen, op voorwaarde dat die is gehoord of naar behoren is opgeroepen, bij een grove tekortkoming van zijn verplichtingen die voortvloeien uit dit voorontwerp van decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan of uit de algemene verordening gegevensbescherming, of ten gevolge van het niet meer voldoen aan de voorwaarden voor zijn aanwijzing, zoals vermeld in artikel 4/2.1.4.

In geval van beëindiging van de aanwijzing, voorziet dit artikel in de mogelijkheid om gedurende een overgangsperiode slechts beperkte gevolgen te verbinden aan deze beëindiging, zodoende in afwachting van de aanwijzing van een nieuwe beheerder de continuïteit van de dienstverlening aan de gebruikers van dat publiek waterstofnet niet in gevaar te brengen. De Vlaamse Regering bepaalt deze overgangsmaatregelen na advies van de Vlaamse Nutsregulator. Het besluit tot beëindiging van de aanwijzing wordt in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd en wordt aan de beheerder van een publiek waterstofnet per beveiligde zending betekend. De Vlaamse Regering stelt de Europese Commissie hiervan in kennis en wijst een nieuwe beheerder van dat publiek waterstofnet aan overeenkomstig de procedure, vermeld in artikel 4/2.1.1.

Artikel 27-28

Deze artikels behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 29

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van beheerders van een publiek waterstofnet.

Deze taken zijn gericht op het veilig, efficiënt en transparant beheren en ontwikkelen van hun publiek waterstofnet, ten dienste van de waterstofnetgebruikers en ter bevordering van de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt. Het verzaken of onvoldoende gevolg geven aan deze taken is een grove tekortkoming en kan dan ook aanleiding geven tot het vervroegd beëindigen van de aanwijzing.

De taken van de beheerders van een publiek waterstofnet zijn, mutatis mutandis, analoog aan deze van de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgassector. Echter zijn er ook een aantal extra of afwijkende taken voorzien voor de beheerders van een publiek waterstofnet die eigen zijn aan de (ontwikkellende) waterstofmarkt:

1. Conform artikel 50 (1) van de Vierde Gasrichtlijn dient de beheerder van een publiek waterstofnet de netcapaciteit op lange termijn te verzekeren om te voldoen aan een redelijke vraag naar waterstof;

¹² Overweging (76) van de Vierde Gasrichtlijn

2. Conform artikel 50 (1) van de Vierde Gasrichtlijn zorgt de beheerder van een publiek waterstofnet voor afdoende middelen om te voldoen aan zijn verplichtingen. Zo dient de beheerder van een publiek waterstofnet bijvoorbeeld te voorzien in een afdoende monitoringssysteem om de conformiteit van de waterstofstromen met de technische eisen, i.e. de kwaliteitsnormen, van zijn waterstofnet te vrijwaren;
3. Conform artikel 50 (4) van de Vierde Gasrichtlijn organiseert de beheerder van een publiek waterstofnet het technisch beheer van de waterstofstromen op zijn waterstofnet om dit waterstofnet in evenwicht te houden, door met alle redelijke middelen waarover hij beschikt toezicht te houden op het evenwicht en dit zo nodig te handhaven en te herstellen. Hoewel balancering een taak is van de waterstofvervoersnetbeheerder, zullen de waterstofnetten zich geïsoleerd van elkaar ontwikkelen in de prille fase van de waterstofmarkt, waardoor de beheerders van een publiek waterstofnet vooral in deze fase de balanceringstaak op zich zullen moeten nemen, totdat hun waterstofnet verbonden wordt met het waterstofvervoersnet.

De bepaling omtrent het investeringsplan vloeit voort uit artikel 55 van de Vierde Gasrichtlijn, dat de bepalingen voorschrijft voor waterstoftransmissienetbeheerders.

Het valt niet uit te sluiten dat, eens de waterstofmarkt een bepaalde maturiteit bereikt, het takenpakket van de beheerders van een publiek waterstofnet verfijnd zal moeten worden. De Vlaamse Regering krijgt dan ook de mogelijkheid om, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de takenlijst nader te bepalen.

Artikel 30

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 31

Dit artikel bepaalt de taken van de beheerders van een publiek waterstofnet inzake databeheer. Deze taken zijn analoog aan deze van de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgasmarkt, voor zover ze relevant zijn voor de huidige waterstofmarkt.

Artikel 32

Dit artikel regelt de inzet van personeel en middelen voor de voorbereiding van de beslissingen over strategische en vertrouwelijke aangelegenheden voor het databeheer, vermeld in artikel 4/2.1.10.

In het tweede lid van dit artikel worden de verschillende partijen benoemd waarop de beheerders van een publiek waterstofnet geen beroep kunnen doen voor de uitvoering van de beslissingen over strategische en vertrouwelijke aangelegenheden inzake databeheer.

Deze bepalingen zijn, mutatis mutandis, analoog aan deze van de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgassector.

Artikel 33

Net zoals bij de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgassector, kunnen de beheerders van een publiek waterstofnet de gegevens verkregen bij de uitoefening van hun taken niet gebruiken om commerciële diensten aan te bieden.

Artikel 34

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 35 - 37

De beheerders van een publiek waterstofnet zijn gebonden aan strikte verplichtingen inzake non-discriminatie en vertrouwelijkheid, analoog aan de bepalingen voor de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgassector.

Elke beheerder van een publiek waterstofnet moet zich vooreerst onthouden van elke vorm van discriminatie ten opzichte van waterstofproducenten, waterstofinvoerders, waterstofleveranciers, tussenpersonen voor waterstof, afnemers van waterstof en categorieën van afnemers van waterstof. Zo is een verschil in behandeling in gelijkaardige situaties niet geoorloofd, tenzij het verschil in behandeling objectief, pertinent en evenredig is. Een schending van deze non-discriminatiebepaling maakt een grove tekortkoming uit in de zin van dit voorontwerp van decreet en kan aanleiding geven tot het vervroegd beëindigen van de aanwijzing.

Daarnaast is de beheerder van een publiek waterstofnet ook gebonden aan de vertrouwelijkheid van de persoonlijke en commerciële gegevens die de beheerder van een publiek waterstofnet verwerft in uitvoering van zijn taken als beheerder van een publiek waterstofnet.

Deze principes gelden, overeenkomstig artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn, ook voor de commerciële gegevens van de beheerders van een publiek waterstofnet zelf.

Bijkomend wordt er, conform artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn, voorzien dat de informatie die noodzakelijk is voor een goede marktwerking openbaar wordt gemaakt. Deze verplichting doet geen afbreuk aan de bescherming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie.

Artikel 38

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 39

De beheerders van een publiek waterstofnet zien toe op de naleving van de waterstofkwaliteitsnormen die gelden voor hun net. Om niet-naleving van de normen te voorkomen en te remediëren dienen de beheerders van de publieke waterstofnetten alle nodige en evenredige maatregelen te nemen.

Dit artikel is een gedeeltelijke omzetting van artikel 50 en artikel 78, lid 1, punt h).

Verder wordt er een vrijblijvende delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om de procedure tot vaststelling van de waterstofkwaliteitsnormen te bepalen.

Artikel 40

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 41

Dit artikel regelt de bepalingen met betrekking tot het technisch reglement waterstof. Hierin staan de technische en operationele regels die verbonden zijn aan het beheer van een publiek waterstofnet, inclusief de regels inzake aansluiting, meting en toegang.

De Vlaamse Nutsregulator stelt een ontwerp van technisch reglement waterstof op, na overleg met de waterstofproducenten, de afnemers van waterstof die aangesloten zijn of willen worden op publieke waterstofnetten, de toegangshouders van waterstof en de beheerders van de waterstofnetten waarmee de publieke waterstofnetten verbonden zijn.

Vervolgens wordt het technisch reglement goedgekeurd door de raad van bestuur van de Vlaamse Nutsregulator, na een openbare consultatie.

Het goedgekeurd technisch reglement, dat pas in werking treedt na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, wordt door de Vlaamse Nutsregulator op zijn website gepubliceerd.

Het voorontwerp van decreet bepaalt de minimale inhoud van het technisch reglement waterstof. Zo bevat het technisch reglement waterstof voor het beheer van, de aansluiting op en de toegang tot een publiek waterstofnet in ieder geval de technisch en operationele regels die verbonden zijn aan de taken die behoren tot het databeheer en het beheer van een publiek waterstofnet en de niet-tarifaire voorwaarden voor de aansluiting op en de toegang tot een publiek waterstofnet. Onder deze niet-tarifaire voorwaarden kan bepaald worden wanneer en onder welke voorwaarden een aansluiting op een publiek waterstofnet mogelijk en verplicht is (en wanneer eventueel uitzonderlijk een aansluiting op het waterstofvervoersnet alsnog zou zijn toegelaten gelet op bv. de hoge benodigde aansluitcapaciteit). Het Hof van Justitie heeft in het arrest Sabatauskas reeds bevestigd dat het recht op derdentoegang niet impliceert dat een afnemer zomaar zelf kan beslissen op welk net hij aansluit en dat lidstaten een regeling kunnen uitwerken om afnemers te sturen naar het ene of andere net, op waarde dat de toegepaste criteria objectief en niet-discriminerend zijn.¹³ Conform de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof¹⁴ is het netwerk-gebonden vervoer van gas naar eindafnemers - ongeacht of het om huishoudelijke afnemers dan wel industriële grootafnemers gaat - principieel een gewestelijke aangelegenheid en is het dus aan de gewesten om een regeling uit te werken op grond waarvan de afnemers verplicht worden om, behoudens uitzondering, aan te sluiten op het aardgasdistributienet. Er is trouwens vandaag al een gelijkaardige aansluitingsregeling opgenomen in artikel 2.2.1 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Gas in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023. En hetzelfde geldt voor elektriciteit (artikel 2.2.3 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023).

De minimale inhoud van het technisch reglement waterstof is gebaseerd op de bepalingen van artikel 4.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 inzake de technische reglementen in de elektriciteits- en aardgassector voor zover deze bepalingen reeds absoluut noodzakelijk zijn voor waterstof. Aangezien de waterstofmarkt zich nog in een vroeg stadium van ontwikkeling bevindt, is het momenteel moeilijk om al precies te bepalen in welke mate het opportuun is om de soms erg specifieke bepalingen van het technisch reglement voor aardgas al dan niet toe te passen voor waterstof. Daarom is het aangewezen om deze minimale inhoud in deze fase tot het absoluut noodzakelijke te beperken en de Vlaamse Nutsregulator de mogelijkheid te geven om bijkomende

¹³ HvJ 9 oktober 2008, nr. C-239/07, ECLI:EU:C:2008:551, Sabatauskas, §§47-48

¹⁴ GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013, §B.11.3

elementen te bepalen die in het technisch reglement waterstof dienen te worden opgenomen.

Artikel 42

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 43

Net zoals de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgasmarkt, maken de beheerders van de publieke waterstofnetten de geldende tarieven en voorwaarden bekend voor de aansluiting op hun waterstofnet. Dit is in lijn met artikel 35, lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 44

Dit artikel bepaalt dat iedere afnemer van waterstof aan een beheerder van een publiek waterstofnet een aansluiting op het net kan vragen. Net zoals bij de elektriciteitsmarkt legt de Vlaamse Nutsregulator verdere regels vast inzake aansluiting op een publiek waterstofnet in het toepasselijke reglement waterstof.

Artikel 45

Dit artikel voorziet in een uitzondering op de algemene regels inzake aansluiting. Een afnemer van waterstof kan bij uitzondering ervoor kiezen om aan te sluiten op het waterstofvervoersnet in plaats van een aansluiting aan te vragen op een publiek waterstofnet.

In de definitie van een waterstoftransmissienet in de Vierde Gasrichtlijn staat dat een waterstoftransmissienet voornamelijk dient voor het vervoer van waterstof, "zonder de mogelijkheid uit te sluiten voor zulke netten om rechtstreeks aangesloten afnemers te belevaren". Het is bijgevolg mogelijk dat er ook afnemers van waterstof zullen aangesloten zijn op het waterstofvervoersnet. Dit is echter enkel mogelijk in uitzonderlijke gevallen, dus enkel aansluitingen van incidentele aard zijn toegestaan. Het arrest van het Hof nr. 126/2024 vermeldt dat een aansluiting op een waterstofvervoersnet in slechts twee gevallen is toegestaan: *"om grote eindafnemers aan te sluiten op het waterstofvervoersnet met het oog op de efficiëntiewinst die een dergelijke aansluiting kan opleveren, met name wanneer de technische of economische aspecten van het betrokken project zulks rechtvaardigen, of wanneer de betrokken afnemer in de nabijheid van het waterstofvervoersnet is gevestigd en er in dat gebied geen waterstofdistributienet is gepland"*. Aan de andere kant, een net dat *hoofdzakelijk* tot doel heeft om eindafnemers te bedienen, is een distributienet, zoals ook blijkt uit het arrest van het Hof nr. 98/2013 waarnaar verwezen wordt in het arrest van het Hof nr. 126/2024. **Artikel 46**

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 47

Dit artikel omschrijft de toegang tot een publiek waterstofnet. De bepalingen voor toegang tot een publiek waterstofnet zijn enerzijds geïnspireerd op de bepalingen voor toegang tot het distributienet in de elektriciteits- en aardgassector en anderzijds zijn er ook een aantal extra bepalingen voorzien voor toegang tot een publiek waterstofnet die eigen zijn aan de waterstofmarkt en die deels voortvloeien uit artikels 35, 37, lid 1, 38 en 42 van de Vierde Gasrichtlijn.

Afnemers van waterstof, waterstofproducenten, beheerders van waterstofopslagfaciliteiten en andere waterstofnetbeheerders hebben recht op toegang tot een publiek waterstofnet voor respectievelijk de afname en injectie van waterstof. *Toegang tot* een publiek waterstofnet hebben, betekent dat een publiek waterstofnet gebruikt mag worden voor de injectie of afname van waterstof. Dit is anders dan het *aansluiten op* een publiek waterstofnet, waarbij er louter een fysieke connectie wordt gemaakt met een publiek waterstofnet. Deze aansluiting is natuurlijk noodzakelijk vooraleer men waterstof kan afnemen of injecteren (toegang kan bekomen) van een publiek waterstofnet.

Deze toegangsgerechtigden hebben ook recht op toegang tot waterstofleidingbuffers in een publiek waterstofnet, wanneer het technisch en economisch noodzakelijk is voor de toegang tot het waterstofsysteem voor de levering van waterstof aan afnemers. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 37 van de Vierde Gasrichtlijn.

Het technisch reglement waterstof bepaalt wie door de toegangsgerechtigden als toegangshouder voor waterstof op een toegangspunt voor waterstof kan worden aangeduid. Op elk toegangspunt voor waterstof kan zowel voor injectie als voor afname van waterstof telkens slechts één toegangshouder voor waterstof worden aangeduid.

De beheerder van een publiek waterstofnet maakt de voorwaarden en tarieven bekend waartegen de toegangshouder voor waterstof toegang tot het publiek waterstofnet kan krijgen. De bekendgemaakte tarieven worden objectief toegepast zonder onderscheid te maken tussen waterstofnetgebruikers.

De beheerder van een publiek waterstofnet kan de toegang tot of aansluiting op zijn waterstofnet alleen weigeren, beëindigen of opschorten in vier specifieke situaties:

- onvoldoende *huidige* capaciteit (bemerkt dat dit conform artikel 42 van de Vierde Gasrichtlijn is die impliceert dat er geen toegang kan worden geweigerd op basis van een *toekomstig* tekort aan capaciteit) of verbindingsmogelijkheden in de gevallen waar nog geen publiek waterstofnet aanwezig is;
- gevaar voor de veiligheid en betrouwbare werking van zijn waterstofnet;
- de waterstofstroom is onverenigbaar met de waterstofkwaliteitsnormen;
- het niet (meer) voldoen aan de voorwaarden opgenomen in het technisch reglement waterstof, vermeld in artikel 4/2.1.17.

Weigert, beëindigt of schort de beheerder van een publiek waterstofnet de toegang op grond van een gebrek aan huidige capaciteit of verbindingsmogelijkheden in de gevallen waar nog geen publiek waterstofnet aanwezig is op, dan is de beheerder van dat publiek waterstofnet verplicht om de nodige capaciteitsverhogende- of aansluitingswerkzaamheden uit te voeren voor zover dat de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat deze werkzaamheden economisch verantwoord zijn of wanneer de aanvrager van de toegang tot zijn waterstofnet bereid is om daar de kosten voor te betalen op basis van de tarieven die goedgekeurd zijn door de Vlaamse Nutsregulator. De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nadere criteria en procedurele regels bepalen met betrekking tot het economisch verantwoord zijn van deze capaciteitsverhogende- of aansluitingswerkzaamheden. Zo zou bij uitvoeringsbesluit in verband met deze procedurele regels kunnen bepaald dat de beheerder van dat publiek waterstofnet de berekening van de capaciteit, en de motivering voor de weigering,

beëindiging of opschorting van de toegang, moet overmaken aan de Vlaamse Nutsregulator. In verband met de nadere criteria kan in het uitvoeringsbesluit worden bepaald dat de Vlaamse Nutsregulator een maatschappelijke kosten-baten analyse dient uit te voeren, welke concrete kosten en baten dienen meegenomen te worden in deze analyse, alsook de termijn waarover deze analyse dient gemaakt te worden zodoende een eenduidige toepassing op iedere case te garanderen.

In geval van weigering, opschorting of beëindiging van de toegang op grond van het niet-voldoen aan de waterstofkwaliteitsnormen, dan houdt dit in dat de beheerder van dat publiek waterstofnet moet aangeven waarom de waterstofstroom wordt geweigerd.

In geval van weigering, opschorting of beëindiging van de toegang op grond van het niet-voldoen aan de voorwaarden opgenomen in het technisch reglement waterstof, is de beheerder van dat publiek waterstofnet verplicht hiervoor een bemiddeling op te starten bij de Vlaamse Nutsregulator, behalve in de gevallen waar geen voorafgaande toestemming door de Vlaamse Nutsregulator is vereist.

Een weigering, beëindiging of opschorting van de toegang tot een publiek waterstofnet kan enkel op gemotiveerde wijze waarbij de beheerder van dat publiek waterstofnet aan de aanvrager van de toegang tot zijn waterstofnet of aan de toegangshouder voor waterstof een schriftelijke en gemotiveerde verklaring stuurt.

Een opschorting van de toegang tot een publiek waterstofnet of een beëindiging van de toegang kan enkel na voorafgaande toestemming door de Vlaamse Nutsregulator. Het is duidelijk dat een opschorting of beëindiging van de toegang tot een publiek waterstofnet zo veel mogelijk moet worden vermeden, gezien de ingrijpende gevolgen van deze beslissing. Daarom moet de beheerder van een publiek waterstofnet, vooraleer hij kan overgaan tot een dergelijke beëindiging van de toegang tot zijn publiek waterstofnet, dit ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Nutsregulator, tenzij in drie "noodsituaties" waarin het omwille van technische of veiligheidsredenen ondoenbaar is om nog een voorafgaande toestemming bij de Vlaamse Nutsregulator te bekomen.

Tegen een weigering, opschorting of beëindiging van de toegang tot een publiek waterstofnet kan een beroep worden ingesteld bij de Vlaamse Nutsregulator. Indien de Vlaamse Nutsregulator beslist dat de weigering onterecht is (bv. omdat er geen inbreuk is van het technisch reglement waterstof, ...), dient de beheerder van dat publiek waterstofnet de betrokkene alsnog of opnieuw toegang te geven tot zijn publiek waterstofnet.

Artikel 48

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 49 en 144

Voor de verwezenlijking van de decarbonisatiedoelstellingen moeten alle energiesectoren samenwerken. Een gecoördineerde planning en werking van het energiesysteem is van groot belang om de doelstellingen inzake het 'Fit For 55-pakket', emissiereductie en klimaatneutraliteit, te halen. Alleen door het samenwerken van alle energiesectoren kunnen er duurzame oplossingen gevonden worden. De Vierde Gasrichtlijn voert met artikel 55 de verplichting van het opstellen van een gezamenlijk scenario in. Het gezamenlijk scenario wordt opgesteld door de beheerders van alle publieke waterstofnetten, in samenwerking met de elektriciteits- en

aardgasdistributienetbeheerders, de transmissiebeheerder, de beheerder van het vervoersnet, de waterstofvervoersnetbeheerder, de warmte- en koudenetbeheerders en de beheerder van het vervoersnetwerk, vermeld in artikel 3, 5°, van het decreet van 29 maart 2024 over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest (de CO2-beheerder). In het gezamenlijk scenario bekijken al de beheerders van de verschillende energiesystemen de redelijke aannames over de evolutie van de productie, de levering en het verbruik van aardgas, waterstof, elektriciteit, stadsverwarming en koolstofdioxide. Er wordt een focus gelegd op de behoeften van moeilijk koolstofvrij te maken sectoren gelet op het broeikasgasreductiepotentieel en de energie- en kostenefficiëntie in vergelijking met andere opties. Hiervoor houdt het gezamenlijk scenario rekening met oplossingen aan de vraagzijde die geen nieuwe infrastructuurinvesteringen vereisen en met grensoverschrijdende uitwisseling, binnen de Europese Unie en buiten de Europese Unie. In het bijzonder wordt gekeken naar de rol van waterstofopslag en de integratie van waterstofterminals hiervoor. Ten slotte moet het gezamenlijk scenario ook in overeenstemming zijn met de Uniebrede scenario's, opgesteld overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EU) 2022/869 en met het Vlaams Energie- en Klimaatplan en de actualisering daarvan. Het gezamenlijk scenario ondersteunt de in artikel 2, lid 1 en artikel 4, lid 1 van Verordening (EU) 2021/1119 uiteengezette doelstelling inzake klimaatneutraliteit op Unieniveau. Door middel van het opstellen van het gezamenlijk scenario wordt de beoogde samenwerking tussen de verschillende energiesectoren bereikt. De beheerders van de publieke waterstofnetten zullen hun investeringsplannen ook moeten baseren op dit gezamenlijk scenario.

Het gezamenlijk scenario loopt over een periode van tien jaar en wordt door de beheerders van de publieke waterstofnetten, na een consultatie van alle belanghebbenden, tweejaarlijks ingediend bij de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de vorm, de procedure en de inhoud van die consultaties, voor de informatieoverdracht en de verdere regels en procedure voor het indienen en goedkeuren van het ontwerp gezamenlijk scenario.

Het gezamenlijk scenario moet om de twee jaar worden ingediend. In het jaar dat het ingediend moet worden, gebeurt dit uiterlijk op 1 oktober van dat jaar. Dit voorliggende voorontwerp van decreet bepaalt in artikel 144 dat het eerste gezamenlijk scenario moet ingediend worden uiterlijk twee jaar na de aanwijzing van de beheerders van een publiek waterstofnet door de Vlaamse Regering .

Artikel 50 en 144

Dit artikel legt de bepalingen vast omtrent het investeringsplan van de beheerders van de publieke waterstofnetten, conform artikel 55 van de Vierde Gasrichtlijn. Zoals eerder al toegelicht wordt artikel 55 omgezet, bedoeld voor de waterstoftransmissienetbeheerders, in plaats van artikel 56, bedoeld voor de waterstofdistributienetbeheerders, van de Richtlijn (zie verdere toelichting bij artikel 28 voorlaatste alinea en artikel 5, punten 36, 37 en 51, van dit voorontwerp van decreet).

De beheerder van een publiek waterstofnet dient, na het opstellen van een gezamenlijk scenario, om de twee jaar een investeringsplan in bij de Vlaamse Nutsregulator. In het jaar dat het investeringsplan moet ingediend worden, gebeurt dit uiterlijk op 1 oktober van dat jaar. Dit loopt gelijk met de timing van de investeringsplannen voor het aardgas- en elektriciteitsdistributienet. Het investeringsplan van de beheerder van een publiek waterstofnet is gebaseerd op het te verwachten niveau van vraag en aanbod voor de

komende tien jaar. Het investeringsplan moet gebaseerd zijn op het gezamenlijk scenario. Het eerste investeringsplan moet ingediend worden uiterlijk 2 jaar na de aanwijzingsbeslissing, overeenkomstig artikel 144 van voorliggend voorontwerp van decreet.

Wanneer er besluiten moeten genomen worden om voor alle energiedragers systeemefficiëntie te waarborgen, bijvoorbeeld voor herbestemming, werkt de beheerder van een publiek waterstofnet nauw samen met de aardgasdistributienetbeheerder en de beheerder van het vervoersnet bij het opstellen van het investeringsplan voor diens publiek waterstofnet. De beheerder van een publiek waterstofnet werkt ook nauw samen met de elektriciteitsdistributienetbeheerder en de transmissienetbeheerder om de gezamenlijke infrastructuurvereisten te coördineren, zoals de locatie van elektrolyse-installaties en houden zoveel mogelijk rekening met hun inzichten.

Vervolgens worden de elementen bepaald die ten minste moeten opgenomen worden in het investeringsplan. De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nog bijkomende elementen bepalen. Volgende elementen moeten ten minste opgenomen worden:

- een gedetailleerd plan van de bestaande delen en een algemeen plan van de te bouwen delen van het publiek waterstofnet, de aangesloten waterstofterminals en gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten (zowel de huidige aansluitingen als geplande aansluitingen), en de aansluitpunten op het waterstofvervoersnet en, indien van toepassing, op andere waterstofnetten (dit kan zijn: geografisch afgebakende waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden en waterstofnetten op eigen site);
- uitgebreide en gedetailleerde informatie over de belangrijkste infrastructuurnoden voor de eerstvolgende tien jaar die aangelegd of vernieuwd moeten worden, rekening houdend met eventuele infrastructurele versterkingen die nodig zijn voor het aansluiten van installaties voor hernieuwbaar en koolstofarme waterstof;
- alle investeringen waartoe reeds besloten is, de nieuwe investeringen en oplossingen aan de vraagzijde waarvoor geen nieuwe infrastructuurinvesteringen vereist zijn, die de eerstkomende drie jaar gedaan moeten worden; een technische beschrijving van de bestaande of te bouwen leidingen en de kwaliteitseisen voor waterstof waarmee ze compatibel zullen zijn;
- uitgebreide en gedetailleerde informatie over de infrastructuur die kan of zal worden herbestemd voor gebruik van het publiek waterstofnet, in het bijzonder om waterstof te leveren aan eindgebruikers in moeilijk koolstofvrij te maken sectoren, rekening houdend met het broeikasgasreductiepotentieel en de energie- en kostenefficiëntie in verhouding tot andere opties;
- een tijdschema voor alle investeringsprojecten.

Bij het opstellen van het investeringsplan houdt de beheerder van een publiek waterstofnet ten volle rekening met het potentieel van alternatieven voor uitbreiding van het net, zoals het gebruik van vraagrespons, alsook met het verwachte verbruik na toepassing van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel en de handel met andere landen. Met het oog op de energiesysteemintegratie gaat de beheerder van een publiek waterstofnet na hoe, waar mogelijk, tegemoet kan worden gekomen aan een behoefte met betrekking tot zowel elektriciteitsdistributie-, aardgasdistributie- als waterstofnetten, en indien van toepassing warmte- en koudenetten, en verstrekken daarbij informatie over de optimale locatie en omvang van energieopslag en activa voor de omzetting van elektriciteit in gas alsook over

de colocatie van productie en gebruik van waterstof. De beheerder van een publiek waterstofnet verstrekt hierbij ook informatie over de locatie van eindgebruikers in moeilijk koolstofvrij te maken sectoren met het oog op het bevorderen van het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme waterstof in die sectoren.

Het investeringsplan is in overeenstemming met en houdt rekening met het Vlaams Energie- en Klimaatplan en de actualiseringen daarvan, de Vlaamse energie- en klimaatvoortgangsverslagen, het in artikel 60 van Verordening (EU) 2024/1789 bedoelde tienjarige Uniebrede netontwikkelingsplan voor waterstof, het tienjarige investeringsplan van beheerders van andere publieke waterstofnetten, het tienjarige investeringsplan van de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, het tienjarige investeringsplan van beheerders van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, het tienjarige uitdienstnameplan van de aardgasdistributienetbeheerder en, wanneer dit van toepassing is, het lokale verwarmings- en koelingsplan. Het investeringsplan ondersteunt de in artikel 2, lid 1 en artikel 4, lid 1 van Verordening (EU) 2021/1119 uiteengezette doelstelling inzake klimaatneutraliteit op Unieniveau en strookt met de streefcijfers die zijn vastgelegd door Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.

In paragraaf 2 wordt bepaald dat de beheerder van een publiek waterstofnet een ontwerp van investeringsplan opstelt na de consultatie van alle relevante belanghebbenden. Zo wordt de transparantie van het investeringsplan gegarandeerd. Zo moet de beheerder van een publiek waterstofnet andere beheerders van een publiek waterstofnet raadplegen, maar ook beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, beheerders van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, beheerders van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit en beheerders van een waterstofterminal. In praktijk is het voldoende om enkel die waterstofbeheerders te raadplegen die verbonden zijn aan het publiek waterstofnet in kwestie of in de buurt ervan liggen. Het heeft namelijk weinig zin om voor het investeringsplan van een publiek waterstofnet gelegen in de haven van Gent een beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet te raadplegen dat gelegen is in Limburg. Dit laatste waterstofnet zal namelijk geen invloed hebben op de ontwikkeling van het publiek waterstofnet in Gent.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de nadere regels bepalen voor de vorm, de procedure en de inhoud van de consultatie en voor de informatieoverdracht.

Paragraaf 3 bepaalt dat de beheerder van een publiek waterstofnet dit ontwerp van ontwikkelingsplan, samen met de resultaten van de consultatie van de belanghebbenden indient bij de Vlaamse Nutsregulator. De Vlaamse Nutsregulator consulteert op een open en transparante wijze alle daadwerkelijke en potentiële gebruikers van het publiek waterstofnet over het ontwerp van investeringsplan en publiceert het resultaat van deze consultatie. De Vlaamse Nutsregulator wint het advies van het VEKA in over het ontwerp van investeringsplan en gaat na of het ontwerp van investeringsplan is opgesteld in overeenstemming met paragraaf 1 en 2 en of het alle investeringsbehoeften bestrijkt die tijdens het consultatieproces zijn opgetekend. De Vlaamse Nutsregulator controleert bijkomend of het ontwerp van investeringsplan consistent is met het Uniebrede investeringsplan voor waterstof. De Vlaamse Nutsregulator kan hierbij het advies inwinnen van ACER.

Paragraaf 4 beschrijft de goedkeuringsprocedure van het investeringsplan door de Vlaamse Nutsregulator. Het goedgekeurde investeringsplan wordt op de website van de beheerder van een publiek waterstofnet bekendgemaakt.

Ten slotte wordt in paragraaf 5 bepaald dat de Vlaamse Nutsregulator toezicht houdt op het investeringsplan en de uitvoering van het investeringsplan evalueert.

Artikel 51

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 52-54

Naar analogie met de aardgas en elektriciteitsmarkt en in lijn met artikel 6 van de Vierde Gasrichtlijn, wordt in deze artikels een decretale basis voorzien voor de Vlaamse Regering om openbaredienstverplichtingen op te leggen aan de beheerders van de publieke waterstofnetten met betrekking tot hun dienstverlening aan, enerzijds de afnemers van waterstof aangesloten op zijn waterstofnet en aanvragers van een aansluiting op zijn waterstofnet en, anderzijds, de waterstofleveranciers die leveren aan klanten aangesloten op zijn waterstofnet.

Wat betreft de dienstverlening aan afnemers van waterstof aangesloten op hun waterstofnet, kan het gaan over mogelijke verplichtingen met betrekking tot bijvoorbeeld de duur van een onderbreking van de waterstoftoevoer, de informatieverlening bij geplande onderbrekingen van de waterstoftoevoer, de termijnen waarbinnen herstellingen dienen te worden aangevat en de termijnen waarbinnen aansluitingsaanvragen moeten worden behandeld en uitgevoerd. Ook verplichtingen inzake facturatie, informatieverlening en klachtenbehandeling kunnen op basis van dit artikel worden opgelegd. Als laatste, en dit vloeit voort uit artikel 6 van de Vierde Gasrichtlijn, kan het ook gaan over de leveringszekerheid en -kwaliteit van waterstof en er kunnen verplichtingen opgelegd worden om de milieubescherming te waarborgen.

Wat betreft de dienstverlening aan waterstofleveranciers wordt vooral gedacht aan verplichtingen inzake de kwaliteit waarmee en de termijnen waarbinnen de beheerder van een publiek waterstofnet meetgegevens en andere gegevens met betrekking tot de aansluiting van de klant (bv. aanpassingen van de meetinstallatie, rechtzetting van meetgegevens, ...) moet overmaken aan de waterstofleverancier. De waterstofleverancier heeft deze gegevens nodig om te kunnen factureren aan zijn klanten. Laattijdige meetgegevens veroorzaken dan ook kosten bij de waterstofleverancier.

Artikel 6 van de Vierde Gasrichtlijn legt verder op aan de Vlaamse Regering om alle maatregelen die genomen worden om te verzekeren dat de openbaredienstverplichtingen worden nagekomen, te melden aan de Europese Commissie. Om de twee jaar moeten eventuele wijzigingen aan die maatregelen gemeld worden bij de Europese Commissie.

Wanneer de Vlaamse Regering openbaredienstverplichtingen aan de beheerders van de publieke waterstofnetten oplegt, moet hij alle relevante belanghebbenden raadplegen. De documenten die uit die raadpleging volgen als ook alle documenten die opgesteld zijn tijdens de ontwikkelingen van de verplichtingen worden openbaar gemaakt. Ook deze specifieke passage is een omzetting van de Vierde Gasrichtlijn. In praktijk betekent dit het volgende: het opleggen van openbaredienstverplichtingen gebeurt via een wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010. Bij een ontwerpbesluit dienen er adviezen gevraagd te worden, zoals van de strategische adviesraden of de Vlaamse Nutsregulator.

Het raadplegen van relevante belanghebbenden is op deze manier gebeurd. Deze raadpleging gebeurt op een transparante wijze aangezien hun adviezen publiek worden gepubliceerd.

Artikel 55-56

Deze artikels behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 57

Dit artikel bepaalt dat de beheerder van een publiek waterstofnet digitale waterstofmeters moet plaatsen bij de gebruikers van zijn publiek waterstofnet. Dit is naar analogie met de elektriciteits- en aardgasmarkt waarbij alle elektriciteits- en aardgasmeters worden vervangen door digitale varianten.

De Vlaamse Regering *kan* bepalen dat de Vlaamse Nutsregulator een kosten-batenanalyse uitvoert met betrekking tot de plaatsing van een digitale waterstofmeter bij huishoudelijke afnemers van waterstof. Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 18, tweede lid van de Vierde Gasrichtlijn. Aangezien het onwaarschijnlijk is dat er huishoudelijke afnemers van waterstof zullen zijn, hebben we deze bepaling in de optionele vorm geschreven. Bijgevolg moet de Vlaamse Nutsregulator slechts overgaan tot een kosten-batenanalyse wanneer de Vlaamse Regering dat bepaalt en nadat dergelijke analyse is uitgevoerd, kan de Vlaamse Regering nog steeds beslissen om al dan niet een digitale waterstofmeter te laten plaatsen bij de huishoudelijke afnemers van waterstof.

Verder wordt er nog de mogelijkheid gegeven om een elektronische waterstofmeter te plaatsen in afwachting van de beschikbaarheid van digitale waterstofmeters. Deze mogelijkheid is overgenomen vanuit de elektriciteits- en aardgasmarkt.

Artikel 58

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 59

Dit artikel bepaalt dat in principe de natuurlijke persoon of rechtspersoon het zeggenschap behoudt over zijn eigen gegevens, tenzij een wet of decreet anders bepaalt.

Artikel 60-65

Naar analogie met de elektriciteits- en aardgasmarkt en op basis van artikel 22 van de Vierde Gasrichtlijn bepalen deze artikels aan welke marktpartijen voor waterstof de beheerder van een publiek waterstofnet toegang moet verlenen tot de gegevens uit de waterstofmeter en waarvoor ze deze gegevens mogen gebruiken. Deze marktpartijen krijgen bovendien enkel toegang tot de gegevens die strikt noodzakelijk zijn om hun taken te kunnen uitoefenen.

De marktpartijen zijn de volgende: (1) de overheden die toegang krijgen krachtens een wet, decreet of ordonnantie, (2) instellingen, natuurlijke personen of rechtspersonen die de gegevens nodig hebben om een opdracht van algemeen belang uit te voeren, (3) waterstofproducenten en -leveranciers, beheerders van geografisch afgebakende waterstofdistributienetten, de waterstofvervoersnetbeheerder, tussenpersonen voor waterstof en de Vlaamse Nutsregulator, (4) de waterstofnetgebruiker waarvan de gegevens afkomstig zijn, (5) een andere partij indien de persoon van wie de gegevens

komen daarvoor toestemming geeft, en (6) elke andere partij voor zover de gegevens volledig geanonimiseerd zijn.

In de volgende vijf artikels wordt er per partij/groep van partijen geregeld hoe de gegevens beheerd en verwerkt moeten worden. Ze treden elk als verwerkingsverantwoordelijke op conform de algemene verordening gegevensbescherming. Dit is in lijn met de regels die van toepassing zijn bij de verwerking van gegevens in de context van elektriciteit en aardgas.

Artikel 66

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 67-74

Deze artikels voeren erfdienstbaarheden in voor de beheerder van een publiek waterstofnet, als ook bepalingen met betrekking tot de onteigening van onroerende goederen en regels met betrekking tot de toegang tot installaties waarvan de beheerder van een publiek waterstofnet het eigenaars- of gebruikersrecht heeft, maar die zich op privédomein bevinden.

Deze regels zijn analoog aan de regels die van toepassing zijn op de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest.

In artikel 69 wordt een bepaling toegevoegd die artikel 591 van het Gerechtelijk Wetboek van 16 oktober 1967 (op grond van de theorie van de impliciete bevoegdheden, zoals bedoeld in artikel 10 van de BWHI) wijzigt en waarbij de vrederechter de bevoegdheid gegeven wordt om ongeacht het bedrag, kennis te nemen van geschillen betreffende de door dit decreet ingestelde erfdienstbaarheden en van de vorderingen inzake vergoeding van het nadeel veroorzaakt door de erfdienstbaarheden ten voordele van de beheerder van een publiek waterstofnet.

Door een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden kunnen de gewesten ingrijpen op federale bevoegdheden mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: de federale aangelegenheid kan slechts betreden worden wanneer dat (1) noodzakelijk is om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de toepassing van de impliciete bevoegdheden mag maar een marginale weerslag hebben op de federale bevoegdheid; (3) de materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Gebruikmaken van de impliciete bevoegdheden kan alleen in aangelegenheden die zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Als het integendeel om een aangelegenheid gaat die een uniforme aanpak vergt, is toepassing van artikel 10 van de BWHI uitgesloten. De aard van de zaak kan een eenvormige regeling noodzaken. Sedert 1988 heeft de bijzondere wetgever de energiebevoegdheden toegewezen aan de gewesten, behoudens de in de BWHI expliciet bepaalde uitzonderingen. De openbare gasdistributie, waaronder ook waterstof, wordt echter als een exclusieve gewestbevoegdheid aangemerkt. Het is daarom niet meer dan logisch dat de gewesten de overtredingen van de inzake energie geldende decreten en besluiten op gepaste wijze administratiefrechtelijk mogen sanctioneren. De aard van de aan de gewesten toegewezen bevoegdheden laat precies een regeling toe die voor differentiatie vatbaar is: het komt de gewestelijke decreetgever toe te bepalen welke verplichtingen er in casu gelden. Gelet op de aard van deze erfdienstbaarheden is het van belang dat er snel een uitspraak over geschillen hieromtrent wordt gedaan. Anders komt een taak van algemeen belang (de goede werking van de distributie) potentieel in het

gedrang. Daarom is de vrederechter het meest geschikte forum om uitspraak te doen over dergelijke geschillen. De ingreep is dan ook noodzakelijk. Er wordt enkel bepaald dat de vrederechter bevoegd is kennis te nemen van dergelijke geschillen. Aan de te volgen gerechtelijke procedures enzovoort, wordt voorts niet geraakt. De toepassing van de impliciete bevoegdheden heeft dan ook maar een marginale weerslag op de federale bevoegdheid ter zake. Dit leidt tot de conclusie dat de toewijzing van de bevoegdheid kennis te nemen van dergelijke geschillen volkomen beantwoordt aan de vereisten inzake de impliciete bevoegdheden, zoals bepaald door artikel 10 van de BWHI. De bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever wordt hierdoor bevestigd.

Artikel 75

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 76

Dit artikel regelt hoe de beheerder van een publiek waterstofnet moet omgaan met persoonsgegevens.

Artikel 77

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 78-79

Naar analogie met de elektriciteits- en aardgassector worden regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd voor de beheerder van een publiek waterstofnet.

Artikel 80-81

Deze artikels behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 82-92

Voor de publieke waterstofnetten moeten er waterstofnettarieven betaald worden. Volgens de BWHI, hoofdstuk II, artikel 6, punt VII, b), zijn de gewesten bevoegd voor de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas.

Deze artikels bepalen dat voor de aansluiting op en de toegang tot een publiek waterstofnet gereguleerde tarieven gelden, conform artikel 35, lid 2 van de Vierde Gasrichtlijn. De Vlaamse Nutsregulator stelt voor elk publiek waterstofnet een tariefmethodologie op, in overleg met de beheerder van dat publiek waterstofnet en op basis van een openbare raadpleging, en houdt zich hierbij aan een aantal richtsnoeren. De Vlaamse Nutsregulator publiceert de toepasselijke tariefmethodologie op zijn website. Op grond van deze tariefmethodologie werkt de beheerder van dat publiek waterstofnet een tariefvoorstel uit, dat de Vlaamse Nutsregulator goedkeurt na toetsing aan zijn tariefmethodologie. De beheerder van dat publiek waterstofnet publiceert de aldus goedgekeurde tarieven op zijn website. Iedere persoon die een belang aantoonst, kan tegen de beslissingen van de Vlaamse Nutsregulator wat betreft de waterstofnettarieven beroep aantekenen voor het Hof van Beroep te Brussel.

Deze bepalingen zijn analoog aan deze voor de tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet in de elektriciteits- en aardgasmarkt, voor zover ze relevant zijn voor de huidige waterstofmarkt.

In artikel 88 zijn er in punt 17° en lid 2 waterstof specifieke bepalingen toegevoegd bij de richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie in overeenstemming met artikel 5 van Verordening (EU) 2024/1789 dat voorziet in tariefmechanismen om de ontwikkeling van een publiek waterstofnet op een economisch verantwoorde manier mogelijk te maken.

Punt 17° voorziet in een intertemporele kostentoerekening waarbij beheerders van publieke waterstofnetten de mogelijkheid hebben om de kosten van de waterstofnetwerkontwikkeling over de tijd te spreiden en toekomstige waterstofnetgebruikers een deel van de initiële kosten te laten dragen. Het tweede lid voorziet in een uitzondering op het verbod op kruissubsidiëring tussen gereguleerde activiteiten onderling en tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. De Vlaamse Nutsregulator kan, wanneer de financiering van een publiek waterstofnet door middel van door de waterstofnetgebruikers betaalde waterstofnettarieven niet haalbaar is, de Vlaamse Regering verzoeken om financiële overdrachten toe te staan tussen afzonderlijke gereguleerde diensten van aardgasdistributienetten en publieke waterstofnetten. In artikel 15 is er een spiegelbepaling voor aardgas terug te vinden.

In overweging 10 van Verordening (EU) 2024/1789 wordt uitgelegd waarom dergelijke uitzonderingen bij waterstof zijn toegestaan:

"Het is doorgaans het efficiëntst om infrastructuur te financieren door middel van van de gebruikers van die infrastructuur verkregen inkomsten, en om kruissubsidies te voorkomen. Bovendien zijn kruissubsidies, in het geval van gereguleerde activa, onverenigbaar met het algemene beginsel van kostenreflecterende tarieven. In uitzonderlijke gevallen kunnen kruissubsidies maatschappelijke baten hebben, met name tijdens de vroege fasen van netontwikkeling, als de geboekte capaciteit laag is ten opzichte van de technische capaciteit, en er aanzienlijke onzekerheid bestaat wanneer de toekomstige vraag naar capaciteit zal ontstaan. Daarom kunnen kruissubsidies in een vroeg stadium bijdragen tot redelijke en voorspelbare tarieven voor netgebruikers en de risico's voor investeringen door netbeheerders verlagen, waardoor wordt bijgedragen tot een investeringsklimaat dat de decarbonisatiedoelstellingen van de Unie ondersteunt. Als alternatief voor de naar verwachting hogere nettarieven die anders aan vroege waterstofnetgebruikers zouden moeten worden aangerekend, moeten waterstofnetbeheerders de mogelijkheid krijgen om de kosten van netwerkontwikkeling over de tijd te spreiden door toe te staan dat de lidstaten in de mogelijkheid voorzien om toekomstige gebruikers een deel van de initiële kosten te laten betalen door middel van een intertemporele kostentoerekening. Een dergelijke intertemporele kostentoerekening en de onderliggende methode en kenmerken ervan moeten worden goedgekeurd door de regulerende instantie. Wanneer de financiering van netwerken via door netgebruikers betaalde nettoegangstarieven niet haalbaar is, moet de regulerende instantie onder bepaalde voorwaarden financiële overdrachten tussen afzonderlijke gereguleerde diensten van aardgas- en waterstofnetten kunnen toestaan. Kosten in verband met haalbaarheidsstudies met betrekking tot de herbestemming van aardgasnetten tot waterstofnetten mogen niet worden beschouwd als kruissubsidies. Kruissubsidies mogen niet worden gefinancierd door netgebruikers in andere lidstaten, en daarom is het passend om de financiering van kruissubsidies alleen te heffen op exitpunten van eindafnemers binnen dezelfde lidstaat. Omdat kruissubsidies uitzonderlijk zijn, moet bovendien worden gewaarborgd dat ze proportioneel, transparant, en beperkt in de tijd zijn en onder regulerend toezicht worden vastgesteld, onder voorbehoud van kennisgeving aan de Commissie en het bij Verordening (EU) 2019/942 van het Europees Parlement en de Raad

opgerichte Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER).”¹⁵

Artikel 92 voert een beroepsmechanisme tegen de tariefbeslissingen van de Vlaamse Nutsregulator in bij het Hof van Beroep te Brussel zetelend zoals in kort geding. De aanwijzing van het Brusselse Hof van Beroep kadert in de uitoefening door het Vlaamse Gewest van een impliciete bevoegdheid in de zin van artikel 10 van de BWHI. De invoering van dit beroep voor het Hof van Beroep te Brussel is strikt noodzakelijk voor de uitvoering van bepaalde en adequate beroepsmogelijkheden tegen de tarifaire beslissingen van de waterstofnetten die toebehoren aan de bevoegdheden van de gewesten. De regionalisering van de waterstofnettarieven verandert de bevoegdheid van het Hof van Beroep niet daar bewust niet ingegrepen wordt op de procedurele regels uit het gerechtelijk recht.

Het beroep tegen de tariefbeslissingen bij het Hof van Beroep te Brussel biedt de volgende voordelen:

- de reeds verworven specialisatie van het Hof van Beroep van Brussel op tarifair gebied wordt behouden. Dit voordeel werd bevestigd in het advies van de Raad van State met betrekking tot de Brusselse tariefordonnantie (advies nr. 55.179/AG/3, pagina 6);
- de invoering van een effectief annulatieberoep bij een rechtsmacht die de mogelijkheid heeft om kennis te nemen van alle vragen in feite en in rechte;
- eenvormigheid van de rechtspraak die van toepassing is in de energiesector;
- vereenvoudiging van de beroepsmogelijkheden ter zake;
- snelheid van de procedure;
- versterking van de rechtszekerheid.

Het feit dat de procedure zal geschieden ‘zoals in kort geding’ heeft als voordeel dat de urgentie hier wettelijk wordt vermoed en niet moet worden aangetoond. Deze procedures volgen in grote lijnen de principes van het kortgeding, zonder evenwel eigenlijke kortgedingprocedures te zijn. Aangezien betwistingen aangaande tarieven in het belang van alle rechtsonderhorigen op relatief korte termijn moeten worden beslecht, zodat iedere rechtsonderhorige de nodige zekerheid heeft op de tarieven die op hem van toepassing zijn, is het noodzakelijk om deze stap te zetten. Aan de inhoud van die procedures wordt evenwel door dit decreet bewust niet getornd, zodat de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is. Dientengevolge is het Hof van Beroep te Brussel, zetelend zoals in kortgeding, de meest adequate rechtbank om kennis te nemen van de beroepen tegen de tariefbeslissingen.

Artikel 93

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 94-95

Met deze artikels wordt de mogelijkheid geboden aan partijen die een klacht hebben ten opzichte van een beheerder van een publiek waterstofnet, een beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, een beheerder van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt of een beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit om hun geschil voor te leggen ter bemiddeling of ter beslechting aan de Vlaamse Nutsregulator. Het is de Vlaamse Nutsregulator die toezicht houdt op bovenvermelde

¹⁵ Zie overweging (10) van Verordening (EU) 2024/1789

beheerders en of deze hun verplichtingen opgelegd door of krachtens het Energiedecreet van 8 mei 2009, Titel IV/2, wel nakomen. Dit vormt een omzetting van artikel 25 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 96-97

Deze artikels behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 98

Dit artikel geeft de mogelijkheid aan de Vlaamse Regering om leveringsvergunningen in te voeren voor de levering van waterstof. De vergunningen zelf worden toegekend door de Vlaamse Nutsregulator.

Wanneer de beheerder van een publiek waterstofnet waterstof zou moeten leveren naar aanleiding van een taak of openbaredienstverplichting, hoeft die beheerder niet te beschikken over een leveringsvergunning.

Wanneer de Vlaamse Regering beslist dat dergelijke vergunningen worden ingevoerd, bepaalt ze ook de voorwaarden en procedure tot toekenning, wijziging en opheffing ervan.

Artikel 99

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 100

Er wordt een decretale rechtsgrond ingevoegd voor de verdere omzetting van artikel 11 en 12 van de Vierde Gasrichtlijn in het Energiebesluit van 19 november 2010. In dit artikel wordt de delegatie aan de Vlaamse Regering gegeven om openbaredienstverplichtingen met betrekking tot de facturatie van het waterstofverbruik, de informatieverlening en de behandeling van klachten van hun klanten op te leggen aan iedere waterstofleverancier die waterstof levert aan afnemers in het Vlaamse Gewest. De Vlaamse Regering moet steeds het advies van de Vlaamse Nutsregulator inwinnen alvorens een nieuwe openbaredienstverplichting kan opgelegd worden in het Energiebesluit van 19 november 2010.

Artikel 101

Met dit artikel wordt een verplichting opgelegd aan de waterstofleveranciers om gedurende ten minste vijf jaar de relevante gegevens met betrekking tot al hun transacties in waterstofleveringscontracten met grootafnemers, de beheerders van een publiek waterstofnet, de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet, de beheerders van een bestaand waterstofdistributienet en de beheerders van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit ter beschikking te stellen aan onder andere de Vlaamse Nutsregulator, de mededingingsautoriteiten en de Europese Commissie. Dit vormt een omzetting van artikel 82 van de Vierde Gasrichtlijn. De gegevens waarover het hier gaat bevatten bijzonderheden over de kenmerken van de betrokken transacties, zoals looptijd, leverings- en betalingsregels, hoeveelheden, uitvoeringsdata en -tijdstippen, transactiepreizen en middelen om de betrokken grootafnemer te identificeren, alsmede specifieke nadere gegevens over alle openstaande waterstofleveringscontracten. De Vlaamse Nutsregulator kan deze gegevens verder ter beschikking stellen van andere marktpartijen, maar kan dit enkel doen in zoverre dat commercieel gevoelige gegevens van afzonderlijke marktdeelnemers of afzonderlijke transacties niet worden mee

vrijgegeven. Ten slotte wordt er nog een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan de methoden en regelingen voor het bijhouden van de gegevens vastleggen, hierbij moet er rekening worden gehouden met de gedelegeerde handelingen die de Europese Commissie heeft vastgesteld.

Artikel 102-103

Deze artikels behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 104

Dit vormt een gedeeltelijke omzetting van artikel 11 en 12 van de Vierde Gasrichtlijn. Met dit nieuwe artikel in het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de vrije leverancierskeuze van afnemers van waterstof gegarandeerd. Iedere afnemer van waterstof in het Vlaamse Gewest heeft het recht om van waterstof te kunnen worden voorzien door een waterstofleverancier naar keuze en om individueel of collectief, en zonder discriminatie ten aanzien van moeite en tijd, kosteloos van waterstofleverancier te kunnen veranderen.

Artikel 105

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 106

Waterstof speelt vandaag reeds een belangrijke rol in allerlei chemische processen, waarbij de waterstofproductie vaak dicht bij de waterstofvraag plaatsvindt. Bijgevolg zullen bepaalde hoeveelheden van de waterstofvraag niet via het openbaar domein getransporteerd worden, maar worden deze rechtstreeks door bedrijven binnen de eigen, industriële site geproduceerd en ook daar verbruikt. Dergelijke waterstofleidingen en -netten zijn er in de eerste plaats op gericht om de eindafnemers van waterstof *op de eigen site* te bedienen en kunnen dus niet gezien worden als infrastructuur die cruciaal is voor de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt. Om deze efficiënte structuur te behouden en te voorkomen dat het waterstofgebruik zich niet verder kan ontwikkelen binnen de industrie, is het belangrijk om onnodige belemmeringen en barrières te vermijden. Een doorgedreven regulering zou al snel de operationele integriteit bedreigen van de industriële sites waarin dergelijke waterstofnetten en -leidingen ingebed zijn. Daarom is dit ontwerp van decreet, met uitzondering van een meldingsplicht in dit artikel (in principe voorafgaand aan de indiening van een waterstofnet of -leiding voor waterstofdistributie, maar voor deze die reeds in dienst genomen zijn voor de inwerkingtreding van dit voorontwerp van decreet uiterlijk drie maanden vanaf de dag van inwerkingtreding van dit voorontwerp van decreet), een confidentialiteitsverplichting in artikels 113 en 114, het verbod op discrimineren tussen verschillende partijen in artikel 112 en een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu in artikels 135 – 143 van dit voorontwerp van decreet, niet van toepassing op de distributie van waterstof via leidingen *die de eigen site niet overschrijden*. Dit betekent onder andere dat zelfs leidingen met een collectieve dimensie (m.a.w. waar waterstof naar meer dan één afnemer van waterstof en/of van meer dan één waterstofproducent door wordt vervoerd) slechts zeer beperkt worden gereguleerd door dit voorontwerp van decreet wanneer zij de grenzen van de eigen site niet overschrijden. Overschrijdt de leiding in kwestie evenwel de eigen site, dan is een sterkere mate van regulering van toepassing.

De aanleg en het beheer van een geografisch afgebakend waterstof distributienet *dat de grenzen van de eigen site overschrijdt*, is toegestaan na voorafgaande toelating van de Vlaamse Nutsregulator, waarbij hij moet oordelen of voldaan is aan de criteria in de definitie van een geografisch afgebakend waterstof distributienet. Een belangrijk criterium is dat er geen waterstof terminals, waterstof opslag faciliteiten en waterstof interconnectoren aangesloten mogen zijn op dit type waterstof net. Een ander criterium is bijvoorbeeld dat dit waterstof net binnen een geografisch afgebakende industriële locatie in het Vlaamse Gewest moet liggen. Bijkomend moet de Vlaamse Nutsregulator nagaan of er geen significant risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstof infrastructuur of de ontwikkeling en werking van de waterstof markt nadelig wordt beïnvloed. De andere regionale en federale regulatoren worden ook betrokken in de analyses van de marktontwikkelingen en kunnen een niet-bindend advies geven aan de Vlaamse Nutsregulator over bovenstaand risico. De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Deze criteria houden minstens rekening met de risico's inzake inefficiëntie, de impact op de waterstof nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers van waterstof, de eventuele weigering van aansluiting op een publiek waterstof net of een gebrek aan aanbod tot aansluiting of toegang op een publiek waterstof net tegen redelijke economische of technische voorwaarden. Tot slot gaat de Vlaamse Nutsregulator na of de veiligheid van onder meer andere netten (zoals elektriciteit/aardgas/...) of andere waterstof netten in hetzelfde geografisch gebied als waar het geografisch afgebakend waterstof distributienet gelegen is niet in het gedrang komt. Zo kan bv. elk geografisch afgebakend waterstof distributienet dat waterstof net infrastructuur kruist de veiligheid van het waterstof net van de andere beheerder in het gedrang brengen, in die zin dat bij de aanleg van, of onderhoudswerken aan, dit geografisch afgebakend waterstof distributienet

Voldoet het geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt aan bovenstaande voorwaarden, dan verleent de Vlaamse Nutsregulator de toelating. Komt de Vlaamse Nutsregulator bij het onderzoek van de toelating tot de conclusie dat één of meerdere van bovenstaande voorwaarden niet zijn vervuld, dan weigert de Vlaamse Nutsregulator de kwalificatie als geografisch afgebakend waterstof distributienet. Een negatieve beslissing van de Vlaamse Nutsregulator maakt dat de onderneming in kwestie geen geografisch afgebakend waterstof distributienet kan aanleggen en uitbaten.

Als de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat niet meer voldaan is aan één of meerdere van de criteria in de definitie van een geografisch afgebakend waterstof distributienet, dan brengt de Vlaamse Nutsregulator de beheerder van dat waterstof net daarvan per beveiligde zending op de hoogte met hierin de redenen waarom niet meer aan de criteria wordt voldaan. De Vlaamse Nutsregulator legt de beheerder van het geografisch afgebakend waterstof distributienet hierbij een termijn op waarbinnen de beheerder de nodige handelingen kan stellen om opnieuw aan de criteria te voldoen. Als de beheerder deze handelingen niet uitvoert binnen de daarvoor voorziene termijn, dan heft de Vlaamse Nutsregulator de toelating op. De Vlaamse Nutsregulator zal de beheerder hierbij ook horen. De Vlaamse Nutsregulator is immers een administratieve overheid en dient de beginselen van behoorlijk bestuur te respecteren. De Vlaamse Nutsregulator kan dan ook niet zomaar een beslissing nemen ten nadele van een rechtsonderhorige zonder die voorafgaand te hebben gehoord (dat kan volgens de Raad van State ook louter schriftelijk zijn).

De Vlaamse Nutsregulator heft ook de toelating als geografisch afgebakend waterstof distributienet op wanneer het blijven aanhouden van deze toelating zou betekenen dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte uitrol van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling en werking van de waterstofmarkt negatief wordt beïnvloed (dit is de eerste voorwaarde die hierboven is toegelicht).

De Vlaamse Regering kan de nadere procedure bepalen na opheffing van de toelating. Deze procedure kan onder meer de nadere voorwaarden en modaliteiten bij overdracht van beheer of eigendom van het geografisch afgebakend waterstof distributienet omvatten. Zo kunnen regels bepaald worden met betrekking tot het ontvangen van een billijke vergoeding bij overdracht van eigendom of beheer, alsook de te volgen procedure en de termijn waarbinnen een dergelijk geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt zich moet regulariseren. Deze regularisering houdt in dat het geografisch afgebakend waterstof distributienet deel zal worden van een publiek waterstofnet.

Dit artikel bevat tevens de mogelijkheid voor de Vlaamse Nutsregulator om nadere modaliteiten vast te leggen inzake de melding en de toekenning en opheffing van de toelating. Dit behelst o.m. de wijze van indienen van het dossier, de eventuele duur van de aanwijzing en de bekendmaking van de beslissing.

Tot slot worden, naar analogie met de aardgas- en elektriciteitssector, erfdiensbaarheden ingevoerd voor de beheerder van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en worden regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd.

Artikel 107

Analoog aan de gesloten distributienetten in de elektriciteits- en aardgassector, bepaalt dit artikel dat de gebruikers van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt enkel een directe relatie hebben voor hun individuele toegangspunt op het geografisch afgebakend waterstof distributienet met de beheerder ervan en niet met de beheerder van een publiek waterstofnet. Enkel de beheerder van het geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, heeft voor de toegangspunten op zijn waterstofnet een directe relatie met de beheerder van een publiek waterstofnet waaraan het gekoppeld is.

Artikel 108

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de beheerder van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Dit betreft een omzetting van de bepalingen in artikel 50 die van toepassing zijn op dit type waterstofnetten. Er worden slechts een aantal essentiële taken voorzien voor deze beheerder om o.a. de uitvoerbaarheid van dit voorontwerp van decreet te waarborgen en de veiligheidsrisico's en risico's voor het leefmilieu te beperken. In tegenstelling tot de taken van de beheerder van een publiek waterstofnet worden hier de taken inzake het beheer van het waterstofnet en de taken inzake databeheer in 1 artikel beschreven omdat deze laatste minder uitgebreid zijn dan bij de beheerder van een publiek waterstofnet.

Deze taken verschillen van de taken van de beheerder van een publiek waterstofnet:

- Het **vierjaarlijks** indienen bij de Vlaamse Nutsregulator van een overzicht van de infrastructuur die de beheerder van het geografisch afgebakend

waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt wil ontwikkelen, conform artikel 117 van dit voorontwerp van decreet. De Vlaamse Regering kan de nadere inhoud en procedure bepalen met betrekking tot dit overzicht;

- Het ter beschikking stellen, het plaatsen, het activeren, het desactiveren, het onderhouden en het herstellen van meters op de toegangspunten op zijn waterstofnet;
- Het informeren van de Vlaamse Nutsregulator, binnen dertig dagen, over elke wijziging die kan leiden tot het opheffen van de toelating door de Vlaamse Nutsregulator van het beheer van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet of het opheffen van de ontvlechttingsvrijstelling. Dit kan een wijziging zijn van:
 - 1) een van de criteria in de definitie van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet (bv. de beheerder connecteert een waterstofterminal aan zijn waterstofnet);
 - 2) een van de voorwaarden voor het verlenen van de toelating (bv. het blijven verlenen van de toelating brengt de veiligheid van andere netten in het gedrang);
 - 3) de voorwaarde om een vrijstelling te krijgen van de ontvlechttingsregels (de beheerder verbindt zijn waterstofnet met een publiek waterstofnet).
- Het organiseren van het technische beheer van de waterstofstromen op zijn waterstofnet om dat waterstofnet in evenwicht te houden, door met alle redelijke middelen waarover hij beschikt, toezicht te houden op het evenwicht en dat zo nodig te handhaven en te herstellen. Deze taak wordt pas vanaf 2033 opgelegd aan de beheerder in kwestie, maar de Vlaamse Nutsregulator kan bepalen dat deze taak eerder moet uitgevoerd worden. De beheerder kan deze taak uitbesteden aan de beheerder van een publiek waterstofnet wanneer hij zijn geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, koppelt aan een publiek waterstofnet. De beheerder van dat publiek waterstofnet kan de uitvoering van deze taak niet weigeren. Indien de beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt zijn waterstofnet wil koppelen aan het waterstofvervoersnet, dan wordt deze taak overgedragen aan de beheerder van het waterstofvervoersnet.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de taken van de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, nader omschrijven.

Artikel 109

Artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn schrijft ontvlechttingsregels voor aan waterstofdistributienetbeheerders. Specifiek wordt bepaald dat "wanneer een waterstofdistributienetbeheerder deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd bedrijf, hij althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk moet zijn van andere, niet met waterstofdistributie samenhangende activiteiten".

Deze activiteiten kunnen onder andere verwijzen naar aardgasdistributie, vervoer van aardgas, opslag van aardgas, LNG-activiteiten, en voor andere niet hieraan gerelateerde

activiteiten zoals distributie van elektriciteit, transmissie, vervoer van koolstofdioxide, productie en levering van energie, etc.

De activiteiten die hier *niet* onder vallen zijn de volgende: waterstoftransport, exploitatie van een waterstofterminal en opslag van waterstof. Als een beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt naast waterstofdistributie ook nog een van deze drie activiteiten uitvoert, wordt hij een gecombineerde waterstofbeheerder, zoals vermeld in artikel 110 van dit voorontwerp van decreet. In dat geval moet hij voldoen aan de ontvlechtigingsregels voor de beheerder van een publiek waterstofnet, vermeld in artikel 21 van dit voorontwerp van decreet, in plaats van de ontvlechtigingsregels van dit artikel.

Als eerste moet de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt met betrekking tot zijn rechtsvorm onafhankelijk zijn. Met andere woorden, deze beheerder moet juridisch ontvlochten zijn van andere activiteiten van het verticaal geïntegreerd bedrijf die niet verband houden met waterstofdistributie.

Wat betreft de onafhankelijkheid op vlak van organisatie en besluitvorming stellen we dat het bestuur/management van de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt geen onderdeel mag uitmaken van de bedrijfsstructuren van het verticaal geïntegreerd gasbedrijf die leverings-, productie- of vervoersactiviteiten uitvoeren. Verder moeten er passende maatregelen genomen worden die de professionele belangen van de leden van het bestuur van de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet waarborgen zodat ze onafhankelijk kunnen functioneren. Een passende maatregel kan bijvoorbeeld zijn om het loon van de bestuursleden van de beheerder niet afhankelijk te maken van de winst van de productie- of leveringsafdeling van het verticaal geïntegreerd bedrijf.

De beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moet ook over de bevoegdheid beschikken om besluiten te nemen op een onafhankelijke wijze. Dat neemt niet weg dat de moederonderneming nog coördinatieregelingen mag treffen als die te maken hebben met de grote financiële lijnen of de strategie van het bedrijf. De moederonderneming mag echter niet ingrijpen in het dagelijkse werk en de operationele beslissingen van de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

Er moet een nalevingsprogramma opgesteld worden om discriminerend gedrag uit te sluiten waarbij er jaarlijks een verslag wordt ingediend bij de Vlaamse Nutsregulator over de naleving van dat programma. De persoon die dit verslag moet indienen, moet op een onafhankelijke wijze kunnen werken. Het nalevingsprogramma kan onder andere regels met betrekking tot de behandeling van confidentiële informatie bevatten of gedragsregels die het personeel moet volgen ten aanzien van de netgebruikers van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

Tot slot wordt er een extra functionele ontvlechtigingsvereiste opgelegd, namelijk dat de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt geen verwarring mag scheppen over zijn afzonderlijke identiteit van de leveringstak van het verticaal geïntegreerd bedrijf door middel van communicatie of gebruik van merknamen.

Verder wordt er vereist dat, wanneer de beheerder van het geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd bedrijf, de lidstaten ervoor zorgen dat de activiteiten van die beheerder worden gecontroleerd door de Vlaamse Nutsregulator, zodat die beheerder geen misbruik kan maken van die verticale integratie om de mededinging te vervalsen. Artikel 52 van de Vierde Gasrichtlijn laat toe dat beheerders van geografisch afgebakende waterstof distributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden vrijgesteld worden van deze ontvlechtigingsvereisten (voortkomende uit artikel 46 van diezelfde richtlijn), mits de beheerder voldoet aan enkele voorwaarden. Drie van de vier voorwaarden zitten al vervat in de definitie van een geografisch afgebakend waterstof distributienet, zijnde: (1) het omvat geen waterstofinterconnectoren, (2) er zijn geen directe verbindingen met waterstofopslagfaciliteiten en waterstofterminals, en (3) het dient in de eerste plaats voor levering van waterstof aan rechtstreeks aangesloten afnemers. Aan deze voorwaarden moet voldaan zijn vooraleer de Vlaamse Nutsregulator toelating verleent voor de aanleg en het beheer van dit type waterstofnet.

Om die reden wordt in dit artikel nog maar één voorwaarde vermeld waaraan de beheerder van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moet voldoen om vrijgesteld te worden van de ontvlechtigingsvereisten, namelijk dit waterstofnet mag niet verbonden zijn met een publiek waterstofnet.

Artikel 110

Voor de beheerder van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, wordt de vereiste van een gescheiden boekhouding opgelegd voor distributie van waterstof, opslag van waterstof of aardgas, LNG-activiteiten, exploitatie van een waterstofterminal, en voor andere niet hieraan gerelateerde activiteiten. Deze verplichting vloeit voort uit artikel 75 van de Vierde Gasrichtlijn waarin boekhoudkundige ontvlechting wordt opgelegd aan alle waterstofbedrijven (i.e. natuurlijk persoon of rechtspersoon die ten minste een van de volgende functies vervult: productie, *transport*, levering, aankoop of opslag van waterstof, of de exploitatie van een waterstofterminal, etc.).

Artikel 111

Dit artikel vloeit voort uit artikel 49 van de Vierde Gasrichtlijn, zoals eerder vermeld bij de definitie van gecombineerde waterstofbeheerder. Artikel 49 geldt enkel voor beheerders die moeten voldoen aan de regels van artikel 46 van dezelfde Richtlijn. Dit volgt uit de formulering van artikel 49 zelf, waarin expliciet wordt bepaald dat *"artikel 46, lid 1, geen beletsel vormt voor de exploitatie van infrastructuur voor waterstoftransmissienetten, waterstofterminals, waterstofopslaginstallaties of waterstof distributienetten door één enkele beheerder, op voorwaarde dat deze beheerder voldoet aan de artikelen 68 en 69"*.

Aangezien enkel beheerders van geografisch afgebakende waterstof distributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden, moeten voldoen aan artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn (wanneer niet aan de voorwaarde voor vrijstelling is voldaan) is artikel 49 van diezelfde Richtlijn enkel van toepassing op deze beheerders.

In dit artikel wordt bepaald dat gecombineerde waterstofbeheerders moeten voldoen aan de ontvlechtigingsregels die ook voor de beheerders van publieke waterstofnetten van toepassing zijn, namelijk artikel 20 van dit voorontwerp van decreet.

Artikel 112-114

Deze artikels voorzien enkele verplichtingen omtrent vertrouwelijkheid en non-discriminatie voor de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet (zowel op eigen site als dat de grenzen van de eigen site overschrijdt) , analoog aan deze voor de beheerder van een gesloten distributienet voor aardgas en elektriciteit en conform artikel 50, lid 1 e) en artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn.

Bijkomend wordt er, conform artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn, eveneens voorzien/verduidelijkt dat:

- de beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet , wanneer hij deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd gasbedrijf, geen commercieel gevoelige informatie mag doorgeven aan andere onderdelen van het verticaal geïntegreerd gasbedrijf die geen distributie of vervoersfunctie van aardgas of waterstof uitoefenen, tenzij dit noodzakelijk is om een zakelijke transactie uit te voeren;
- ;
- wanneer de beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet t, waterstof verkoopt aan, of aankoopt van een verbonden of geassocieerde onderneming, hij geen misbruik maakt van de commercieel gevoelige informatie die hij van derden heeft verkregen in het kader van de verlening van of de onderhandelingen over toegang tot zijn waterstofnet;
- de informatie die noodzakelijk is voor een goede efficiënte marktwerking openbaar wordt gemaakt. Deze verplichting doet geen afbreuk aan de bescherming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie.

Artikel 115

Dit artikel bepaalt de regels in verband met de aansluiting op een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Er wordt bepaald dat de tarieven en voorwaarden voor aansluiting bekendgemaakt moeten worden aan de gebruikers van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

Artikel 116

Dit artikel bepaalt de regels in verband met de toegang tot geografisch afgebakende waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden, conform de regels voor gesloten distributienetten van aardgas en elektriciteit.

Voor geografisch afgebakende waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden, geldt een regime van gereguleerde nettoegang. Dit houdt in dat achterliggende waterstofnetgebruikers recht hebben op toegang tot dit waterstofnet, zowel voor injectie als afname van waterstof. Het technisch reglement waterstof bepaalt wie door de toegangsgerechtigden als toegangshouder voor waterstof op een toegangspunt voor waterstof aangeduid kan worden.

Het regime van gereguleerde nettoegang houdt ook in dat de beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt de waterstofnettarieven en de voorwaarden voor toegang bekendmaakt aan de gebruikers van zijn waterstofnet. Verder worden er regels vastgelegd over hoe de tarieven tot stand komen. Deze regels zijn minder uitgebreid dan bij de sterk gereguleerde publieke waterstofnetten, maar in verhouding tot het type waterstofnet.

De toegang tot het geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt kan alleen geweigerd, beëindigd of opgeschort worden door de beheerder indien:

- diens waterstofnet niet beschikt over voldoende capaciteit of verbindingsmogelijkheden op het moment van de aanvraag tot toegang, conform artikel 38 lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn;
- het aansluiten de veilige en betrouwbare werking van diens waterstofnet in het gedrang brengt;
- de waterstofstroom niet voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen;
 - de aanvrager van de toegang tot het waterstofnet of de toegangshouder niet (meer) voldoet aan de voorwaarden, omschreven in het van toepassing zijnde technisch reglement waterstof of contract dat werd gesloten met de beheerder van het geografisch afgebakend [waterstof](#)distributienet.

In geval van weigering, beëindiging of opschorting van toegang door de beheerder omwille van huidig gebrek aan capaciteit of verbindingsmogelijkheden, dan voert de beheerder werkzaamheden uit om de capaciteit te verhogen of de aansluiting mogelijk te maken als de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat dat economisch verantwoord is of als de aanvrager van de toegang bereid is daarvoor de kosten te betalen. De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nadere criteria en procedure regels bepalen met betrekking tot het economisch verantwoord zijn van deze capaciteitsverhogende of aansluitingswerkzaamheden.

Bij het niet voldoen van de waterstofstroom aan de kwaliteitsnormen, meldt de beheerder onder welke voorwaarden de waterstofstroom alsnog kan worden getransporteerd via het geografisch afgebakend waterstofdistributienet.

In geval van weigering, beëindiging of opschorting van de toegang op grond van het niet-voldoen aan de voorwaarden omschreven in het van toepassing zijnde technisch reglement waterstof of contract dat werd gesloten met de beheerder van het geografisch afgebakend [waterstof](#)distributienet, is die beheerder verplicht om een bemiddeling op te starten bij de Vlaamse Nutsregulator, met uitzondering van de gevallen waar geen voorafgaande toestemming door de Vlaamse Nutsregulator is vereist. Deze gevallen zijn de volgende:

- In geval van overmacht of een noodsituatie;
- Wanneer de beheerder oordeelt dat er een ernstig risico bestaat voor de veiligheid van personen of materieel;
- Het aansluitingsvermogen op aanzienlijke wijze overschreden wordt voor een individueel toegangspunt voor waterstof.

Weigerings- beëindigings- en opschortingsbeslissingen moeten schriftelijk worden gemotiveerd door de beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet, conform artikel 38, lid 6 van de Vierde Gasrichtlijn.

Een weigering, opschorting of beëindiging van toegang tot een geografisch afgebakend waterstofdistributienet kan aangevochten worden via een geschillenbeslechtsingsprocedure bij de Vlaamse Nutsregulator, zonder dat een voorafgaande bemiddeling is vereist.

Als de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat de weigering, opschorting of beëindiging van de toegang *onterecht* was, geeft de beheerder van het geografisch afgebakend waterstofdistributienet de betrokken persoon alsnog of opnieuw toegang tot zijn waterstofnet. Als de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat de weigering, opschorting of beëindiging van de toegang *terecht* was, heeft de betrokken persoon de mogelijkheid om zich te wenden tot de beheerder van het waterstofnet waaraan het geografisch afgebakend waterstofdistributienet eventueel verbonden is.

Artikel 117 en 144

Artikel 56 van de Vierde Gasrichtlijn legt op dat waterstofdistributienetbeheerders om de vier jaar een plan moeten opmaken over de waterstofnetinfrastructuur die zal ontwikkeld worden.

De specificaties uit artikel 56 van de Vierde Gasrichtlijn zijn bijgevolg van toepassing op de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

Een investeringsplan moet om de vier jaar opgemaakt of geactualiseerd worden en na opmaak ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Nutsregulator.

Voor de opmaak van een investeringsplan moeten beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt alle relevante belanghebbenden consulteren en met hen in overleg gaan. Deze belanghebbenden zijn de beheerders van een publiek waterstofnet waarmee het geografisch afgebakend waterstofdistributienet in kwestie is verbonden, de distributienetbeheerders voor elektriciteit en aardgas en de warmte- of koudenetbeheerders indien van toepassing. De beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, werken specifiek samen met de aardgasdistributienetbeheerder als er besluiten moeten worden genomen om voor alle energiedragers systeemefficiëntie te waarborgen, bijvoorbeeld voor herbestemming.

Het investeringsplan moet een raming geven van de hoeveelheid waterstof die geleverd zal moeten worden en over welke periode, aangeven hoe het energie-efficiëntie eerstbeginsel wordt gerespecteerd en informatie bevatten over de mate waarin aardgasdistributieleidingen worden hergebruikt voor de distributie van waterstof.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nog bijkomende elementen bepalen die moeten opgenomen worden in het investeringsplan.

Het investeringsplan houdt rekening met het gezamenlijk scenario opgesteld door de beheerders van de publieke waterstofnetten.

Het investeringsplan is in overeenstemming met en houdt rekening met het in artikel 60 van de Vierde Gasverordening bedoelde tienjarige Uniebrede netontwikkelingsplan voor waterstof, de tienjarige investeringsplannen van de beheerders van de publieke waterstofnetten waarmee het geografisch afgebakend waterstofdistributienet verbonden is, wanneer dit van toepassing is de opgemaakte lokale verwarmings- en koelingsplannen en de vragen van sectoren die niet onder de lokale verwarmings- en koelingsplannen vallen.

In paragraaf 2 wordt de procedure voor de consultatie en de opmaak van een ontwerp investeringsplan vastgelegd.

Ten slotte wordt in paragraaf 3 de procedure voor de goedkeuring van het investeringsplan vastgelegd. Belangrijk daarbij is dat de Vlaamse Nutsregulator niet verplicht is om het plan in te kijken en goed te keuren. Als de Vlaamse Nutsregulator hier wel voor kiest, kan het advies van het VEKA worden ingewonnen en kan worden beoordeeld of het investeringsplan in overeenstemming is met het Vlaams Energie- en Klimaatplan en de actualiseringen daarvan en met de Vlaamse energie- en klimaatvoortgangsverslagen.

Het (goedgekeurde) investeringsplan wordt op de websites van de beheerders van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, bekendgemaakt.

Het eerste investeringsplan moet uiterlijk 1 jaar na de toelating van het geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt door de Vlaamse Nutsregulator ingediend zijn, overeenkomstig artikel 144 van het voorliggende voorontwerp van decreet.

Artikel 118

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 119

Dit artikel bepaalt dat het beheer van een bestaand waterstof distributienet, i.e. een waterstofnet dat gebruikt wordt voor waterstof distributie in het Vlaamse Gewest en dat in dienst genomen is voor 4 augustus 2024, op eigen site is toegelaten mits melding aan de Vlaamse Nutsregulator. Zoals eerder aangegeven (zie toelichting bij artikel 102), legt dit voorontwerp van decreet slechts een beperkte mate van regulering op aan leidingen die de grenzen van de eigen site niet overschrijden. Enkel deze voorafgaande meldingsplicht (binnen drie maanden vanaf de dag van de inwerkingtreding van dit voorontwerp van decreet), enkele minimumvereisten met betrekking tot confidentialiteit en niet-discriminatie, een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu in artikels 135 – 143 worden opgelegd aan de beheerder van een bestaand waterstof distributienet op eigen site.

Voor de totstandkoming van een geïntegreerde, level-playing-field waterstofmarkt is het niet wenselijk dat er zich een uitgebreid, parallel waterstofnet voor waterstof distributie, waarbij de beheerder niet de verplichtingen zou hebben van de beheerder van een publiek waterstofnet (onder meer ontvlechtigingsvereisten en het garanderen van derdentoegang), ongelimiteerd kan blijven ontwikkelen. Het verregaand reguleren van deze bestaande, particuliere waterstofleidingen die reeds gebruikt worden voor waterstof distributie zou echter onder meer de levering voor lokale industriële afnemers in gevaar kunnen brengen. Bovendien kunnen bepaalde bestaande waterstofleidingen die reeds gebruikt worden voor waterstof distributie vanwege hun beperkte transportcapaciteit en contractuele leveringsverplichtingen niet of amper bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een Vlaamse waterstofmarkt waarbij grote waterstofvolumes getransporteerd zullen moeten worden. Daarom voorziet dit voorontwerp van decreet, conform artikel 51 van de Vierde Gasrichtlijn, in een uitzonderingsmechanisme voor de bestaande waterstof distributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden, maar slechts zolang aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden houden in dat:

- Het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt niet verbonden is met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt van een andere beheerder. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat het gaat over een verbinding van het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en dus niet over een verbinding van een waterstofproducent of afnemer van waterstof die aangesloten zijn op het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Deze laatste connectie wordt dus niet gezien als een verbinding van dat bestaand waterstof distributienet met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, mits uiteraard waterstof niet van het ene naar het andere waterstofnet gedistribueerd wordt via de klantinstallatie. De geest van de Vierde Gasrichtlijn beoogt de bestaande waterstof distributienetten pas verregaand te reguleren op het moment dat dit noodzakelijk is voor de mededinging, de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt. Dit zou bv. het geval zijn indien een bestaand waterstof distributienet verbonden is met een publiek waterstofnet of het waterstofvervoersnet en waarbij er dan een andere mate van regulering zou zijn voor het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt dan voor het publiek waterstofnet of het waterstofvervoersnet. Dergelijke negatieve effecten doen zich echter niet voor indien het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, verbonden is met een waterstofnet van dezelfde beheerder of met waterstofnetten op de eigen site.
- De capaciteit van het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, met niet meer dan vijf procent wordt verhoogd ten opzichte van 4 augustus 2024. De capaciteit van het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, wordt uitgedrukt in totale lengte van het geheel van leidingen of totale volumecapaciteit (het maximale debiet, uitgedrukt in normaal kubieke meter per seconde of energie per seconde, van het waterstofnet). De Vlaamse Nutsregulator bepaalt nadere regels voor het berekenen van deze totale lengte en totale volumecapaciteit. Verplichte verplaatsingen en de vervanging van installaties met vergroening als doel worden uitgesloten van deze lengteberekening en capaciteitsberekening;
- Er geen significant risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd, dat de efficiënte uitrol van waterstofinfrastructuur nadelig wordt beïnvloed of dat de ontwikkeling en werking van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed. De andere regionale en federale regulatoren worden ook betrokken in de analyses van de marktontwikkelingen en kunnen een niet-bindend advies geven aan de Vlaamse Nutsregulator over bovenstaand risico. De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Deze criteria houden minstens rekening met de risico's inzake inefficiëntie, de impact op de nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers van waterstof, de eventuele weigering van aansluiting op een publiek waterstofnet of een gebrek aan aanbod tot aansluiting op of toegang tot een publiek waterstofnet tegen redelijke economische of technische voorwaarden. Aan de Vlaamse Nutsregulator

wordt de verplichting opgelegd om dit risico periodiek en niet-periodiek te evalueren. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor deze evaluatie (bv. de te contacteren partijen en het opstarten van de evaluatieprocedure na het ontvangen van een klacht);

- De veiligheid van onder meer andere netten (zoals elektriciteit/aardgas/...) of andere waterstofnetten in hetzelfde geografisch gebied als waar het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, gelegen is, niet in het gedrang mag komen.

Voldoet het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt aan bovenstaande voorwaarden, dan verleent de Vlaamse Nutsregulator de toelating. Komt de Vlaamse Nutsregulator bij het onderzoek van de toelating, die de beheerder van het bestaand waterstofdistributienet ten laatste binnen drie maanden vanaf de dag van de inwerkingtreding van dit voorontwerp van decreet dient aan te vragen, tot de conclusie dat één of meerdere van bovenstaande voorwaarden niet zijn vervuld, dan weigert de Vlaamse Nutsregulator de classificatie als bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

De Vlaamse Nutsregulator heft de toelating voor het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt op als:

- de beheerder van het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt daarom vraagt;
- de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat niet meer aan één of meerdere van de criteria in de definitie van een bestaand waterstofdistributienet, of aan één of meerdere van de voorwaarden voor het bekomen van de toelating is voldaan. In dit geval wordt voorzien dat de Vlaamse Nutsregulator, voorafgaand aan de opheffing, de beheerder van het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt van zijn intenties op de hoogte brengt en dat hierbij de beheerder een termijn krijgt opgelegd waarbinnen hij de nodige handelingen kan treffen om alsnog zijn toelating te behouden.

Op het moment dat de toelating als bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, wordt opgeheven, kan dit waterstofnet ofwel als een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt worden beschouwd als aan de inhoudelijke (geografisch afgebakende industriële locatie tussen een beperkt aantal installaties) en procedurele (toelating van de Vlaamse Nutsregulator) voorwaarden daarvoor is voldaan, ofwel moet dit waterstofnet onderdeel worden van een sterk gereguleerd publiek waterstofnet. De Vlaamse Regering kan de nadere procedure bepalen na opheffing van de toelating. Deze procedure kan onder meer de nadere voorwaarden en modaliteiten bij overdracht van beheer of eigendom van het waterstofnet in kwestie omvatten. Zo kunnen regels bepaald worden met betrekking tot het ontvangen van een billijke vergoeding bij overdracht van eigendom of beheer, alsook de te volgen procedure en de termijn waarbinnen een dergelijk bestaand waterstofdistributienet zich moet regulariseren. Deze regularisering houdt in dat het bestaand waterstofdistributienet deel zal worden van een publiek waterstofnet of als geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt verder kan werken.

Dit artikel bevat tevens de mogelijkheid, voor de Vlaamse Nutsregulator, om nadere modaliteiten vast te leggen inzake de melding en de toekenning en opheffing van de

toelating. Dit behelst o.m. de wijze van indienen van het dossier, de eventuele duur van de aanwijzing en de bekendmaking van de beslissing.

Tot slot worden er ook erfdienstbaarheden en regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd voor de beheerder van een bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt.

Artikel 120

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de beheerder van een bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Deze taken zijn grotendeels analoog aan deze van de beheerder van een geografisch afgebakend waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Echter zijn de taken die verband houden met het vierjaarlijks indienen bij de Vlaamse Nutsregulator van een overzicht van de geplande infrastructuurontwikkelingen, databeheer en het verlenen van toegang niet van toepassing.

Bijkomend worden er nog specifieke taken voorzien die de beheerder van een bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moet vervullen. Deze beheerder:

- informeert de Vlaamse Nutsregulator, binnen dertig dagen, over elke wijziging die kan leiden tot het opheffen van de toelating door de Vlaamse Nutsregulator van het beheer van een bestaand waterstof distributienet. Dit kan een wijziging zijn van:
 - 1) een van de criteria in de definitie van een bestaand waterstof distributienet (bv. de beheerder connecteert een waterstofterminal aan zijn waterstofnet);
 - 2) een van de voorwaarden voor het verlenen van de toelating (bv. het bestaand waterstof distributienet breidt met meer dan 5% uit of de beheerder verbindt zijn waterstofnet met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt).

Wanneer het bestaand waterstof distributienet met meer dan 5% uitbreidt, stelt de beheerder de Vlaamse Nutsregulator hiervan op de hoogte binnen dertig dagen na het verkrijgen van de omgevingsvergunning, of voor werken, handelingen of wijzigingen die niet vergunningsplichtig zijn voor de ingebruikname. Om te kunnen controleren of de geplande werkzaamheden de capaciteit van het bestaand waterstof distributienet met niet meer dan vijf procent verhogen ten opzichte van de referentiedatum 4 augustus 2024, dient deze melding de capaciteit op 4 augustus 2024 en na het uitvoeren van de werken te vermelden samen met de geplande datum van de ingebruikname.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de taken van de beheerder van het bestaand waterstof distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, nader omschrijven.

Artikel 121-123

Deze artikels voorzien enkele verplichtingen omtrent vertrouwelijkheid en non-discriminatie voor de beheerders van een bestaand waterstof distributienet (zowel op eigen site als dat de grenzen van de eigen site overschrijdt) analoog aan de verplichtingen hieromtrent voor de beheerder van een geografisch afgebakend waterstof distributienet en

aan deze voor de beheerder van een gesloten distributienet voor aardgas en elektriciteit. Dit is conform artikel 50, lid 1 e) en artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn.

Bijkomend wordt er, conform artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn, eveneens voorzien/verduidelijkt dat:

- de beheerder van een bestaand waterstofdistributienet, wanneer hij deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd gasbedrijf, geen commercieel gevoelige informatie mag doorgeven aan andere onderdelen van het verticaal geïntegreerd gasbedrijf die geen distributie of vervoersfunctie van aardgas of waterstof uitoefenen, tenzij dit noodzakelijk is om een zakelijke transactie uit te voeren;
-
- wanneer de beheerder van een bestaand waterstofdistributienet waterstof verkoopt aan, of aankoopt van een verbonden of geassocieerde onderneming, hij geen misbruik maakt van de commercieel gevoelige informatie die hij van derden heeft verkregen in het kader van de verlening van of de onderhandelingen over toegang tot zijn waterstofnet;
- de informatie die noodzakelijk is voor een goede efficiënte marktwerking openbaar wordt gemaakt. Deze verplichting doet geen afbreuk aan de bescherming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie.

Artikel 124

Dit artikel bepaalt de regels in verband met de toegang tot bestaande waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden. Achterliggende waterstofnetgebruikers kunnen via onderhandelingen overeengekomen toegang verkrijgen tot een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Bij onderhandelde derdentoegang is het aan de beheerder van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt om met de potentiële achterliggende waterstofnetgebruikers onderling afspraken te maken over de voorwaarden waartegen toegang kan verkregen worden. Beide partijen zijn daarbij verplicht te goeder trouw over de toegang te onderhandelen. Algemene principes zoals transparantie en non-discriminatie zijn van toepassing. De Vlaamse Nutsregulator dient te verzekeren dat de onderhandelingen tussen beide partijen op een correcte en eerlijke manier verlopen.

Bestaande waterstofnetten kunnen in de Vierde Gasrichtlijn worden vrijgesteld van artikel 35 waarin derdentoegang en tarieven gereguleerd worden. Voorliggend voorontwerp van decreet voorziet via het regime van onderhandelde toegang toch in enige vorm van regulering wat betreft de toegang tot bestaande waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden. Artikel 38 is namelijk wel van toepassing op bestaande waterstofnetten (er wordt geen mogelijkheid tot vrijstelling gegeven van artikel 38 in de Vierde Gasrichtlijn) waardoor er ook regels vastgelegd worden over weigering van toegang tot bestaande waterstofnetten.

Het artikel voert conform artikel 38 van de Vierde Gasrichtlijn decretale weigerings-, beëindigings- en opschortingsgronden in op basis waarvan beheerders van bestaande waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden, toegang tot hun net mogen weigeren, beëindigen of opschorten. De toegang tot het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt kan alleen geweigerd, beëindigd of opgeschort worden door de beheerder indien:

- diens waterstofnet niet beschikt over voldoende capaciteit of verbindingsmogelijkheden op het moment van de aanvraag tot toegang, conform artikel 38 lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn;
- het aansluiten de veilige en betrouwbare werking van diens waterstofnet in het gedrang brengt;
- de waterstofstroom niet voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen;

Weigerings- beëindigings- en opschortingsbeslissingen moeten schriftelijk worden gemotiveerd door de beheerder van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, conform artikel 38, lid 6 van de Vierde Gasrichtlijn.

Een weigering, opschorting of beëindiging van toegang tot een bestaand waterstofdistributienet kan aangevochten worden via een geschillenbeslechtsingsprocedure bij de Vlaamse Nutsregulator, zonder dat een voorafgaande bemiddeling is vereist.

Als de Vlaamse Nutsregulator oordeelt dat de weigering, opschorting of beëindiging van de toegang *onterecht* was, geeft de beheerder van het bestaand waterstofdistributienet de betrokken persoon alsnog of opnieuw toegang tot zijn waterstofnet.

Artikel 125 en 144

Artikel 56 van de Vierde Gasrichtlijn legt op dat waterstofdistributienetbeheerders om de vier jaar een plan moeten opmaken over de waterstofnetinfrastructuur die zal ontwikkeld worden. De specificaties uit artikel 56 van de Vierde Gasrichtlijn zijn ook van toepassing op de beheerders van bestaande waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden.

Investeringsplannen voor beheerders van bestaande waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden, zijn ten opzichte van investeringsplannen voor beheerders van geografisch afgebakende waterstofdistributienetten die de grenzen van de eigen site overschrijden minder vergaand aangezien de bestaande waterstofdistributienetten een capaciteitslimiet voor uitbreiding hebben van 5%. Ze kunnen ook niet verbonden zijn met andere waterstofnetten die de grenzen van de eigen site overschrijden in handen van een andere beheerder waardoor er minder netbeheerders geconsulteerd dienen te worden en er geen rekening dient gehouden te worden met het gezamenlijke scenario opgesteld door de beheerders van een publiek waterstofnet.

Het investeringsplan moet een raming geven van de hoeveelheid waterstof die geleverd zal moeten worden en over welke periode, aangeven hoe het energie-efficiëntie eerstbeginsel wordt gerespecteerd en informatie bevatten over de mate waarin aardgasdistributieleidingen worden hergebruikt voor de distributie van waterstof. Tot slot, moet elke geplande werkzaamheid dat de capaciteit van het bestaand waterstofdistributienet zal verhogen, opgenomen worden in het investeringsplan. Dit dient om na te gaan dat het bestaand waterstofdistributienet niet meer wordt uitgebreid dan toegelaten (maximum 5%). De Vlaamse Regering kan, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, nog bijkomende elementen bepalen die moeten opgenomen worden in het investeringsplan.

Voor de opmaak van een investeringsplan moeten beheerders van een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt alle beheerders van waterstofnetten die verbonden zijn met hun bestaand waterstofdistributienet consulteren.

Ten slotte wordt in paragraaf 3 de procedure voor de goedkeuring van het investeringsplan vastgelegd. Een investeringsplan moet om de vier jaar opgemaakt of geactualiseerd worden en na opmaak ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Nutsregulator. Er wordt een mogelijkheid gegeven aan de Vlaamse Nutsregulator om het investeringsplan in te kijken en goed te keuren, maar dit is niet verplicht. Als de Vlaamse Nutsregulator hier wel voor kiest, wordt advies van het VEKA ingewonnen waarin wordt beoordeeld of het investeringsplan in overeenstemming is met het Vlaams Energie- en Klimaatplan en de actualisering daarvan en met de Vlaamse energie- en klimaatvoortgangsverslagen.

Het eerste investeringsplan moet uiterlijk 1 jaar na toelating van het bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt door de Vlaamse Nutsregulator ingediend zijn, overeenkomstig artikel 144 van het voorliggende voorontwerp van decreet.

Artikel 126

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 127

Dit artikel regelt de aanleg en het beheer van gewestelijke waterstofopslagfaciliteiten. Een melding aan de Vlaamse Nutsregulator is hiervoor voldoende. De aanwijzing van de beheerder van de waterstofopslagfaciliteit gebeurt door de eigenaar van die waterstofopslagfaciliteit. Dit is in lijn met artikel 73 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 128

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit.

Deze taken zijn, mutatis mutandis, analoog aan deze van de beheerders van terminals voor de vloeibaarmaking van koolstofdioxide. Deze keuze werd gemaakt omdat beide installaties aangesloten infrastructures zijn op een net dat onder gewestelijke bevoegdheid valt. In deze optiek zijn het dus vergelijkbare installaties die onder Vlaamse bevoegdheid vallen. Echter zijn er ook een aantal extra of afwijkende taken voorzien voor de beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit, naar analogie met de taken van de waterstofnetbeheerders die ook in dit voorontwerp van decreet worden geregeld:

- het verstrekken van de nodige inlichtingen, onder meer over de waterstofkwaliteit, aan de beheerders van andere waterstofsysteem waaraan zijn gewestelijke waterstofopslagfaciliteit is verbonden om een veilige en efficiënte uitbating, een gecoördineerde ontwikkeling en een goede wisselwerking met die waterstofsysteem te waarborgen;
- geen onderscheid maken tussen waterstofsysteemgebruikers, met name ten gunste van verwante bedrijven

Artikel 129

Voor de beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit wordt de vereiste van een gescheiden boekhouding opgelegd voor elk van diens activiteiten van exploitatie van een waterstofterminal, opslag van waterstof of aardgas, en voor andere niet hieraan gerelateerde activiteiten. Die laatste kan bijvoorbeeld aardgasdistributie, vervoer van aardgas of LNG-activiteiten zijn.

Artikel 75 van de Vierde Gasrichtlijn legt boekhoudkundige ontvlechting op aan alle waterstofbedrijven (i.e. natuurlijk persoon of rechtspersoon die ten minste een van de volgende functies vervult: productie, transport, levering, aankoop of opslag van waterstof, of de exploitatie van een waterstofterminal, etc.).

De andere ontvlechtigingsregels uit de Vierde Gasrichtlijn (artikels 46, 68 en 69) worden enkel aan waterstofnetbeheerders opgelegd.

Artikel 130-132

Deze artikels voorzien enkele verplichtingen omtrent vertrouwelijkheid en non-discriminatie voor de beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit, analoog aan de verplichtingen hieromtrent voor de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet en de beheerders van een bestaand waterstofdistributienet, en aan deze voor de beheerders van een gesloten distributienet voor aardgas en elektriciteit. Dit is conform artikel 50, lid 1 e) en artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn die dergelijke verplichtingen zowel oplegt aan waterstofnetbeheerders als beheerders van waterstofterminals en waterstofopslagfaciliteiten.

Bijkomend wordt er, conform artikel 54 van de Vierde Gasrichtlijn, eveneens voorzien/verduidelijkt dat:

- de beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit, wanneer hij deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd gasbedrijf, geen commercieel gevoelige informatie mag doorgeven aan andere onderdelen van het verticaal geïntegreerd gasbedrijf die geen distributie of vervoersfunctie van aardgas of waterstof uitoefenen, tenzij dit noodzakelijk is om een zakelijke transactie uit te voeren;
- ;
- wanneer de beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit, waterstof verkoopt aan, of aankoopt van een verbonden of geassocieerde onderneming, hij geen misbruik maakt van de commercieel gevoelige informatie die hij van derden heeft verkregen in het kader van de verlening van of de onderhandelingen over toegang tot zijn waterstofopslagfaciliteit;
- de informatie die noodzakelijk is voor een goede efficiënte marktwerking openbaar wordt gemaakt. Deze verplichting doet geen afbreuk aan de bescherming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie.

Artikel 133

Dit artikel omschrijft de toegang tot gewestelijke opslagfaciliteiten. De bepalingen voor toegang tot gewestelijke opslagfaciliteiten vloeien enerzijds voort uit artikel 37, lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn en zijn anderzijds geïnspireerd op de procedure die geldt voor het vervoersnetwerk voor koolstofdioxide en de lokale clusters zoals geregeld in het decreet over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest. De toegangsregels zijn bijgevolg minder uitgebreid dan bij de sterk gereguleerde publieke waterstofnetten, maar in verhouding tot het type waterstofsysteem.

De Vierde Gasrichtlijn voorziet in de mogelijkheid om tot en met 31 december 2032 een regime van onderhandelde toegang toe te laten voor gewestelijke opslagfaciliteiten. Desondanks kiezen we er hier voor om meteen een gereguleerd regime toe te passen. Zo voorzien we in een stabiel kader dat niet al binnen enkele jaren hoeft aangepast te worden.

Artikel 134

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 135

De afdeling Wetgeving van de Raad van State stelde in haar advies nr. 70.190/VR dat overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, b), van de BWHI veiligheidsmaatregelen betreffende de installaties die de netactiviteit van aardgasdistributie ondersteunen, tot de bevoegdheid van de gewesten moet worden gerekend, en dat de federale overheid sinds de BWHI hiervoor niet langer bevoegd is. Voorafgaand aan dit advies werd er door zowel de federale overheid als de gewesten van uitgegaan dat de veiligheid van gasdistributie een federale materie was.

Een gelijkaardige redenering als die de Raad van State met betrekking tot aardgas voerde kan evenwel op grond van artikel 6, §1, VII, eerste lid, b) van de BWHI ook met betrekking tot andere energetische gassen, zoals waterstof, worden doorgetrokken.

Het voorliggende voorontwerp van decreet bevat dan ook een reeks veiligheidsmaatregelen. Met het gebruik van waterstof zijn immers ook enkele risico's verbonden. Waterstof is namelijk een zeer licht ontvlambaar, kleurloos, geurloos en smaakloos gas. De veiligheidsrisico's van waterstof hebben hoofdzakelijk te maken met deze lage ontstekingsenergie in een zeer breed concentratiegebied, i.e. zowel bij hoge concentraties waterstof in de lucht als lage concentraties. Bovendien brandt waterstof met een slecht zichtbare vlam, wat het extra gevaarlijk maakt.

Omwille van het veiligheidsrisico kan de Vlaamse Regering veiligheidsvoorschriften bepalen in het kader van het ontwerp, de bouw, de exploitatie en de buitengebruikstelling van alle waterstofsysteem (i.e. alle waterstofnetten, -terminals en -opslagfaciliteiten onder Vlaamse bevoegdheid).

De veiligheidscode bepaalt de technische maatregelen die noodzakelijk zijn om de veiligheid te garanderen. Deze technische codes bevatten minstens voorschriften met betrekking tot de veiligheid, meer bepaald in het kader van het ontwerp, de bouw, inbedrijfstelling, het toezicht, het onderhoud, en de buitengebruikstelling van waterstofsysteem en de daarmee verbonden hulpmiddelen, het veiligheidsbeheersysteem en het noodplan.

De beheerders van de publieke waterstofnetten werken samen een voorstel uit voor deze veiligheidscode na overleg met de Vlaamse Nutsregulator (bijv. om interferentie of tegenstrijdige bepalingen tussen enerzijds de veiligheidscode en anderzijds het technisch reglement waterstof te vermijden) en een overleg waarbij de beheerders van andere waterstofsysteem uitgenodigd worden om deel te nemen. De Vlaamse Regering beslist vervolgens over de goedkeuring van deze veiligheidscode.

Bij een negatieve beslissing met betrekking tot de voorgelegde veiligheidscode kan de Vlaamse Regering uiteraard ook aanduiden welke wijzigingen zij wil teneinde haar goedkeuring te kunnen bekomen. Aangezien die veiligheidscode dwingende regels bevat dienen zij in het Belgisch Staatsblad te worden bekendgemaakt en treden zij pas na die bekendmaking in werking.

Deze veiligheidscode doet uiteraard geen afbreuk aan andere verplichtingen die op basis van andere regelgeving eventueel moeten worden gerespecteerd (bijv. codex veiligheid op het werk, KLIP-decreet, etc.).

Artikel 136

Waterstof is een indirect broeikasgas dat met andere broeikasgassen in de atmosfeer reageert, waardoor hun *global warming potential* toeneemt. Dit betekent dat lekkage van waterstof de voordelen van een koolstofarme waterstofeconomie, zoals het verminderen van broeikasgasemissies, deels teniet kan doen. Om de voordelen van waterstof te maximaliseren en de negatieve impact te minimaliseren, is het van cruciaal belang dat waterstofemissies vermeden worden. Daarom voert het ontwerp van decreet voor elke beheerder van een waterstofsysteem (i.e. beheerders alle waterstofnetten, -terminals en -opslagfaciliteiten onder Vlaamse bevoegdheid) een verplichting in om waterstofemissies tijdens zijn activiteiten te voorkomen en tot een minimum te beperken. Daarnaast kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen over de wijze waarop en de mate waarin waterstofemissies moeten worden voorkomen en beperkt.

Dit artikel betreft tevens een omzetting van artikel 50, eerste lid, g) van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 137

Dit artikel voert monitoringsverplichtingen in voor elke beheerder van een waterstofsysteem (i.e. beheerders van alle waterstofnetten, -terminals en -opslagfaciliteiten onder Vlaamse bevoegdheid) om significante onregelmatigheden, lekkage van waterstof en significante negatieve effecten voor het milieu te detecteren. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels te bepalen voor de monitoring van deze waterstofsysteem.

Artikel 138

Dit artikel bepaalt dat elke beheerder van een waterstofsysteem (i.e. beheerders van alle waterstofnetten, -terminals en -opslagfaciliteiten onder Vlaamse bevoegdheid) de minister onmiddellijk met een beveiligde zending op de hoogte moet stellen van significante lekkages of significante onregelmatigheden. De beheerder neemt ook de nodige corrigerende maatregelen; laat de beheerder na dit te doen, dan kan de minister zelf de corrigerende maatregelen nemen. De beheerder draagt dan de kosten van deze maatregelen. Daarnaast wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de criteria voor significante lekkages en significante onregelmatigheden en de procedure bij lekkages of significante onregelmatigheden nader te bepalen. Bij het bepalen van deze criteria en de te volgende procedure kan er bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt worden per type waterstofsysteem.

Artikel 139

Dit artikel bepaalt dat elke beheerder van een waterstofsysteem (i.e. beheerders van alle waterstofnetten, -terminals en -opslagfaciliteiten onder Vlaamse bevoegdheid) een waterstoflekdetectierapport en een herstel- of vervangingsprogramma moet indienen bij de door de Vlaamse Regering aangewezen entiteit. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen omtrent de procedure en de frequentie van de rapportering. Het herstel- en vervangingsprogramma wordt ook proactief opgesteld, met het oog op het voorkomen van enige potentiële problemen of lekken, en dus niet uitsluitend bij een daadwerkelijke vaststelling van dergelijke kwesties.

Dit artikel betreft tevens een omzetting van artikel 50, eerste lid, h) van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 140

Dit artikel wijzigt artikel 6.1.1, eerste lid, van het Energiedecreet. Artikel 6.1.1, eerste lid, bepaalt dat, behoudens in de gevallen vermeld in artikel 6.1.1, iedere huishoudelijke afnemer recht heeft op een ononderbroken toevoer van aardgas. De uitzondering op een ononderbroken toevoer van aardgas wordt aangevuld met artikel 4.1.16/3 en artikel 4.1.19/4 van het Energiedecreet. Dit zijn twee artikelen die door het voorliggende ontwerp van decreet worden ingevoegd en een uitzondering vormen op het recht van huishoudelijke afnemers op een ononderbroken toevoer van aardgas. Artikel 4.1.16/3 geeft de mogelijkheid aan de aardgasdistributienetbeheerder om onder bepaalde voorwaarden de aansluiting op of toegang tot het aardgasdistributienet te beëindigen of te weigeren. Artikel 4.1.19/4 bepaalt dat de Vlaamse Regering de methodologie en nadere regels kan vaststellen voor de prioritering en timing van de uit dienst te nemen infrastructuur van het aardgasdistributienet.

Artikel 141-143

De scope van artikels 13.1.2., 13.2.2 en 13.3.1 van het Energiedecreet over, respectievelijk, het toezicht door de Vlaamse Nutsregulator, de overtreding van het beroepsgeheim en de administratieve sancties opgelegd door de Vlaamse Nutsregulator worden uitgebreid naar marktdeelnemers van waterstof, de beheerders van een publiek waterstofnet, de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet, de beheerders van een bestaand waterstofdistributienet, de beheerders van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit, en het technisch reglement waterstof.

Artikel 144

Dit artikel voorziet in de nodige uitvoeringsbepalingen van dit voorontwerp van decreet.

Het eerste gezamenlijke scenario dat door de beheerders van een publiek waterstofnet worden opgesteld, moet ten laatste op 1 oktober 2029 ingediend worden.

Het eerste investeringsplan dat elke beheerder van een publiek waterstofnet moet indienen, wordt voor de eerste keer opgesteld 2 jaar na aanwijzing van de beheerder in kwestie. Voor de beheerders van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt moet het eerste investeringsplan opgesteld worden 1 jaar na aanwijzing van de beheerder in kwestie.

Artikel 145

In artikel 2, lid 1 van het VNR-decreet worden de richtlijnen opgesomd waarvan het VNR-decreet de gedeeltelijke omzetting vormt. Met dit artikel wordt de Derde Gasrichtlijn (de richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG) vervangen door de Vierde Gasrichtlijn (de richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG).

Artikel 146

Het bestaande artikel 4, paragraaf 4 van het VNR-decreet vermeldt de rechtsgronden die de Vlaamse Nutsregulator toelaat om op te treden als regulerende instantie in het Vlaamse Gewest voor de gewestelijke bevoegdheden inzake elektriciteit en aardgas. Met dit artikel worden de bevoegdheden uitgebreid naar waterstof. Dit artikel is een omzetting van artikel 76, lid 2 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 147

Artikel 5 van het VNR-decreet beschrijft de missie van de Vlaamse Nutsregulator. Door het invoegen van punt 1°/1 wordt deze missie uitgebreid naar waterstof.

Artikel 148

Met dit artikel worden de toezichthoudende taken van de Vlaamse Nutsregulator uit artikel 6 van het VNR-decreet uitgebreid naar waterstof. Dit is een gedeeltelijke omzetting van artikel 78, lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn en wat betreft punt h) een gedeeltelijke omzetting van artikel 36, lid 2 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 149

Artikel 7 van het VNR-decreet regelt de regulerende taken van de Vlaamse Nutsregulator. Met dit artikel wordt er een punt 1°/1 ingevoegd om deze taken uit te breiden naar waterstof. Met dit artikel worden artikel 35 en 78 van de Vierde Gasrichtlijn gedeeltelijk omgezet.

Artikel 150

Artikel 8 van het VNR-decreet regelt de taken inzake bemiddeling en geschillenbeslechting. Dit artikel breidt de bevoegdheid van de Vlaamse Nutsregulator voor deze taak uit naar waterstof. Met dit artikel wordt artikel 79, lid 2 van de Vierde Gasrichtlijn omgezet.

Artikel 151

Artikel 9 van het VNR-decreet regelt de informerende taken van de Vlaamse Nutsregulator. Met dit artikel wordt er een punt 1°/1 ingevoegd om deze taken uit te breiden naar waterstof. Bepaalde taken zijn een eigen toevoeging en andere taken betreffen een omzetting van de Vierde Gasrichtlijn, waaronder punt c) dat artikel 78, lid 1 gedeeltelijk omzet en punt d) dat voortkomt uit artikels 51 en 52 van diezelfde Richtlijn. De taak vermeld in punt d) verwijst naar artikels 106 en 119 van dit voorontwerp van decreet waarin staat dat de Vlaamse Nutsregulator de voorwaarden voor de (weigering van) classificatie van een waterstofnet als geografisch afgebakend waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt of een bestaand waterstofdistributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, evalueert op periodieke en niet-periodieke basis.

De taak in punt e) vloeit voort uit artikel 55 van de Vierde Gasrichtlijn waarin staat dat de regulator de daadwerkelijke en potentiële gebruikers van de publieke waterstofnetten moet raadplegen over het ontwerp van investeringsplan. De raadpleging heeft tot doel om behoeften aan investeringen en oplossingen aan de vraagzijde waarvoor geen infrastructuurinvesteringen nodig zijn, in kaart te brengen.

Artikel 152

Artikel 10 van het VNR-decreet regelt de adviserende taken van de Vlaamse Nutsregulator. Dit artikel is naar analogie opgesteld met de artikels over aardgas en elektriciteit.

Artikel 153

Artikel 12, §2 van het VNR-decreet met betrekking tot de activiteiten van de Vlaamse Nutsregulator om zijn taken te kunnen vervullen, is op verschillende punten gewijzigd. Het betreft een gedeeltelijke omzetting van artikel 78, lid 4, en lid 1 van de Vierde Gasrichtlijn.

Artikel 154

Artikel 13 van het VNR-decreet met betrekking tot de doelstellingen van de Vlaamse Nutsregulator wordt conform de Vierde Gasrichtlijn uitgebreid. Lid 1 van datzelfde artikel krijgt een toevoeging, namelijk dat de maatregelen die de Vlaamse energieregulator neemt in lijn moeten zijn met de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie. Daarnaast wordt de daadwerkelijke openstelling van de aardgasmarkt voor alle afnemers en Europese leveranciers geschrapt, aangezien deze bepaling niet is weerhouden in de Richtlijn; de daadwerkelijke openstelling is enkel nog van toepassing op de elektriciteitsmarkt. Hiermee wordt artikel 77, punt a) van de richtlijn omgezet. Lid 3 van datzelfde artikel krijgt ook een toevoeging, meer bepaald dat onder de beperkingen voor handel in aardgas tussen lidstaten ook beperkingen als gevolg van verschillen in aardgaskwaliteit worden verstaan. De versterking van integratie van nationale markten wordt nader toegelicht met het verzekeren van de interoperabiliteit van de verschillende elektriciteits- en aardgassystemen in de Unie. Hierdoor worden artikel 77, punt c) en artikel 3, lid 2 van de Richtlijn gedeeltelijk omgezet. In hetzelfde artikel wordt een punt 3°/1 ingevoegd dat dezelfde bepalingen bevat als lid 3, maar dan voor waterstof. De bepalingen van punt 3°/1 zijn een gedeeltelijke omzetting van artikel 77, punt c) van de Richtlijn. Lid 4 van datzelfde artikel wordt aangepast om waterstof toe te voegen en te verwijzen naar het energie-efficiëntie-eerstbeginsel en de Europese energie- en klimaatdoelstellingen. Daarmee wordt artikel 77, punt d) van de Richtlijn omgezet. Er wordt een punt 5°/1 ingevoegd dat naar analogie met punt 5° (over elektriciteit) is opgesteld, maar dan in de context van aardgas en waterstof.

Artikel 155

Dit artikel voegt enkele rechtspersonen in de context van waterstof toe aan artikel 17, §1, lid 1 van het VNR-decreet. De rechtspersonen die worden toegevoegd zijn de beheerder van een publiek waterstofnet, een waterstofinvoerder, een waterstofleverancier, een beheerder van een geografisch afgebakend waterstofdistributienet, een beheerder van een bestaand waterstofdistributienet en een beheerder van een gewestelijke waterstofopslagfaciliteit.

Artikel 156 - 160

Deze artikels breiden enkele artikels uit het huishoudelijk reglement van het VNR-decreet uit naar waterstof.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE